AOOKR '20

AKTUÁLNÍ OTÁZKY KRAJINNÉHO RÁZU

Krajinný ráz a jeho změny

PRACOVNÍ MATERIÁL SEMINÁŘE

AOOKR

OBSAH

R. Bukáček..... Možnosti praktické aplikace principů ochrany krajinného rázu z pohledu územního rozvoje a rozvoje sídel

J. Kosejk..... Cíle, výstupy a využití preventivních hodnocení krajinného rázu – nové požadavky a náměty

D. Svobodová Kaiferová..... Rozhodování dle § 12 na úrovni ORP – příklady, možnosti a problémy

H. Heinzelová..... Zkušenosti v rozhodování dle § 12 na území CHKO

J. Kupka..... Metodické poznámky k některým jevům vyjadřujícím hodnoty krajinného rázu v územních studiích krajiny

T. Dohnal..... Krajinářské studie venkovských sídel jako rámec pro územní plánování

S. Vondráčková..... Průmět problematiky krajinného rázu do obsahu některých pojmů územně analytických podkladů – nástroj ochrany krajinných hodnot

V. Dujka..... Možnosti naplňování ustanovení § 12 odst. 4 ZOPK v územních plánech

K . Wirth..... K dohodě o podmínkách ochrany krajinného rázu v územním plánu ve smyslu odst. 4 § 12 ZOPK

I. Vorel..... Krajinný ráz: k některým aktuálním otázkám ochrany

AOOKR

R.BUKÁČEK

Možnosti praktické aplikace principů ochrany krajinného rázu z pohledu územního rozvoje a rozvoje sídel

Možnosti praktické aplikace principů ochrany krajinného rázu z pohledu územního rozvoje a rozvoje sídel

Roman Bukáček

Krajinný ráz je hodnota

- Krajinný ráz je třeba vnímat jako důležitou hodnotu krajiny
  - ve vztahu k existujícímu historickému dědictví
  - ve vztahu k vnímání krajiny z hlediska kvality lidského života, ale i životního prostředí
  - ve vztahu ke kulturnímu prostředí dané krajiny, které je výslednicí využívání krajiny v historickém kontextu
  - ve vztahu k přírodnímu prostředí, pro něž by měly být zachovány důležité “ekologické” funkce krajiny vytvářející prostor pro přežití živých organismů a k zachování důležitých vazeb a vztahů

Ochrana

ráz - označuje určitý charakter

Co vlastně chráníme?

- Hodnoty,
  - jež vnímáme v podobě charakteru přírodního prostředí,
  - ve vztahu kulturního a přírodního prostředí navzájem
  - nebo jako cenné prvky jež se v krajině uplatňují

Jak chráníme?

- preventivními formami - studie, expertízy, odborné podklady
- v konkrétních případech - expertní vyhodnocení vlivu záměru na krajinný ráz

Územní plánování

je v podstatě prohlášením společenské dohody o využití a rozvoji území,

deklaruje

- využití území,
- předpokládané a možné rozvojové aktivity v území
- ochranu hodnot a vztahů s důrazem na udržitelnost rozvoje

řeší

- problémy v území
- možnosti přístupu k rozvoji území
- podmínky využití a rozvoje území

Územní plánování (nástroje)

- územně plánovací podklady ÚPP
  - územně analytické podklady
  - územní studie
- politika územního rozvoje
  - požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech
  - koordinace tvorby ZÚR, tvorby koncepcí schvalovaných ministerstvy
- územně plánovací dokumentace ÚPD (územní a regulační plány)
  - zásady územního rozvoje (ZÚR) - úroveň kraje, základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, nadmístní význam, požadavky směrem k územním plánům
  - územní plány - úroveň obce, základní koncepce rozvoje území obce, ochrana jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání
- Obecná souvislost s ochranou krajinného rázu
  - definice hodnot a zásady jejich ochrany, návrh opatření a regulace

Územně plánovací podklady

Územní studie obecně

- územní studie navrhuje, prověřuje a posuzuje možná řešení vybraných problémů, případně úprav nebo rozvoj některých funkčních systémů v území, například veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability, které by mohly významně ovlivňovat nebo podmiňovat využití a uspořádání území nebo jejich vybraných částí

Řešení ochrany nebo posílení hodnot krajinného rázu může být součástí zadání územní studie. Ze smyslu pořizování územních studií vyplývá, že lze zadat územní studii zaměřenou na ochranu krajinného rázu.

Příklad

PENZION - REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ NA ÚZEMÍ MĚSTA BRUNTÁL

- možnosti umístění
- s důrazem na zachování hodnot krajinného rázu

4	POSICE 4	Přírodní hodnota: *není očekáván vliv* Estetická hodnota: *Vliv je závislý na charakteru budovy, jejím měřítku a pojetím prostoru jejího okolí, v charakteru vazby na město* Harmonické vztahy a měřítko: *jde o příměstský prostor, který je již určen k zastavění, rekreační areál je pravděpodobně vhodnější řešení pro toto místo, neboť může při vhodném provedení lépe provázat město s krajinou* Zvýšené přírodní, historické a kulturní hodnoty: - Kulturní dominanty: *je třeba respektovat výhledy na dominanty města a jeho historické jádro, které jsou z tohoto prostoru stále patrné*

Studio B&M, Ing. Roman Bukáček, 2018
Architektonický ateliér Ing. arch. Ladislav Komrska

Územně plánovací podklady

- Územní studie krajiny (ÚSK)
  - komplexní nástroj vyhodnocení stavu krajiny z mnoha hledisek
  - průnik - krajiny, krajinné okrsky - doporučení pro ÚPO a opatření pro ostatní orgány státní správy (souvisí i s krajinným rázem)
  - definice hodnot - provázání s ÚAP
  - v současné době není krajinný ráz speciální samostatnou kapitolou v metodice k ÚSK (MMR a MŽP), prolíná se však řadou kapitol
- Krajinný ráz v ÚSK
  - lze uplatnit v identifikování a ochraně hodnot (estetická hodnota krajiny, přírodní hodnota, historické hodnoty, hodnoty urbanistické apod.)
  - ve vztazích v krajině (vztahy přírodního a kulturního prostředí, vztahy v kulturním prostředí, pohledové osy, krajinářsky cenné partie, pohledově exponovaná místa apod.)
  - v charakteristice krajinných okrsků a návrhu opatření a doporučení

Příklad

ÚSK ORP TURNOV

- hodnoty a jejich ochrana
- vymezení krajinných okrsků
- rámcová doporučení

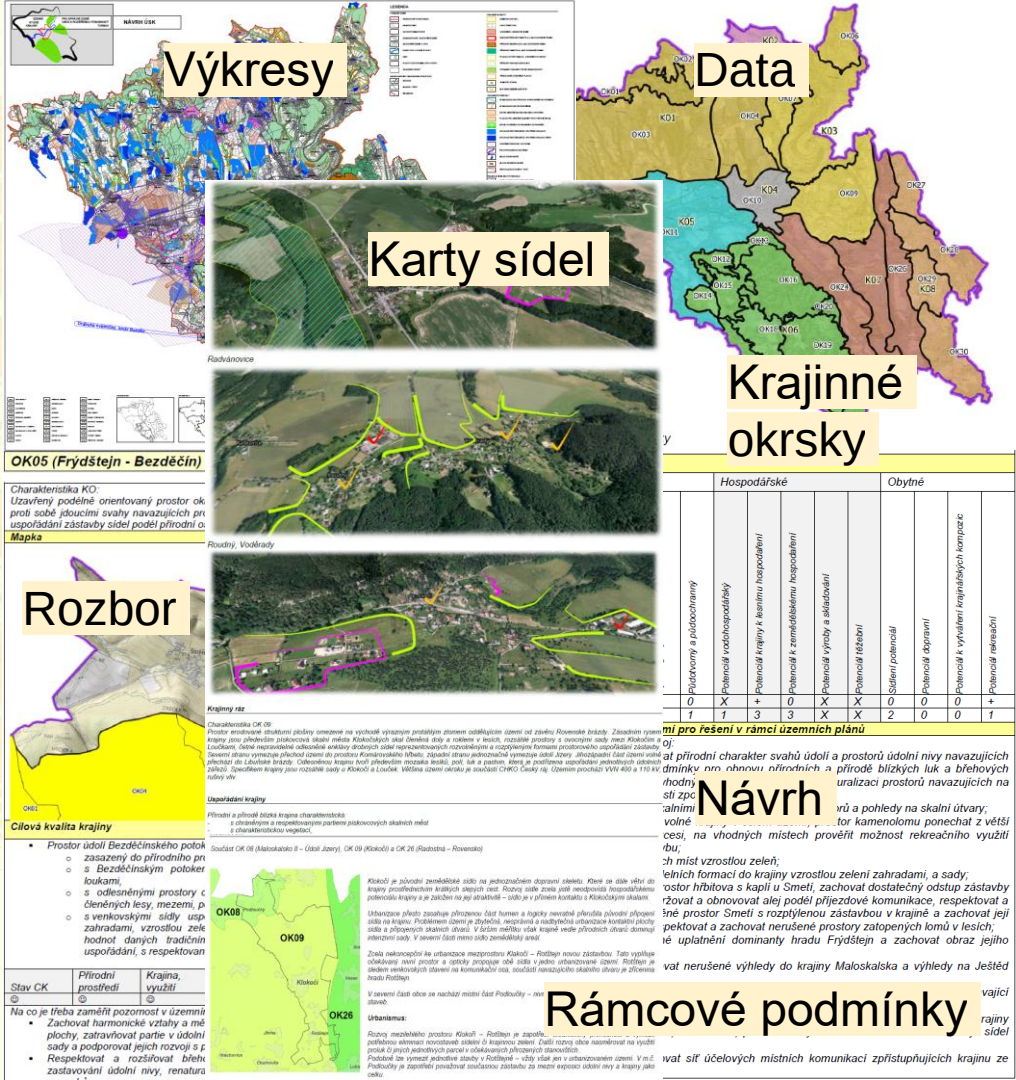

Studio B&M, Ing. Roman Bukáček, 2019
Architektonický ateliér Ing. arch. Ladislav Komrska

Příklad

KRAJINNÉ OKRSKY

- krajinný ráz je jedním z podkladů pro vymezování
- opatření a doporučení k zachování hodnot krajinného rázu

Určující

OK14 (Olešnice)

Charakteristika KO:
Prostor na okraji Hruboskalska v povodí Žehrovky náležející k okraji Mnichovohradišťské kotliny s pahorkatinným reliéfem tvořícím krajinný rámec sídla Olešnice. Prostor je mírně ukloněný k území Hruboskalska do Mnichohradišťské kotliny jej vymezují zalesněné stráně. Olešnice je situována do nevýrazné vyvýšeniny mezi Žehorvkou, potoky Všenským a Kacanovským. Volnou krajinu utváří především pastviny a orná půda scelená do bloků. Sídlo představuje kompaktní zastavěný prostor na nepravidelném půdorysu s centrální částí soustředěné, pravidelně kolem návesního prostoru s komunikací. Hodnotami v území jsou především historické objekty tradičních usedlostí a prostorově uspořádání historické části sídla. V okraji sídla je rušivý prostor zemědělského areálu s objekty odlišného měřítka; do areálu je situován stožár mobilního operátora.

Mapka

Cílová kvalita krajiny

- *Venkovská harmonická kulturní krajina*
  - *se zemědělskými plochami orné půdy členěné sady, mezemi, remízky, se solitérními dřevinami a shluky keřů a dřevin na vhodných místech,*
  - *s kompaktním venkovským sídlem Olešnice s respektovanými historickými objekty a jejich prostory se zahradami, sady a prolukami, začleněné do krajiny vzrostlou zelení*
  - *se zemědělským areálem začleněným do krajiny sady a zelení.*
- *Respektované nerušené výhledy na krajinu Huboskalska a do prostoru údolí Žehrovky a Mnichovohradišťské kotliny.*

Stav CK	*Přírodní prostředí*	*Krajina, využití*	*Sídla*	*Vztahy v krajině*	*Krajinný ráz*	*Výhledy*
☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺

Na co je třeba zaměřit pozornost v územním plánování - doporučení:

- *Rozčlenit bloky orné s využitím prvků historického prostorového uspořádání krajiny v osnově původní plužiny (využít původní úvozové cesty, meze, remízky, sady v krajině, drobné porosty apod.;*
- *Zachovat a respektovat zapojené porosty ve stráních;*
- *Zajistit ochranu obrazu Olešnice a požadovat začlenění zastavěného území do krajiny zahradami a vzrostlou zelení, zachovat venkovský obraz sídla v krajině;*
- *Zamezit zastavování volné krajiny a chránit území před měřítkem a využitím odcizenou zástavbou, zachovat začlenění zemědělského areálu do krajiny vzrostlou zelení a sady;*
- *Chránit nerušené výhledy do krajiny Hruboskalska a průhledy do prostoru Michovohradišťské kotliny.*

Potenciály a míra jejich využití

Služby	*Ekosystémové*				*Hospodářské*					*Obytné*			
Potenciál	*Přírodní*	*Služby biotopů*	*Hydrologický*	*Půdotvorný a půdochranný*	*Potenciál rostlinohospodářský*	*Potenciál krajiny k lesnímu hospodaření*	*Potenciál k zemědělskému hospodaření*	*Potenciál výroby a skladování*	*Potenciál těžební*	*Estetický potenciál*	*Potenciál dopravní*	*Potenciál k vyšetření krajinářských kompozic*	*Potenciál rekreační*
Rozvoj	++	++	0	0	+	+	-	-	X	0	0	0	+
Dominance	1	1	0	3	0	1	3	0	X	2	0	0	0

Rámcové podmínky využití území pro řešení v rámci územních plánů

Ochrana hodnot krajiny a její rozvoj:

- *V koncepci krajiny se soustředit na obnovu vhodnějšího a životnímu prostředí prospěšnějšího prostorového uspořádání zemědělských ploch, respektovat přitom členění původní plužiny, obnovením úvozových a polních cest se stromořadími, mezí, remízků a soliterních dřevin s keři, obnově a rozvoji sadů;*
- *Zachovat poměr trvale zatravněných ploch a orné půdy;*
- *Respektovat zalesněné jižní a západní svahy;*
- *Zachovat dochované sady v krajině a fragmenty prvků historického prostorového uspořádání krajiny;*
- *Chránit a respektovat prostory navazující na Kacanovský potok, obnovit břehové partie s loukami a břehovými porosty;*
- *Zamezit zastavování volné krajiny a zachovat venkovský obraz sídla v krajině zapojeného vzrostlou zelení, humny se sady, zahradami;*
- *Chránit charakteristický obraz sídla v krajině, zejména pak respektovat jeho charakter a zasazení do krajiny;*
- *Respektovat a zachovat nerušené výhledy do krajiny Hruboskalska, zamezit výstavbě výškových staveb uplatňujících jako dominanta v krajině CHKO;*
- *Zamezit výstavbě objektů odlišujících se proporcemi a měřítkem vůči stávající zástavbě sídla.*

Podmínky a optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:

- *Šetrně rozvíjet sídlení potenciál a respektovat stávající venkovský charakter Olešnice, charakter její zástavby, hladinu, respektovat historické objekty a jejich přirozený prostor s prolukami, zahradami a sady, zachovat dostupnost krajiny ze sídla;*
- *Novou zástavbu orientovat zahradami a zelení do krajiny.*

Rámcová doporučení pro opatření orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území

Na úseku ochrany přírody a krajiny:

- *Soustředit se na ochranu lesních porostů ve svazích, ponovu sadů a přírodě blízkých prvků členících krajinu (meze, remízky), obnovit druhově bohatší luční společenstva;*
- *Individuálně posuzovat všechny záměry, které by mohly negativně ovlivnit krajinný ráz území CHKO a výhledy z okolní krajiny k Olešnici;*
- *Obnovovat sady v krajině;*
- *Podporovat revitalizaci Kacanovského potoka;*

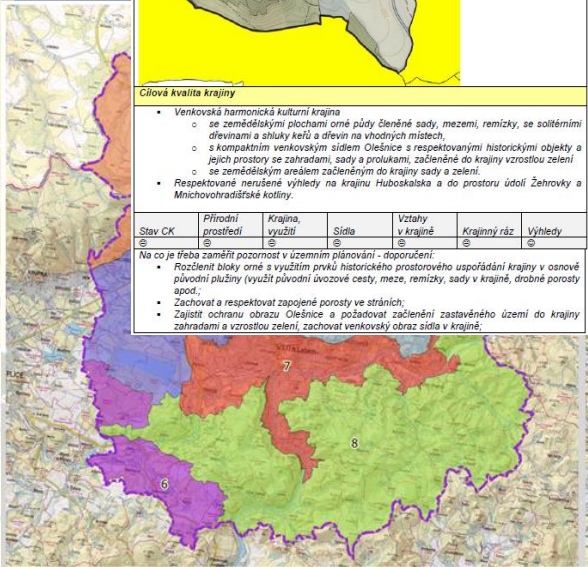

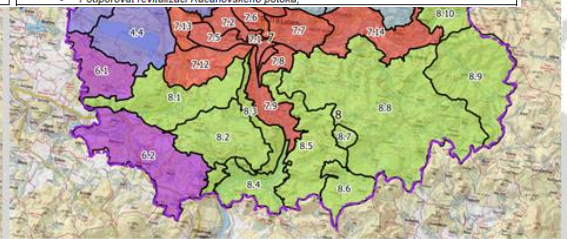

Studio B&M, Ing. Roman Bukáček, 2019
Architektonický ateliér Ing. arch. Ladislav Komrska

Územně plánovací podklady

Územně analytické podklady (ÚAP)

- obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci

Zpracování Územně analytických podkladů je založeno na rozsáhlém souboru popisných informací (tzv. údajů o území nebo jevů)

- část sledovaných jevů je přímo definována vyhláškou č. 500/2006 Sb.
- pro účely ÚAP daného správního území lze požadovaný výčet jevů rozšířit

Územně plánovací podklady

Územně analytické podklady (ÚAP) - sledované jevy

- jev č. 17a Krajinný ráz,
  - uplatnění preventivního hodnocení krajinného rázu řešeného území
  - součást každého hodnocení je podklad pro územní plánování se zásadami ochrany krajinného rázu, požadavky a doporučeními
  - problémy: není jednotný postup, chybí metodika - srozumitelnost a transparentnost podkladů, jednoznačná vazba na územní plánování
- co je očekáváno:
  - rozčlenění území nebo vymezení částí území za účelem ochrany hodnot krajinného rázu,
  - specifikace podmínek ochrany na základě přírodních, kulturních a historických charakteristik
  - ÚAP lze provázat s materiálem preventivního hodnocení krajinného rázu určitého území
  - předpokládá se provázání s dalšími jevy

Územně plánovací podklady

Územně analytické podklady (ÚAP) - sledované jevy

- ostatní související jevy s nimiž ochrana krajinného rázu souvisí, zejména
  - jev č. 17b Krajiny a krajinné okrsky
  - jev č. 5a Památkové rezervace a památkové zóny a jejich ochranná pásma,
  - jev č. 8a Nemovité národní kulturní památky a nemovité kulturní památky a jejich ochranná pásma
  - jev č. 10 Statky zapsané na Seznamu světového dědictví a jejich nárazníkové zóny
  - jev č. 11 Urbanistické a krajinné hodnoty
  - jev č. 23a Významné krajinné prvky
  - jevy č. 25a a 30 území CHKO a NP, Přírodní parky

Příklad

KRAJINNÝ RÁZ ORP TÁBOR, JEV Č. 17A

- vymezení prostorů
- jejich charakteristika
- podmínky pro zachování hodnot krajinného rázu

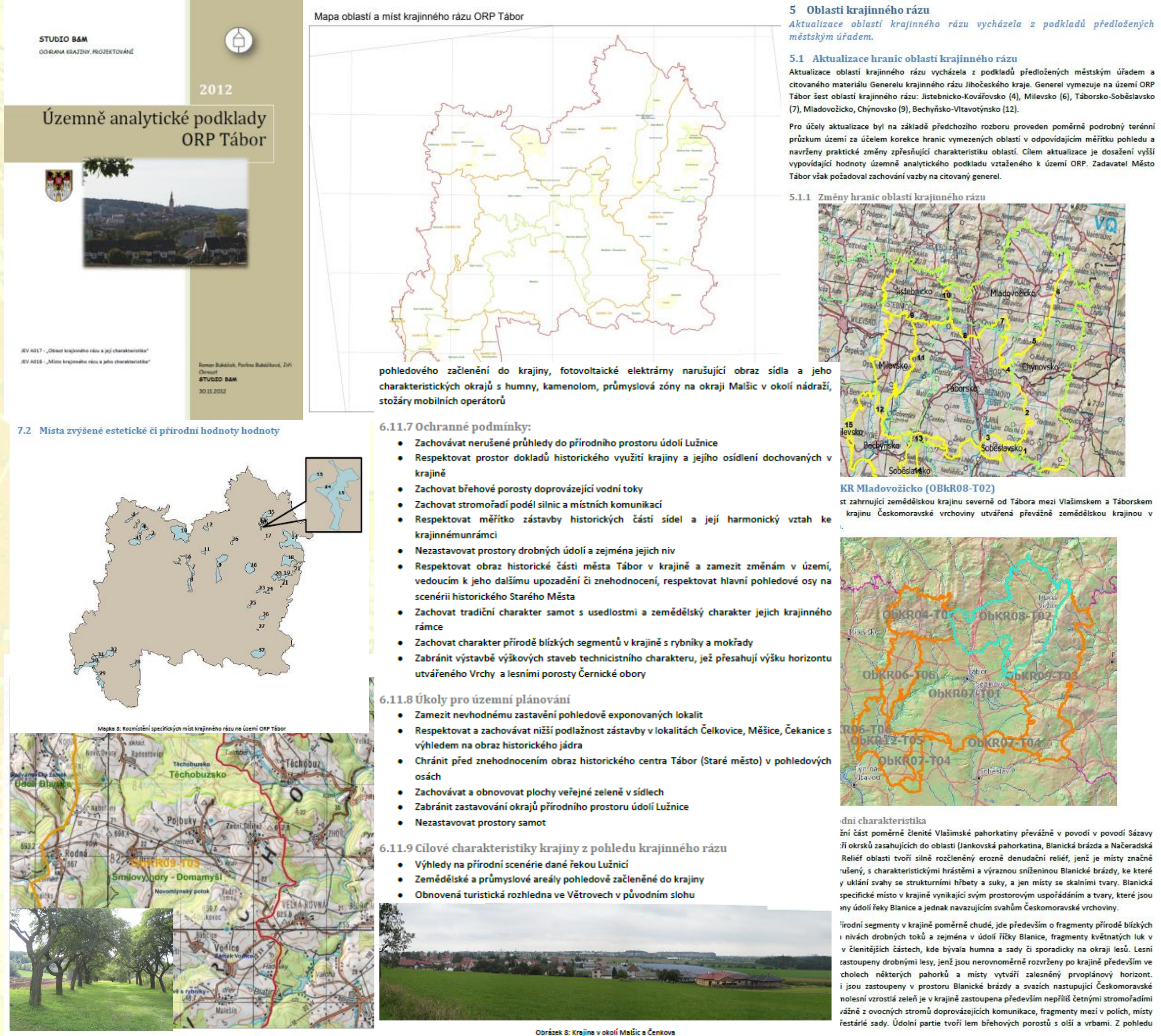

Studio B&M, Ing. Roman Bukáček, 2018

Příklad

OCHRANA HODNOT KRAJINNÉHO RÁZU ÚZEMNÍHO PROSTORU DÁLNICE D3 V ORP TÁBOR

- hodnoty
- podmínky

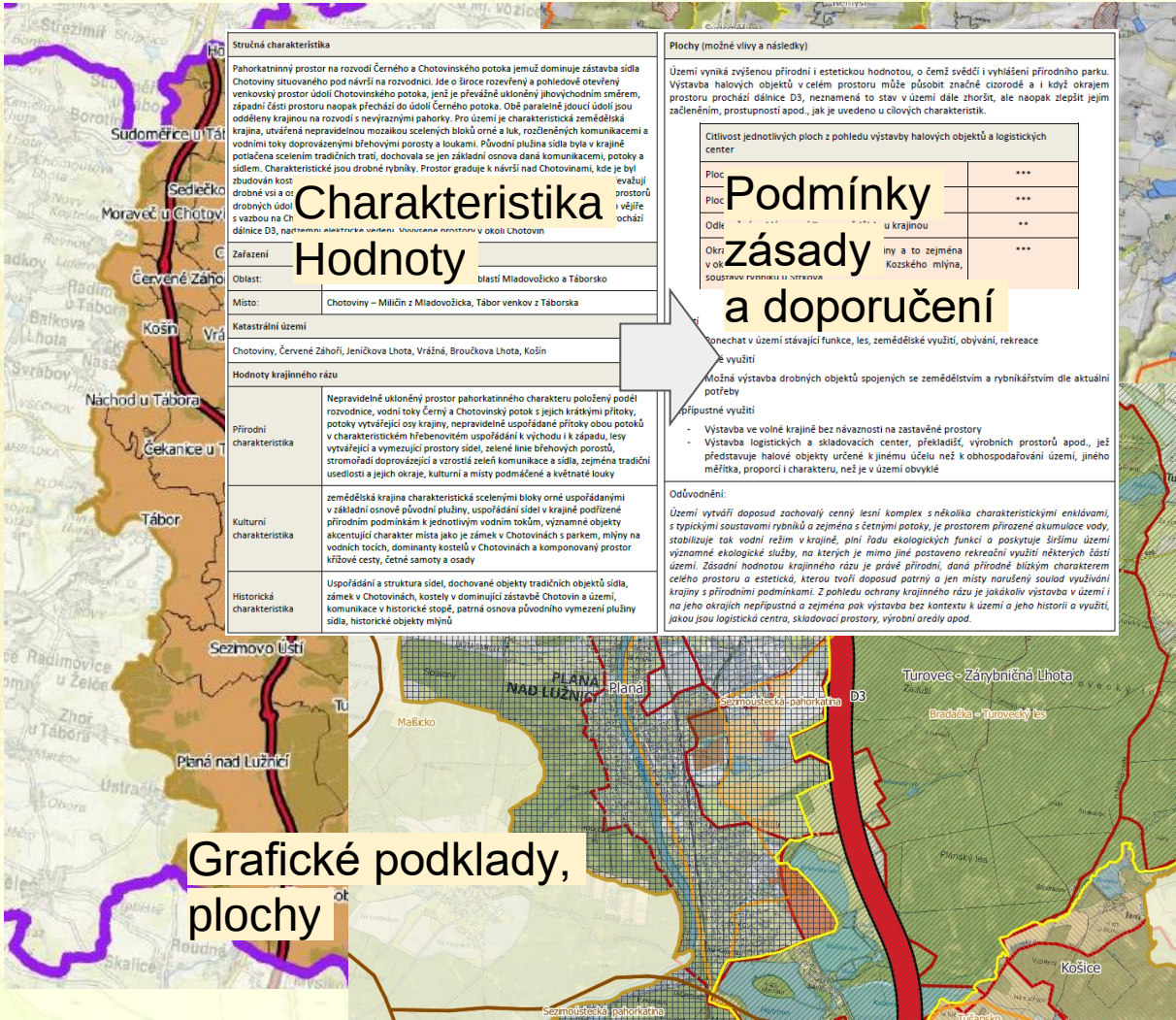

Příklad

VYMEZENÍ KRAJIN NA ÚZEMÍ PLZEŇSKÉHO KRAJE

- hranice
- charakteristika
- hodnoty (také krajinného rázu)

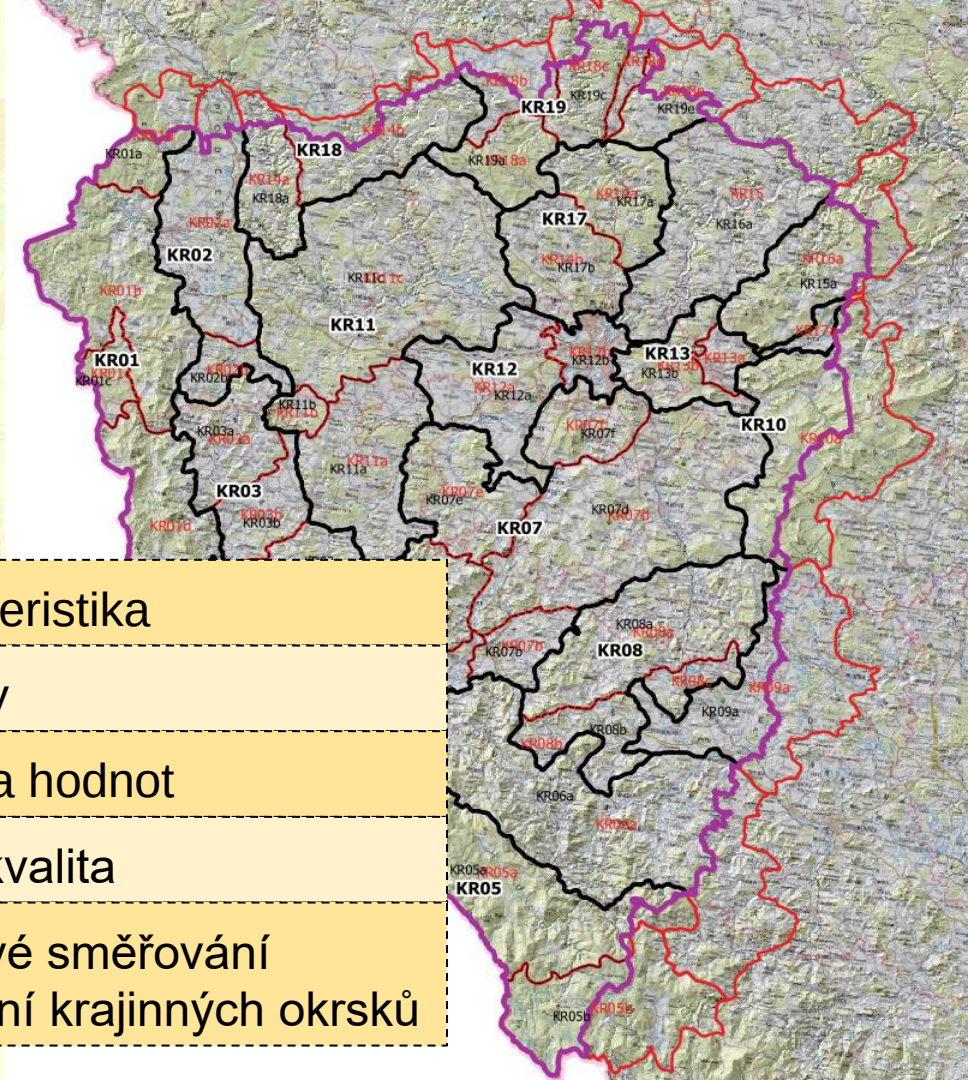

Charakteristika

Hodnoty

Ochrana hodnot

Cílová kvalita

Rámcové směřování vymezení krajinných okrsků

Studio B&M, Ing. Roman Bukáček, 2019
Atelier T-plan s.r.o.

Politika územního rozvoje

Úroveň státu

- PÚR ČR ve znění aktualizací 1, 2 a 3 se dotýká problematiky související s krajinným rázem v oblasti republikových priorit územního plánování k zajištění udržitelného rozvoje
  - především v článku č. 14:
  - “Ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, civilizační a kulturní hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Zachovat ráz jedinečné urbanistické struktury území, struktury osídlení a jedinečné kulturní krajiny, které jsou výrazem identity území, jeho historie a tradice.”
  - ale dále také v dalších článcích, zejména č. 16, 20, 20a, 21, 23

Zásady územního rozvoje území kraje

Úroveň kraje

- stanovení priorit a cílů může odrážet ochranu a zlepšení krajinného rázu
- koordinaci rozvoje směřovat tak, aby byla zajištěna ochrana hodnot krajinného rázu a zásady ke zlepšení krajinného rázu
- stanovit ochranu hodnot krajiny a krajinného rázu a zásady jejich zachování a ochrany
- cílové kvality definovat s ohledem na zachování a posílení hodnot krajinného rázu
- vymezit krajiny tak, aby vycházelo z krajinného rázu území a bylo tak možné sjednotit zásady ochrany hodnot a posilování rozvoje hodnot v územích se sníženou hodnotou krajinného rázu

Příklad

OCHRANA KRAJINNÉHO RÁZU KRAJE VYSOČINA

- identifikace hodnot a vymezení prostorů
- komplexní návrh ochrany

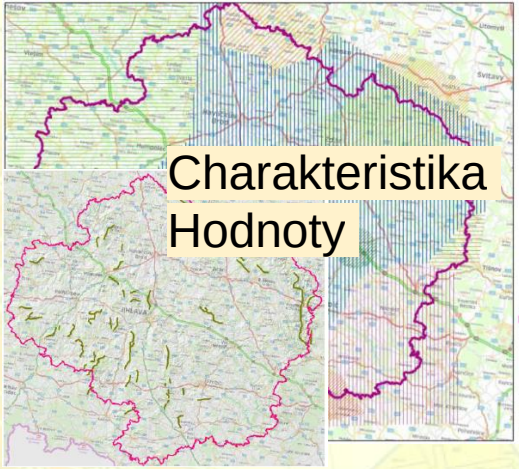

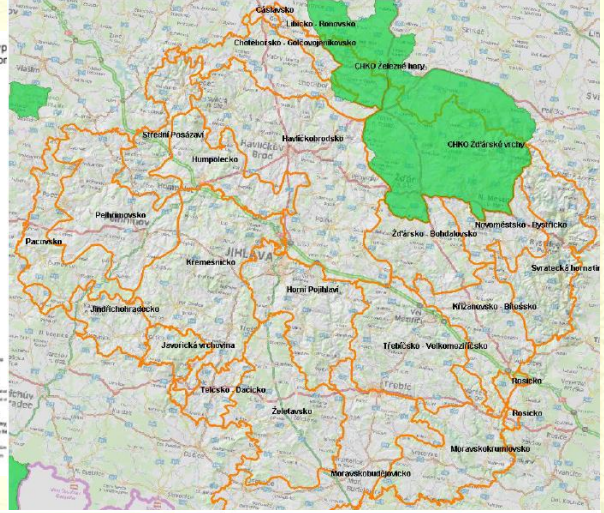

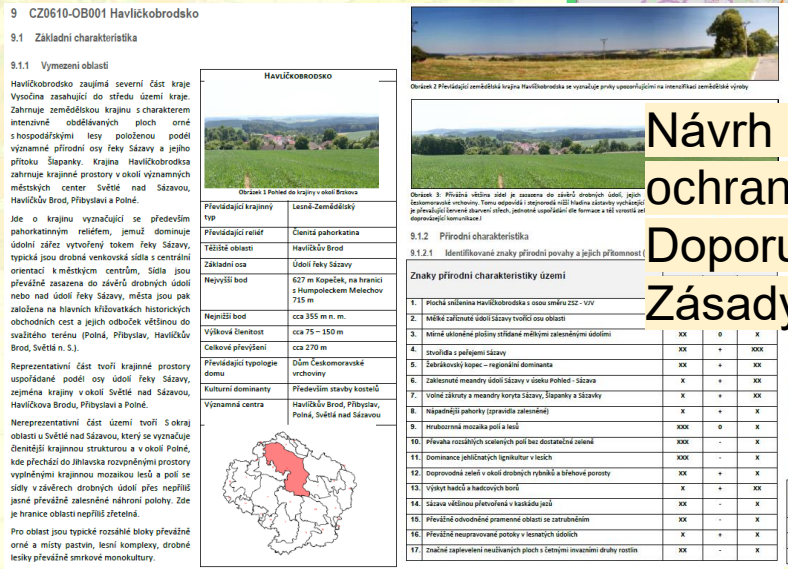

Návrh podmínek ochrany
Doporučení
Zásady

Příklad

UMÍSŤOVÁNÍ VÝŠKOVÝCH STAVEB V PARDUBICKÉM KRAJI

- charakteristika a zranitelnost
- hodnoty
- zásady a doporučení ochrany

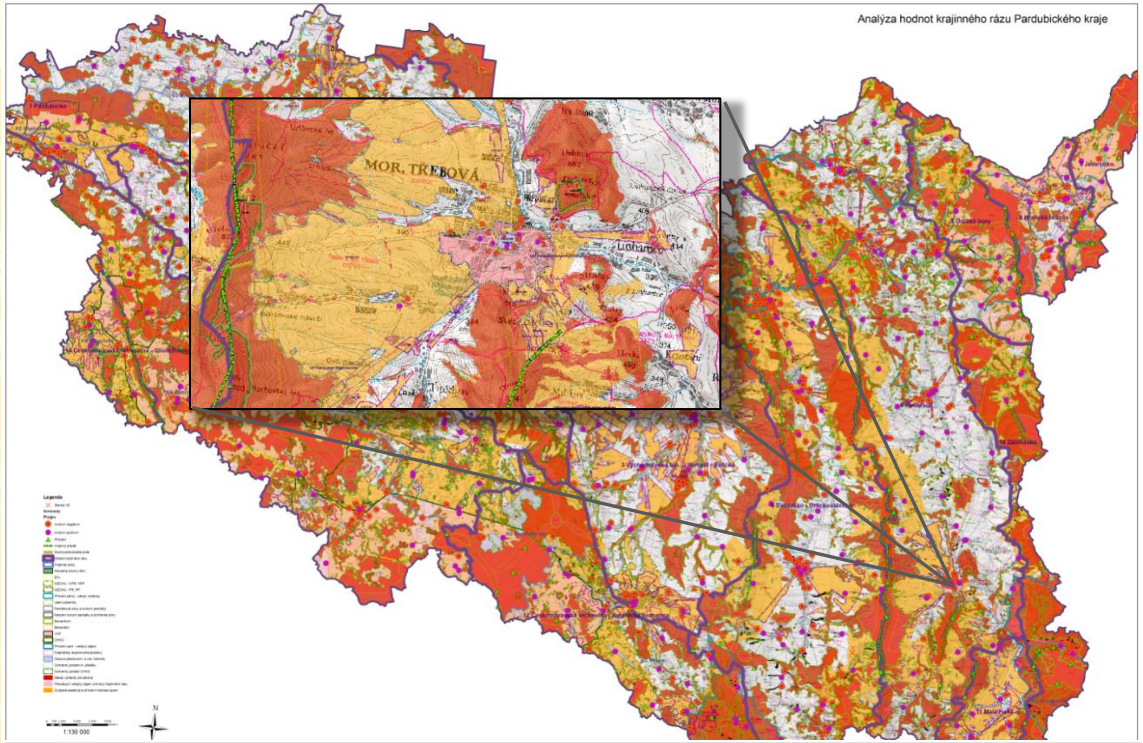

OCHRANNÉ PODMÍNKY

- zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy uplatňujících se na hranách a okrajích lesních poros
- zame
- zame
- vertik
- zamezit
- zamezit vý

Citlivost oblasti a zranitelnost z pohledu vertikálních staveb

Díky celkové výškové členitosti je krajina velmi citlivá na výškové stavby převyšující cca 40 - 60 m, jejichž projev

Návrh ochrany

Zásady ochrany pozitivních hodnot před narušením výškovými stavbami vychází z výškové členitosti území a velikosti ploch, dále výšek zástavby. Výškové stavby by neměly přesahovat vymezující horizonty a pokud, pak nesmí jejich uplatnění být stírající vůči dominantám prostoru.

Je nutné dávat důraz na ochranu pohledového předělu na v. straně utvářeného Třebovským hřbetem, který je místy zasažen stožáry mobilních operátorů, el. vedením VVN a dvěma větrnými elektrárnami u Anenské studánky.

Zamezit střetu s dominantami kostelních věží, zabránit ovlivnění siluety sídla, zejména prostoru vesnice.

Zamezit výstavbu výškových staveb a zejména VE v krajinářsky exponovaných prostorech.

Územní plány obcí (ÚPO)

Úroveň obce

- měl by se řídit požadavky, jež vychází ze ZÚR, pokud již ZÚR řeší krajinný ráz, lze uplatňovat zásady jeho ochrany v daném území
- vazba na ÚAP, řešení krajinného rázu v ÚAP - směřování k zadání ÚP
- uplatnění zjištění územních studií - směřování k zadání ÚP

Projednání návrhu ÚP

- uplatnění připomínek orgánů státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny
- posouzení vlivů koncepcí na životní prostředí (SEA), zde chybí vyhodnocení vlivu na krajinný ráz

Příklad

UPLATŇOVÁNÍ OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU V RÁMCI ÚP OBCE HAMRY NAD SÁZAVOU

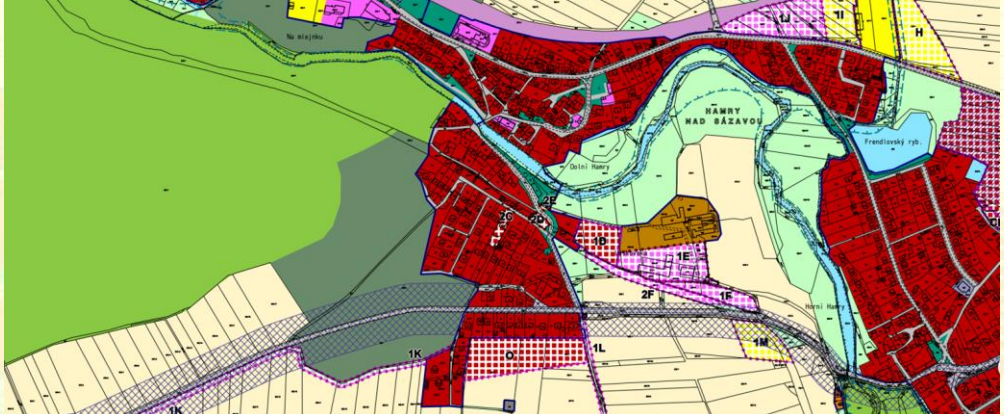

2. VYHODNOCENÍ SOULADU SE ZÚR KRAJE VYSOČINA

2.6. Oblasti krajinného rázu

ÚP Hamry nad Sázavou i ZČ3 ÚP Hamry nad Sázavou vytváří podmínky pro ochranu a rozvoj charakteristických znaků krajiny vytvářející jedinečnost krajiny následně:

- Podmínky využití vymezených ploch neumožňují provádět výraznější zásahy do reliéfu krajiny.
- Je zachováno převažující zemědělské využití krajiny včetně záhumenkových hospodářství jako pozůstatků tradičních způsobů hospodaření.
- Přírodní složky krajiny a hodnotné plochy krajinné zeleně jsou vymezeny jako samostatné plochy přírodní, jejichž podmínky využití zajišťují ochranu uvedených složek krajiny.
- ÚP Hamry nad Sázavou vytváří podmínky pro revitalizaci vodních toků a obnovu zatrubněných vodotečí. Tato opatření budou přispívat k rozvoji hydrografického systému v řešeném území.
- Je respektována urbanistická struktura obce. Zastavitelné plochy jsou vymezeny tak, aby budoucí zástavbou nemohlo dojít k jejímu narušení.

Ždárské 10-OB024 definují.

Transparentní vyhodnocení souladu s požadavky ochrany krajinného rázu

Příklad

UPLATŇOVÁNÍ OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU V RÁMCI ÚP PASEKY V HODNOCENÍ SEA

Vyhodnocení potenciálního vlivu navrhovaných funkčních ploch včetně kumulativního vlivu ve vztahu k ostatním plochám

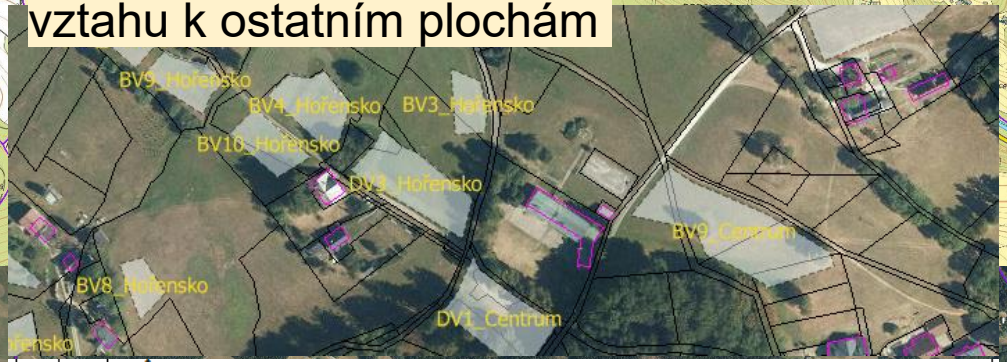

90	BV10	V kumulativním projevu ve vztahu k ploše č. 45 a 89 dojde k zahuštění zástavby, které je vzhledem ke stávajícímu prostorovému uspořádání sídla nežádoucí. Vliv je z hlediska harmonických vztahů a přírodní a estetické hodnoty silný (3). Opatření a doporučení: Za předpokladu realizace záměru č. 45 nebo č. 89 doporučujeme ponechat stávající funkci.

Identifikace znaků a hodnot krajinného rázu

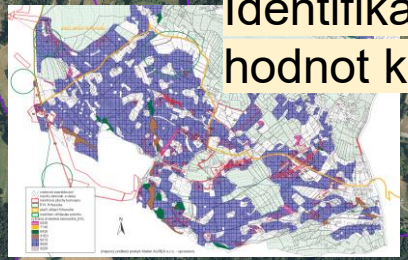

Studio B&M, Ing. Roman Bukáček, 2006
Mgr. Pavel Bauer

Příklad

UPLATŇOVÁNÍ OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU V RÁMCI ÚP MALETÍN - STANOVENÍ REGULACE FUNKČNÍCH PLOCH URČENÝCH PRO VÝSTAVBU VĚTRNÝCH ELEKTRÁREN

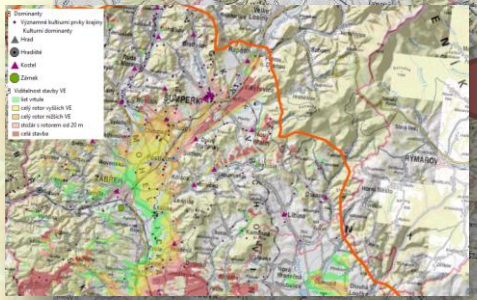

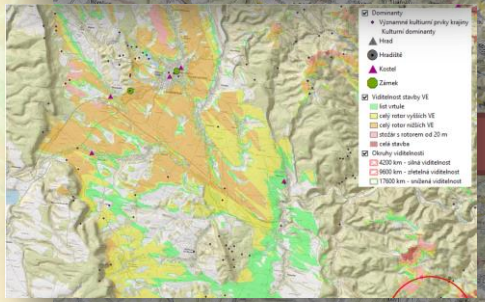

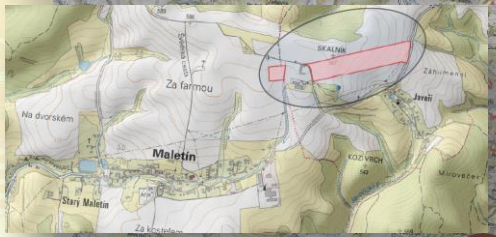

Hodnocení potenciálního vlivu

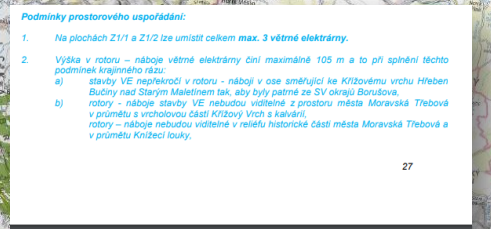

Podmínky prostorového uspořádání:

1. *Na plochách Z1/1 a Z1/2 lze umístit celkem **max. 3 větrné elektrárny.***
2. *Výška v rotoru – náboje větrné elektrárny činí maximálně 105 m a to při splnění těchto podmínek krajinného rázu:*
   - *a) stavby VE nepřekročí v rotoru - náboji v ose směřující ke Křížovému vrchu Hřeben Bučiny nad Starým Maletínem tak, aby byly patrné ze SV okraju Borušova,*
   - *b) rotory – náboje stavby VE nebudou viditelné z prostoru města Moravská Třebová v průmětu s vrcholovou částí Křížový Vrch s kalvárií,*
   - *rotory – náboje nebudou viditelné v reliéfu historické části města Moravská Třebová a v průmětu Knížecí louky,*

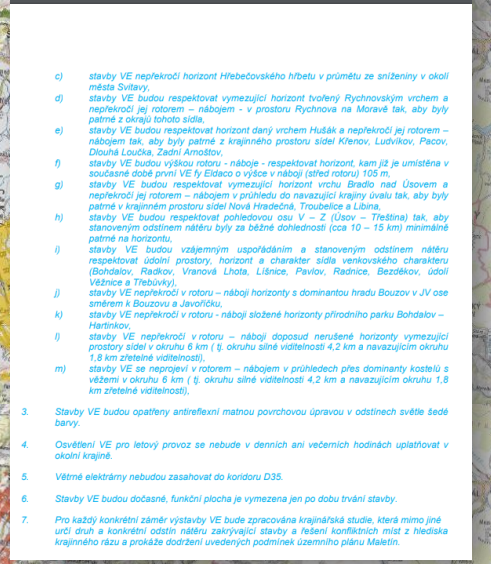

- *c) stavby VE nepřekročí horizont Hřebečovského hřbetu v průmětu ze sníženiny v okolí města Svitavy,*
- *d) stavby VE budou respektovat vymezující horizont tvořený Rychnovským vrchem a nepřekročí jej rotorem – nábojem - v prostoru Rychnova na Moravě tak, aby byly patrné z okrajů tohoto sídla,*
- *e) stavby VE budou respektovat horizont daný vrchem Hušák a nepřekročí jej rotorem – nábojem tak, aby byly patrné z krajinného prostoru sídel Křenov, Ludvíkov, Pacov, Dlouhá Loučka, Zadní Arnoštov,*
- *f) stavby VE budou výškou rotoru - náboje - respektovat horizont, kam již je umístěna v současné době první VE fy Eldaco o výšce v náboji (střed rotoru) 105 m,*
- *g) stavby VE budou respektovat vymezující horizont vrchu Bradlo nad Úsovem a nepřekročí jej rotorem – nábojem v průhledu do navazující krajiny úvalu tak, aby byly patrné v krajinném prostoru sídel Nová Hradečná, Troubelice a Libina,*
- *h) stavby VE budou respektovat pohledovou osu V – Z (Úsov – Třeština) tak, aby stanoveným odstínem nátěru byly za běžné dohlednosti (cca 10 – 15 km) minimálně patrné na horizontu,*
- *i) stavby VE budou vzájemným uspořádáním a stanoveným odstínem nátěru respektovat údolní prostory, horizont a charakter sídla venkovského charakteru (Bohdalov, Radkov, Vranová Lhota, Lišnice, Pavlov, Radnice, Bezděkov, údolí Věžnice a Třebůvky),*
- *j) stavby VE nepřekročí v rotoru – náboji horizonty s dominantou hradu Bouzov v JV ose směrem k Bouzovu a Javořičku,*
- *k) stavby VE nepřekročí v rotoru - náboji složené horizonty přírodního parku Bohdalov – Hartinkov,*
- *l) stavby VE nepřekročí v rotoru – náboji doposud nerušené horizonty vymezující prostory sídel v okruhu 6 km (tj. okruhu silné viditelnosti 4,2 km a navazujícím okruhu 1,8 km zřetelné viditelnosti),*
- *m) stavby VE se neprojeví v rotorem – nábojem v průhledech přes dominanty kostelů s věžemi v okruhu 6 km (tj. okruhu silné viditelnosti 4,2 km a navazujícím okruhu 1,8 km zřetelné viditelnosti),*

3. *Stavby VE budou opatřeny antireflexní matnou povrchovou úpravou v odstínech světle šedé barvy.*
4. *Osvětlení VE pro letový provoz se nebude v denních ani večerních hodinách uplatňovat v okolní krajině.*
5. *Větrné elektrárny nebudou zasahovat do koridoru D35.*
6. *Stavby VE budou dočasné, funkční plocha je vymezena jen po dobu trvání stavby.*
7. *Pro každý konkrétní záměr výstavby VE bude zpracována krajinářská studie, která mimo jiné určí druh a konkrétní odstín nátěru zakrývající stavby a řešení konfliktních míst z hlediska krajinného rázu a prokáže dodržení uvedených podmínek územního plánu Maletín.*

Stanovení podmínek ochrany a jejich uplatnění v ÚP

Zásady tvorby koncepcí ochrany krajinného rázu

Základní východiska:

- §12 zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Evropská úmluva o krajině
- Zásady a principy udržitelného rozvoje
- Územně analytické podklady

Formy ochrany

- konzervativní - zachování a respektování hodnot a důležitých vztahů, cílové kvality je dosaženo, regulace
- proaktivní - usměrňování rozvoje k dosažení cílové kvality

Zásady tvorby koncepcí ochrany krajinného rázu

- definuje cíle (nebo také co cílem není)
- předkládá rozbor stávajícího stavu
  - charakterizuje stávající stav
  - identifikuje hodnoty a jejich vzájemné vztahy (prvky a vztahy)
  - analyzuje vlivy předpokládaného rozvoje (pokud je požadováno)
- předkládá návrh ochrany
  - stanovuje podmínky ochrany (kam se dá jít, hranice možností změn v území a co je třeba chránit)
  - předkládá návrhy zásad v rámci ZÚR pro území kraje nebo jeho vybraných částí (např. přírodní park, CHKO, krajinářsky cenný prostor apod.)
  - předkládá podmínky využití území pro řešení v rámci územních plánů a doporučení pro opatření orgánů státní správy
- výstup pro ÚAP

Zásady tvorby koncepcí ochrany krajinného rázu

- Stanovení zásad ochrany krajinného rázu
  - zásady usměrňování rozvoje s ohledem na ochranu krajinného rázu,
  - zásady směřující k ochraně hodnot krajinného rázu,
  - zásady předkládající požadavky integrující ochranu krajinného rázu.
- Podmínky využití území pro řešení v rámci územních plánů
  - co je třeba prověřit,
  - co stanovit,
  - co je třeba respektovat,
  - a co je třeba zachovat a chránit.
- Doporučení pro opatření orgánů státní správy
  - kam směřovat starostlivost o krajinu v souvislosti s ochranou krajinného rázu,
  - čemu věnovat zvýšenou pozornost,
  - co je třeba zajistit,
  - a co chránit.

Metodický rámec

Stále chybí vyhláška k uplatňování ochrany krajinného rázu dle §12 zákona č. 114/92 Sb. Zákon o ochraně přírody a krajiny

Chybí metodický pokyn MŽP a schválená metodika k hodnocení krajinného rázu

V současné době MŽP připravuje metodiku případového hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz v rámci biologického hodnocení dle §67, zákona č. 114/92, Sb., jenž uvádí povinnosti investorů

Pro uplatňování ochrany krajinného rázu na úrovni územního plánování je nezbytné sjednocení alespoň na úrovni výstupu pro ÚAP a způsobu stanovení podmínek ochrany

Sjednocení výstupu na úrovni ÚAP

- Stanovení obecných požadavků ochrany krajinného rázu
- Vymezení prostorů
  - polygony s atributy
- Identifikace hodnot
  - polygony, body, linie s atributy
- Charakteristika vymezených prostorů a jejich hodnot
  - charakteristika ve strukturovaném dokumentu
- Návrh ochrany
  - obecná ochrana krajinného rázu daného území
  - zásady k zajištění ochrany krajinného rázu v rámci ZÚR pro území kraje
  - podmínky využití území pro řešení v rámci územních plánů z hlediska ochrany krajinného rázu

Závěr

Krajinný ráz

- je součástí každé krajiny, nejen vybraných “krásných” prostorů, ale např. i krajiny kolem Litvínova, Teplic a Chomutova...
- nechráníme jen proto, že existuje §12…
- legislativa nikdy nevyřeší náš necitlivý přístup k dědictví, k hodnotám, k prioritám, to se musíme naučit...
- není věcí vybraného okruhu „zasvěcených“, ale je hodnotou srozumitelnou všem...
- jeho ochrana by měla být prioritním veřejným zájem, neboť ovlivňuje nejen nás, ale i ty co teprve přijdou...

Děkuji za pozornost

Mgr. et Ing. Roman Bukáček
Studio B&M
Na Úvoze 32, 591 01 Žďár nad Sázavou
kontakt: studiobm@email.cz

AOOKR

J.KOSEJK

Cíle, výstupy a využití preventivních hodnocení krajinného rázu – nové požadavky a náměty

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

www.nature.cz

Cíle, výstupy preventivních hodnocení krajinného rázu – nové požadavky a náměty

Jaromír Kosejk

Aktuální otázky krajinného rázu, Praha, 13. 2. 2020

OBSAH PREZENTACE

- Ochrana krajinného rázu v CHKO
- Objektivizace posuzování krajinného rázu
- Preventivní hodnocení krajinného rázu (PHKR) a jeho aktualizace
- Příklad využití PHHKR v CHKO Slavkovský les
- Výhledy

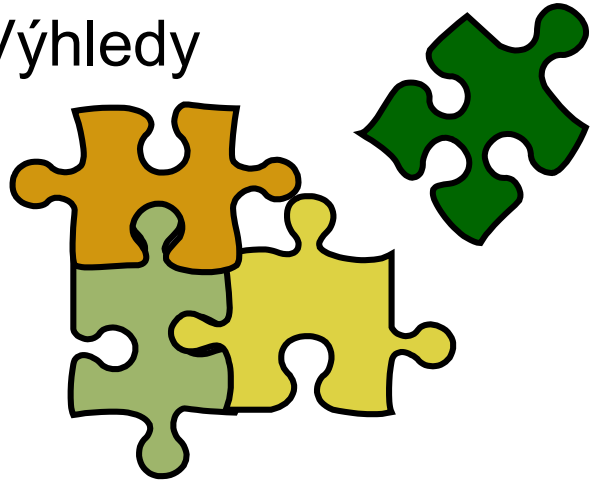

Kresba: P. Štěrba

SPECIFIKA OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU V CHKO

Krajinný ráz jako předmět ochrany v CHKO

SPECIFIKA OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU V CHKO

Celek a detail

SPECIFIKA OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU V CHKO

SPECIFIKA OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU V CHKO

Snaha o omezení posuzování krajinného rázu ve městech a ve IV. zónách CHKO

REKODIFIKACE STAVEBNÍHO PRÁVA – NÁVRH ZMĚNY OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU

Ochrana **krajinného rázu** bude na celém území ČR výrazně změněna:

- Souhlas OOP již **nebude potřebný k umisťování a povolování staveb**, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz,
- souhlas OOP bude nutný pouze k ostatním činnostem, (např. kácení pohledově významné aleje, umístění reklamního balónu..)
- pokud může dojít ke snížení nebo změně krajinného rázu záměrem povolovaným podle stavebního zákona, **souhlas se nevydává**; splnění podmínek pro jeho vydání **posoudí stavební úřad** v rozhodnutí o návrhu na povolení záměru podle stavebního zákona,
- pokud bude v ÚPD stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu, v zastavěném území a zastavitelných plochách se krajinný ráz vůbec neposuzuje
- je zrušena nutnost dohody s OOP na těchto podmínkách, stačit bude jakýkoliv **běžný regulativ dle ÚP**,
- Dochází k **faktické likvidaci tohoto nástroje** ochrany krajiny.

REKODIFIKACE STAVEBNÍHO PRÁVA
ZASTAVĚNÉ A ZASTAVITELNÉ ÚZEMÍ VZCHŮ

- Ochrana krajiny by měla být řešena zejména prostřednictvím územně plánovací dokumentace,
- v územních plánech obcí ale bude možné uvádět jen **obecné** limity ochrany a regulativy pro výstavbu,
- v případě, že zastupitelstvo obce nerozhodne o pořízení územního plánu s prvky regulačního plánu, či o pořízení regulačního plánu, bude mít obec regulativy v územním plánu, které na území CHKO a NP ve většině případů díky své nutné obecnosti **nezajistí potřebnou ochranu krajiny**,
- mimo zastavěné a zastavitelné území má mít Agentura a správy NP možnost v CHKO a NP vydávat závazné stanovisko dle § 44 ZOPK, kterým zajistí ochranu tohoto území,
- S ohledem na další **navržené změny** (zrušení souhlasů OOP dle § 12 ZOPK pro stavby a zrušení možnosti vydávat závazná stanoviska dle § 44 ZOPK v zastavěném a zastavitelném území CHKO a NP) **nebude** na tomto území **ochrana krajiny téměř vůbec zajištěna.**

OBJEKTIVIZACE POSUZOVÁNÍ KRAJINNÉHO RÁZU

V souvislosti s postupnými změnami legislativy, celospolečenskou náladu, zefektivněním výkonu státní správy, ale i s ustanoveními Evropské úmluvy o krajině je nezbytné implementovat trend, který lze stručně shrnout jako **postupné přesouvání problematiky hodnocení krajinného rázu z úrovně povolování konkrétních záměrů do úrovně územního plánování**

Mylný pohled: „*Problematika ochrany krajinného rázu v rámci stavebního řízení či v rámci řízení o územním plánu je úzce specializovanou činností a běžný žadatel, který není odborníkem v dané oblasti, nemusí vždy hned na počátku chápat kroky správního orgánu, používanou argumentaci apod*.“.

Naopak – orgány ochrany přírody **MUSÍ BÝT:**
Transparentní
Předvídatelné
Jednotné

PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU (PHKR)

Agentura využívá jak jako jeden z podkladů pro rozhodování podle § 12 ZOPK **preventivní hodnocení krajinného rázu (PHKR)**

- Pro CHKO jsou jako odborné podklady zpracovávány od roku 1995
- **Všechny CHKO mají v současné době PHKR zpracované**
- Od roku 2008 probíhají aktualizace a jsou vyhodnocována jednotlivá sídla – **kategorizace sídel**
- V současné době se zpracovává několik PHKR ročně

OBSAH PHKR

PHKR mimo jiné zahrnuje

- Úvodní informace, širší vztahy, historický vývoj území
- Diferenciace území z hlediska krajinného rázu (**oblasti a místa krajinného rázu**)
- Návrh ochrany krajinného rázu, stanovení zásad organizace prostoru
- Pásma ochrany území (jsou-li dohodnuta)
- Stanovení funkčních a prostorových regulativů
- **Kategorizaci sídel** včetně limitů jejich využití
- Pasporty sídel včetně fotografické dokumentace
- Mapovou část

PHKR PRO ÚZEMÍ CHKO

PHKR je využitelné pro:

- Poskytování údajů o území pro územně plánovací podklady (ÚAP – jev č. 17a krajinný ráz, popř. jev č. 11 urbanistické a krajinné hodnoty)
- Územně plánovací dokumentaci (ÚP, RP)
- Plány péče o CHKO
- Stanovení odstupňované ochrany krajinného rázu
- Zohlednění míry veřejného zájmu na ochraně krajiny
- Stupně – pásma ochrany krajinného rázu
- Kauzální posuzování

PHKR PRO ÚZEMÍ CHKO

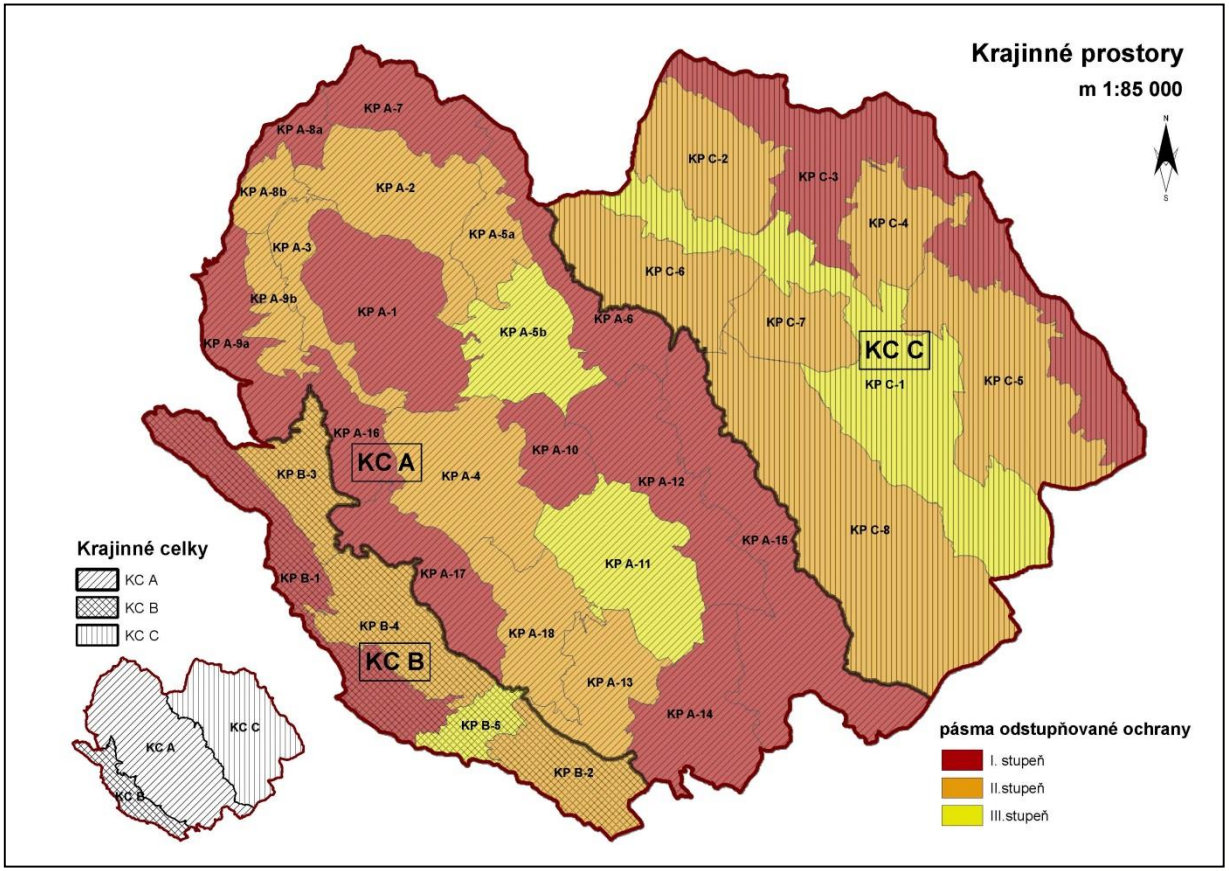

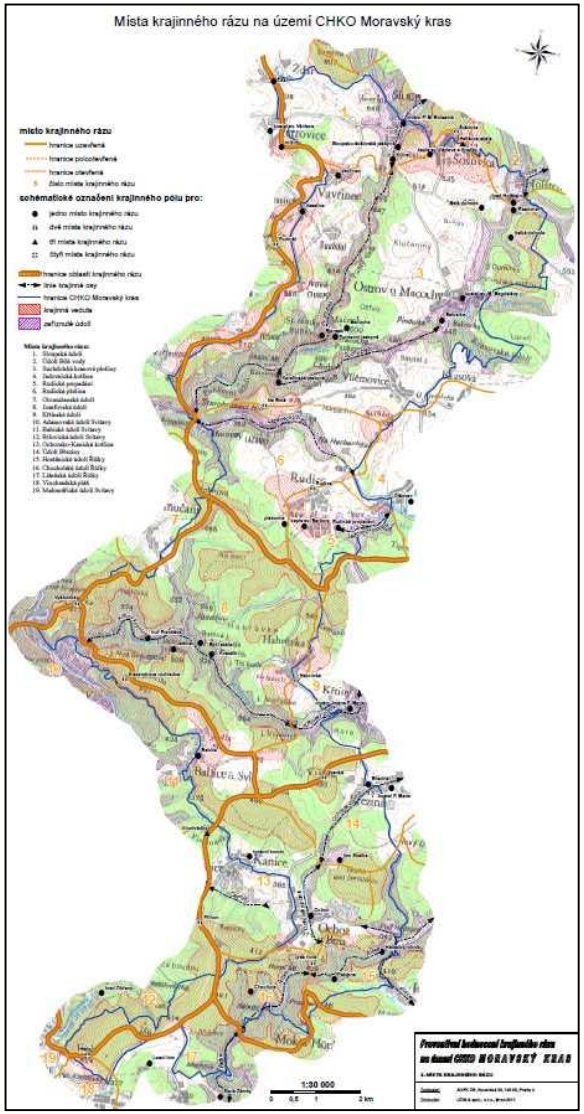

AKTUALIZACE PHKR V CHKO SLAVKOVSKÝ LES

Sídla

- Cenná, kde je obtížná dohoda ve smyslu §12 odst. 4 ZOPK ⇨ nutná podrobnost limitů v PHKR minimálně na úrovni ÚP s prvky RP
- Méně cenná, kde je možná dohoda ve smyslu §12 odst. 4 ZOPK ⇨ podrobnost limitů v PHKR na úrovni Územního plánu
- **Segmenty urbanizované krajiny** - plochy, kde PHKR definuje regulativy a doporučení (výrobní provozy, dopravní stavby, přechodová a okrajová zástavba včetně sídlišť, lázeňská města ⇨ postačí podrobnost základních limitů na úrovni územního plánu

Stanovení ploch ve vybraných sídlech

- **Plochy doporučené k regulačnímu řešení zástavby** ⇨ polygony s velmi kvalitní zástavbou a jejím plošným a prostorovým uspořádáním, kde je obtížná dohoda ve smyslu §12 odst. 4 ZOPK
- **Plochy doporučené k dohodě ve smyslu §12 odst. 4 ZOPK** ⇨ polygony, kde je na základě splněných limitů a doporučení PHKR možná dohoda ve smyslu §12 odst. 4 ZOPK.

ATUALIZACE PHKR V CHKO SLAVKOVSKÝ LES

Stanovení ploch ve vybraných sídlech

- **Plochy urbanizované krajiny** ⇨ polygony, kde PHKR nedefinuje regulativy a doporučení

Stanovení aktualizovaných limitů a doporučení pro vymezené plochy

- Součástí doporučení bude odůvodnění v jakém případě lze limity využít pro závaznou část rozhodování

Stanovení nezastavitelných ploch v krajině ve smyslu § 18 odst. 5 SZ

- Aktualizace delimitace pásem ochrany krajinného rázu a regulativů a doporučení pro stavby ve volné krajině, vyjmenovat pro konkrétní plochy typy staveb, zařízení a jiných opatření dle výčtu v § 18 odst. 5 SZ, které jsou pro danou plochu nevhodné

SEGMENTY

Ovesné Kladruby / Segmenty v sídle vykazující odlišnou strukturu a charakter zástavby

PŘÍKLAD VYUŽITÍ PHKR

Příklad praktického užití: v preventivním hodnocení jsou vymezeny „**segmenty urbanizované krajiny“** či „urbanizovaná území“, ve kterých je zájem ochrany krajiny minimální

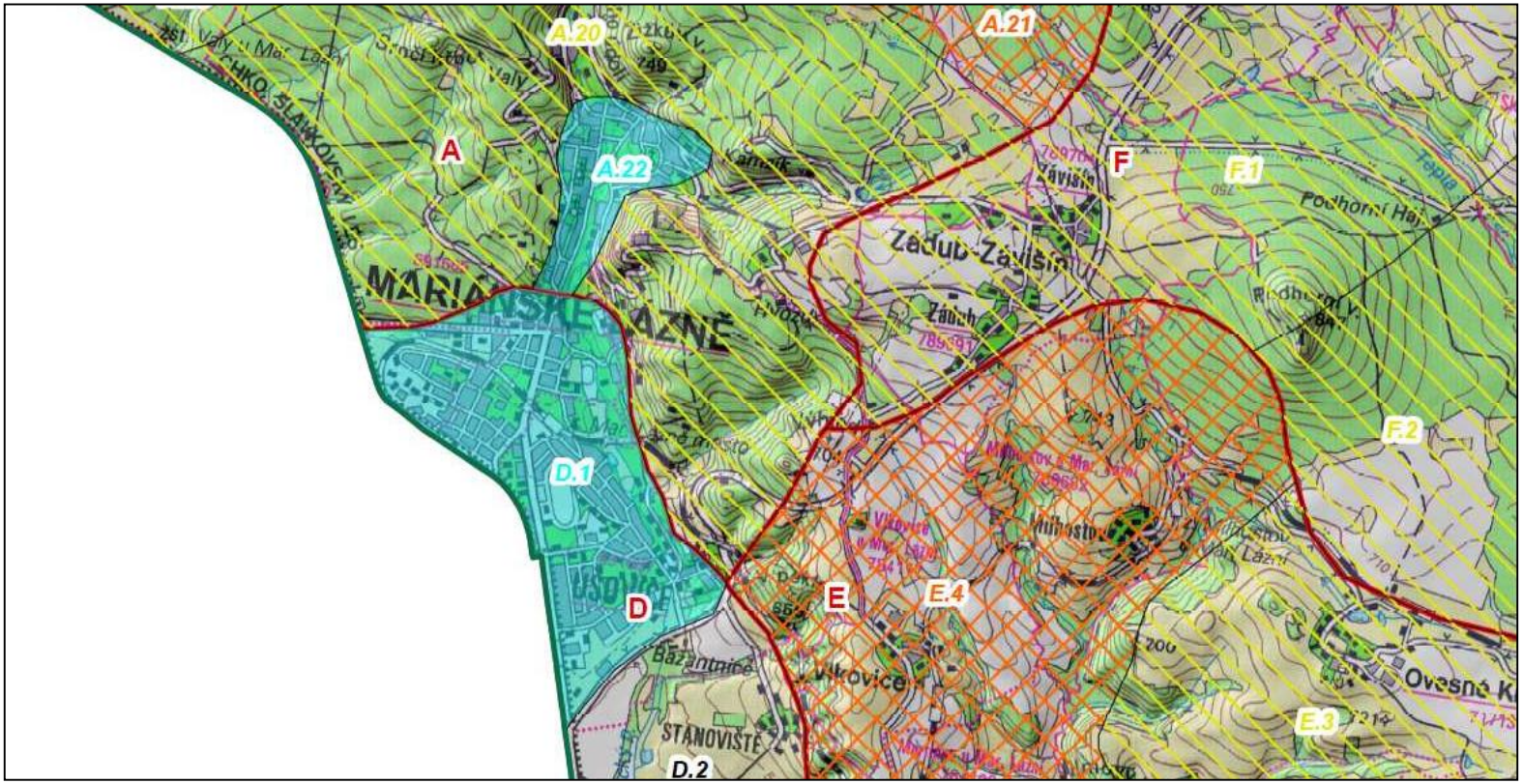

Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Blaník

Sídlo	Laby				obec	Zvěstov			
					k. ú.	Laby			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.7	A	B	C	obyvatel	107	96	59	14
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	16	18	17	13

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

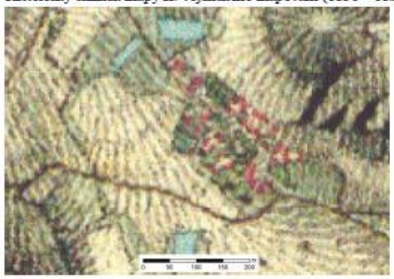

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Malé sídlo situované v mírném svahu – v pramenné oblasti drobného přítoku Bořkovického potoka, jež vymezuje ze severu Labská hůra, ze západu pak elevace Na Marjánce. Vizuální uplatnění sídla je malé, směrem po svahu limitované vzrostlou zelení (sady). Sídlem prochází po průjezdní komunikaci hranice CHKO (místní cesta z Roudného ke Smršťovu).

Základní historické souvislosti:

Zemědělsky založenou ves uvádí „Archiv český" – o věnování kláštera „Lúňovice" a vsí v okolí v roce 1420. V současné době slouží ves bydlení i rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba několika usedlostí je rozmístěna po obou stranách protáhlé návsi v mírném svahu. Jedná se o štítově orientovaná stavení se zřetelným hospodářským charakterem. Výrazným prvkem jsou vjezdové brány, v jednom případě také průjezd v okapové stěně statku. V dolní části návsi je umístěna udržovaná kaplička se zvoničkou, výše nad ní stojí několik vzrostlých lip.

V okrajových částech je přítomna hojná zeleň včetně sadů na dolním konci. Sídlo (hospodářské zázemí – stodoly) je v těsném vizuálním kontaktu s okolní krajinou – blízkými zalesněnými vrchy. Napomáhá k tomu i zatravněná náves s rozmanitou zelení a rybníky při horním okraji sídla, rovněž s bohatou doprovodnou zelení.

V posledních letech zde probíhají renovace usedlostí, při nichž se daří udržet tradiční výraz hospodářsky založeného sídla. Nepříznivým jevem je rozšíření novostaveb rekreačního typu v západní části, jež svým vzhledem zásadním způsobem kontrastují s charakterem tradiční hospodářské zástavby.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu připustit výjimečně v rámci zastavěného území (prohlky), respektovat historickou parcelaci; nerozšiřovat zástavbu východně od průjezdní silnice; vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla
- Respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla, novou výstavbou nevstupovat do návesního prostoru
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů; preferovat plaňkové oplocení
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Případnou novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu, půdorys i objektů)
- Zachovat hodnotnou sídelní a krajinotvornou zeleň (lípy na návsi, sady)
- Nerozšiřovat zástavbu novostaveb abstrahujících od historicky konstituovaného charakteru zástavby v sídle

obr. č. C.47: Náves v pohledu z dolního konce

obr. č. C.48: Zdařilá, čerstvě provedená obnova usedlosti, při níž byly zachovány všechny hodnotné atributy stavby; poněkud sterilní výraz je možné po dokončení snadno vylepšit (zeleň v předzahrádce, okenní truhlíky, soška v meziokenní nice, apod.)

obr. č. C.49: Renovovaná usedlost se zdobně pojatým štítovým průčelím s přístavbou a předzahrádkou s plaňkovým oplocením

VÝHLEDY

- Návrh rekodifikace půjde pravděpodobně v dubnu 2020 do legislativního procesu
- Na vypořádání připomínek (očekávalo se jich asi 7 000) mělo být dle plánu jen něco málo přes měsíc, z rozhodnutí předsedy vlády se lhůta prodloužila na tři měsíce, což ale ani tak nepředjímá řádné vypořádání
- Rozhodovat se bude v Parlamentu ČR
- I pokud bude stávající návrh zamítnut, povede se další diskuse ohledně příprav nového stavebního zákona, na jehož potřebě panuje konsensus
- Lze očekávat oprávněné snahy o větší **koordinovanost** ve vyjadřování orgánů ochrany přírody
- Jedním z řešením je **jednotné povolení** orgánu životního prostředí, či alespoň orgánu ochrany přírody (a krajiny).

- Jednotn… …ch organizací, (NPÚ, fa…
- Příklad s… …e krajiny a nástroje … …U, ZF MENDE…
- Kvalitní p…
- Motivace… …covávat **podrobn…**
- Disponov…
- **Prevent…** …**ojekt OP ŽP**
- Vydat **zá…** …nímu **hodnoce…** …**na z pověření MŽP ji v…**
- Vydat vy…

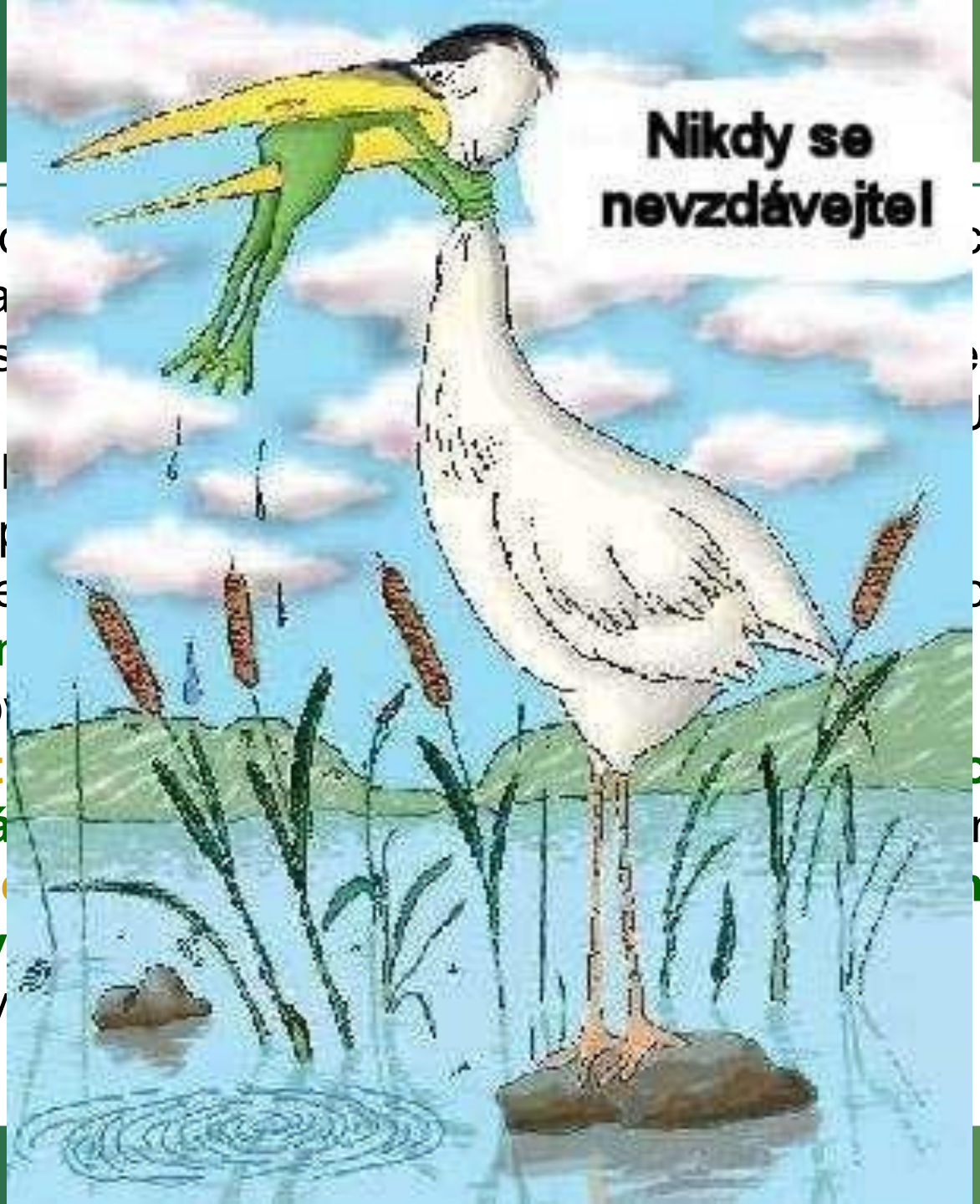

DĚKUJI ZA POZORNOST

jaromir.kosejk@nature.cz

Jaromír Kosejk
Odbor obecné ochrany přírody a krajiny

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

www.nature.cz

AOOKR

D. SVOBODOVÁ KAIFEROVÁ

Rozhodování dle § 12 na úrovni ORP – příklady, možnosti a problémy

Krajinný ráz

13.2.2020 Praha

Preventivní hodnocení krajinného rázu města Plzně

- Krajinářsko- analytický dokument věnovaný odstupňované ochraně krajinného rázu na území města Plzně
- Hodnocení v sobě zahrnuje **základní parametry KR** (přírodní, kulturní a historické podmínky) prostorové vztahy, sídelní strukturu a vizuální hlediska
- odlišnosti KR, specifické vlastnosti KR, jedinečnost, neopakovatelnost i identitu krajiny

Preventivní hodnocení krajinného rázu města Plzně

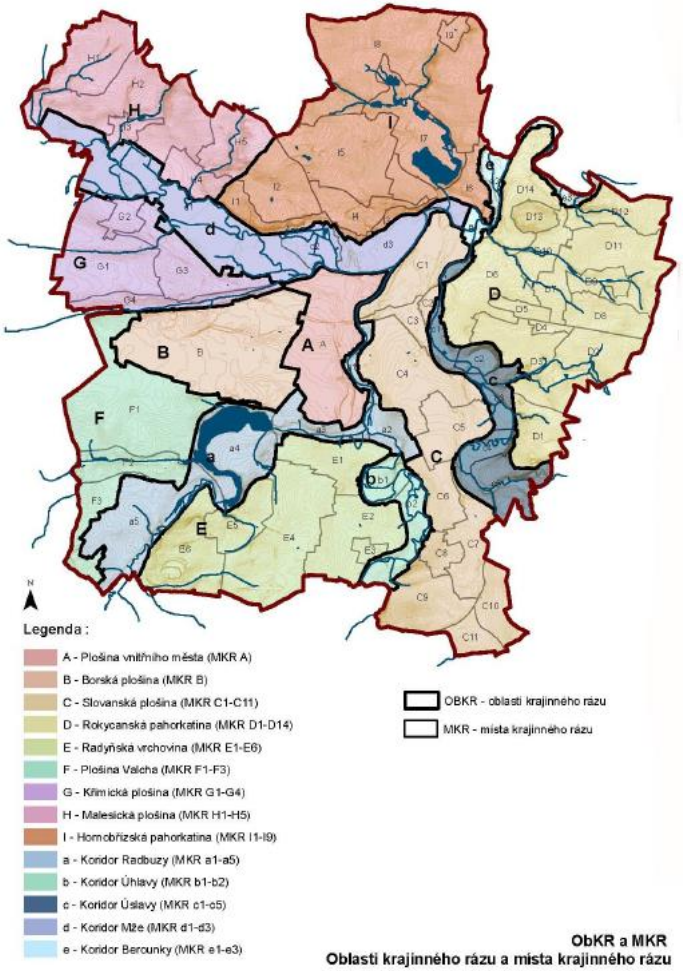

Oblasti a místa KR

14 oblastí
70 míst krajinného rázu

Plošiny a skloněné terény	
ObKR A	Plošina vnitřního města (MKR A)
ObKR B	Borská plošina (MKR B)
ObKR C	Slovanská plošina (MKR C1-C11)
ObKR D	Rokycanská pahorkatina (MKR D1-D14)
ObKR E	Radyňská vrchovina (MKR E1-E6)
ObKR F	Plošina Valcha (MKR F1-F3)
ObKR G	Křimická plošina (MKR G1-G4)
ObKR H	Malesická plošina (MKR H1-H5)
ObKR I	Hornobřízská pahorkatina (MKR I1-I9)
Zahloubené koridory vodotečí	
ObKR a	Koridor Radbuzy (MKR a1-a5)
ObKR b	Koridor Úhlavy (MKR b1-b2)
ObKR c	Koridor Úslavy (MKR c1-c5)
ObKR d	Koridor Mže (MKR d1-d3)
ObKR e	Koridor Berounky (MKR e1-e3)

Preventivní hodnocení krajinného rázu města Plzně

Oblasti

ObKR D – Rokycanská pahorkatina

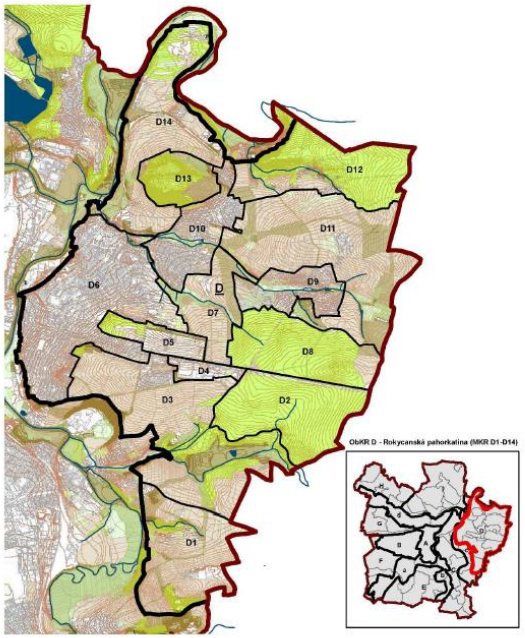

ObKR D – Rokycanská pahorkatina *(Foto: Atelier V, 2014)*

D.1 Přírodní charakteristika

Oblast krajinného rázu, ležící východně od toku Úslavy a Berounky, se nachází na plošinách vyšších a středních fluviálních teras a na plochých a mírně ukloněných erodovaných plošinách rozčleněných malými svahovými údolími. Reliéf má ve většině oblasti charakter slabě a mírně ukloněných svahů, silněji ukloněné svahy jsou vázány na menší údolí protékajících vodotečí (Božkovský potok, Hrádecký potok), pouze na Chlumu a Zábělé se objevují i strmé svahy. Většina území oblasti spadá do Klabavské pahorkatiny (celek Švihovská vrchovina), pouze severní okraj oblasti patří do Kožlanské plošiny (celek Plaská pahorkatina). Klabavská pahorkatina je členitá pahorkatina kerného typu charakterizovaná strukturně denudačním povrchem hrástí a plochých kleneb s relikty zarovnaných povrchů a četnými suky. Jejím významným bodem je Chlum (416 m n. m.), výrazný kupovitý spilitový suk se středně ukloněnými svahy nad plošinou terasy obtékané Berounkou, nejvyšším bodem oblasti je Holý vrch v lesním celku Švabín (441 m n. m.), dalšími plochými vrcholy v oblasti je pak Černá myť (419 m n. m.) či Háje (435 m n. m.). Kožlanská plošina na severu oblasti je členitá pahorkatina s plochým, erozně denudačním reliéfem s rozsáhlými zarovnanými povrchy a erozními údolími vodních toků (Berounky). Četné jsou menší aktivní i opuštěné pískovny a hliníky. Substrát tvoří především fluviální štěrkopísky v různém stupni zahlinění, sprašové hlíny s úlomky podložních hornin, vzácněji spraše, ale i břidlice a droby, půdní pokryv tvoří především kambizemě, luvizemě a hnědozemě vzniklé po odlesnění a zorání luvizemí.

Oblastí protéká několik drobných vodních toků, přítoků Úslavy, na kterých se objevují i menší rybníky. Nejvýznamnějšími jsou Božkovský potok, Hrádecký potok, jejich přítoky a další drobné vodoteče.

Západní část oblasti je velmi silně urbanizovaná (Letná, Doubravka, Újezd) a přírodní prvky se zde omezují – kromě uplatnění terénu – na plochy zeleně veřejných prostorů, zahrad rodinných domů, zeleně zahrádkářských kolonií, hřbitovů, areálů či dopravních staveb. Východní a severní část oblasti má dosud venkovský charakter. Objevují se zde plochy nezavlažované orné půdy, trvalé travní porosty i větší celky smíšených lesů (Švabiny, Chlum, Zábělá). V polích je minimum rozptýlených dřevin, v dřevinné skladbě lesních komplexů a velkých lesů převažují kulturní smrčiny s borovicí, kulturní bory, ve středně velkých a malých lesích dominují kulturní bory se smrkem, při okrajích s akáty. Na severním okraji oblasti, již nad údolím Berounky, je na zalesněném hřebeni

Preventivní hodnocení krajinného rázu města Plzně

Zábělá vyhlášena v rámci soustavy Natura 2000 evropsky významná lokalita Plzeň-Zábělá (předmětem ochrany jsou lesy na svazích, sutích a v roklích; lokalita páchníka hnědého; bahnité břehy řek extenzivní sečené louky nížin, dubohabřiny) a přírodní rezervace Zábělá (předmětem ochrany je zachování přirozeného reliktního boru a smíšeného lesního porostu habrové doubravy s bohatou hájovou vegetací). Severní okraj oblasti spadá do přírodního parku Horní Berounka.

D.1	Identifikované hlavní znaky přírodní charakteristiky	klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX významný X běžný
D.1.1	Plošinný reliéf Klabavské pahorkatiny a Kozlanské plošiny charakteru plochých a mírně ukloněných erodovaných plošin rozčleněných malými svahovými údolími	O	XXX	X
D.1.2	Chlum (416 m n. m.) – výrazný kupovitý spilitový suk se středně ukloněnými svahy nad plošinou terasy Berounky	+	XX	XX
D.1.3	Několik drobných vodních toků, přítoků Úslavy (Božkovský potok, Hrádecký potok atd.)	+	X	X
D.1.4	Zeleň veřejných prostorů, náměstí, zahrad rodinných domů, zahrádkářských kolonií, areálů, hřbitovů, podél komunikací atd.	+	XX	X
D.1.5	Větší plochy smíšených lesů (Švabiny, Chlum, Zábělá)	+	XX	XX
D.1.6	Velké plochy nezavlažované orné půdy s nečetnou krajinnou nelesní zelení podél cest, větrolamů, menší remízky atd.	+	XX	X
D.1.7	Antropogenní změny terénu jako pozůstatek těžby (kámen, písek)	O	X	X
D.1.8	Torzo přirozeného reliktního boru a smíšeného lesního porostu habrové doubravy s bohatou hájovou vegetací v lokalitě Zábělá (PR, EVL)	+	X	XX
D.1.9	Mírně teplá klimatická oblast MT11 s dlouhým, teplým a suchým létem, s mírně teplým jarem a podzimem a s krátkou, mírně teplou a suchou zimou s krátkým trváním sněhové pokrývky (Quitt, 1971).	O	XXX	X

D.2 Kulturní a historická charakteristika

Rozsáhlá oblast krajinného rázu mezi Úslavou a Berounkou patří do krajiny vrcholně středověké kolonizace, ovšem řadou archeologických nálezů z různých míst oblasti je zde doložena přítomnost člověka již v prehistorickém období. Nejvýznamnější archeologickou lokalitou v oblasti je Holý vrch s hradištěm z doby železné a hradištní. Až do 19. století se jednalo o zemědělskou krajinu s poli, loukami a lesy, uprostřed kterých byla rozložena jednotlivá venkovská sídla, písemně doložená především ze 14. století, Doubravka (1383), Lobzy (1379), Bukovec (1379), Červený Hrádek (1384), Újezd je dokonce doložen již z roku 1115, tj. ještě dlouho před založením Plzně. V těchto vsích se často měnili majitelé, ale postupně se všechny dostaly do držení města Plzně. Kromě zemědělství se na mnoha místech těžilo (kámen, písky a štěrky, cihlářská hlína, hlubinná těžba vitriolové břidlice v údolí Buková), pálilo se vápno, stavěly se cihelny, na vodních tocích mlýny a později menší továrny. Koncem 18. století byla ve většině vesnic, kde byly městské dvory, provedena raabizace, dvory byly rozparcelovány a založeny nové usedlosti. Výraznější růst zástavby však nastal až v 19. století a souvisel s rozvojem industrializace a dynamickým růstem Plzně. Od roku 1811 až 1812 prochází územím důležitá císařská silnice na východ (Rokycanská), od roku 1862 tudy vede také železniční trať České západní dráhy. V roce 1889 byla založena nová čtvrť Letná, kterou rychle následovaly další (Plzeňka, Malá Strana, Vyšehrad, Petřín), v roce 1911 vznikla kolonie družstevních rodinných domů v Doubravce. Výstavba především kolonií rodinných domů pokračovala i za první republiky, na Letné kolonií Pod Kukačkou (1920) a kolonií dělnických domů Čína, v Doubravce, v Újezdu (Přední a Zadní Újezd), v Bukovci a jinde. S tím souvisí zakládání nových továren a provozoven. Část území byla zničena či vážně poškozena náletem na Plzeň v roce 1945. V druhé polovině 20. století se začaly kromě rodinných domů stavět i rozsáhlá, později panelová sídliště. Od roku 1962 se začalo budovat sídliště Doubravka, v 70. letech pak sídliště a atriové domy na Letné. V posledních desetiletích se staví rozsáhlá obchodní centra (zejména u Rokycanské) a pokračuje nová výstavba především rodinných a menších bytových domů. Přes dynamický rozvoj území jsou zde stále patrná torza původní zemědělské krajiny. Historická jádra Červeného Hrádku, Bukovce a Újezda jsou od roku 1995 prohlášena za vesnické památkové zóny lidové architektury. V oblasti se také nachází několik cenných a památkově chráněných objektů, hřbitovy (Ústřední, židovský) a další historické struktury. Svou hodnotu však mají i torza původní zemědělské krajiny či rozsáhlé lesní celky.

D.2	Identifikované hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky	klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX významný X běžný
D.2.1	Přítomnost území ve vrcholně středověké sídelní krajině s archeologickými nálezy prehistorického období	O	X	X
D.2.2	Významné archeologické lokality (Holý vrch nad Bukovcem)	+	X	XX
D.2.3	Částečně dochovaná struktura původní zemědělské krajiny s jádry starých venkovských sídel (Újezd, Bukovec, Červený Hrádek), ornou půdou a plochami lesů (Švábinský les)	+	XXX	X
D.2.4	Částečně dochovaná urbanistická struktura center zemědělských vsí (Újezd, Bukovec, Červený Hrádek – VPZ) s několika cennými objekty vč. kulturních nemovitých památek	+	X	XX
D.2.5	Dochované trasy některých komunikací vč. staré císařské silnice (1811-1812, Rokycanská) a železniční trať původní české západní dráhy (1862)	O	X	X
D.2.6	Pozůstatky těžby (lomy u Koterova, Božkova, Bukovce), rozsáhlé důlní dílo v údolí Buková	N	X	X
D.2.7	Rozsáhlé plochy kolonií rodinných domů budovaných od konce 19. století do poloviny 20. století	+	XX	X
D.2.8	Rozsáhlá novodobá zástavba z druhé poloviny 20. století (panelová sídliště, komerční a obchodní centra)	N	XX	X
D.2.9	Ústřední hřbitov (kostel, krematorium), Nový židovský hřbitov	+	X	XX

D.3 Vizuální charakteristika

Význam každého ze znaků přírodní, kulturní a historické charakteristiky tkví jednak v jeho prosté přítomnosti v krajině, jednak v jeho vizuálním projevu v krajinné scéně resp. v jeho významu v krajinném rázu. Vizuální projev znaků přírodní, kulturní a historické charakteristiky je v návaznosti na výše zmiňovanou metodiku v této územní studii nazýván **vizuální charakteristikou**.

Pravobřežní výrazné hrany Úslavy a Berounky vymezují ve východní části území Plzně velmi zajímavou, členitou a proměnlivou krajinu Rokycanské pahorkatiny. Je to krajina s mohutným lesnatým hřbetem, táhnoucím se od vrchu Na Pohodnici (499 m n. m.) přes Holý vrch (441 m n. m.) na Švabiny (410 m n. m.). Mírné klesání tohoto hřbetu k západu a vizuální spojení komunikační osy někdejší císařské silnice (dnes I/26, ulice Rokycanská), vedené v blízkosti hřbetnice, s historickým jádrem a dominantou katedrály sv. Bartoloměje, představuje jedinečnou charakteristiku prostorového uspořádání krajiny a prostorově-vizuálních vztahů v rámci celého města.

Od tohoto hřbetu se terén sklání k severu k velmi členitému údolí Hrádeckého potoka, zaústěného do Berounky v jedinečném krajinném prostoru pod ostrohem Pecihrádku v blízkosti kostela sv. Jiří. Za údolím potoka se zvedá unikátní krajinná dominanta kupovité výšiny Chlum (416 m n. m.), oddělující s masivem Zábělé dramatické zákruty hlubokého údolí Berounky. Od hřbetu Na Pohodnici se k jihu terén sklání do hlubokého údolí Božkovského potoka a poté výšina Háje (435,6 m n. m.) se širokým hřbetem, klesajícím ke Koterovu, odděluje hluboké údolí Úslavy na hranici

Preventivní hodnocení krajinného rázu města Plzně

Místa KR

Popis přírodních, kulturních a historických hodnot včetně vyhodnocení

D10.1	Identifikované hlavní znaky přírodní charakteristiky	klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
D10.1.1	Plošinný reliéf Klabavské pahorkatiny s mělkým údolím Hrádeckého potoka	O	XXX	X
D10.1.2	Zeleň zahrad rodinných domů a veřejných prostorů	+	XX	X
D10.1.3	Hrádecký potok s břehovou a doprovodnou vegetací a úzkou travnatou nivou	+	XX	X
D10.2	**Identifikované hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky**	**klasifikace znaků**		
		dle projevu	**dle významu**	**dle cennosti**
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
D10.2.1	Přítomnost území ve vrcholně středověké sídelní krajině s archeologickými nálezy prehistorického období	O	X	X
D10.2.2	Částečně dochované jádro středověké vsi s objekty lidové venkovské architektury (VPZ)	+	XX	XX
D10.2.3	Čtvrti rodinné zástavby (Přední a Zadní Újezd) budované od první poloviny 20. století, K Chlumu (Bukovec)	+	XXX	X
D10.2.4	Částečně dochované trasy některých ulic navazující na trasování cest v zemědělské krajině v okolí Újezdu	O	X	X
D10.3	**Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky**	**klasifikace znaků**		
		dle projevu	**dle významu**	**dle cennosti**
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
D10.3.1	Charakter sídla v příměstské krajině v bezprostřední návaznosti na okraj soustředěné zástavby s velkými plochami novodobé nízkopodlažní zástavby	+	XX	X
D10.3.2	Možnost vnímání zástavby v souvislosti s dominantou Chlumu v panoramatech příměstské krajiny	+	XX	X
D10.3.3	Vizuální projev okrajů zástavby vůči krajinnému rámci zemědělské příměstské krajiny	+	XX	X

Preventivní hodnocení krajinného rázu města Plzně

- V preventivní hodnocení se stanovili jednotlivé úrovně ochrany I-III. stupeň
- Stanovené podmínky pro stupně

V pásmu „I“ se s vysokou přisnosti uplatňuje ochrana kraj. rázu dle § 12 zák. 114/1992 Sb.:

- V pásmu „I“ nelze připustit silný zásah do více než jednoho z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do tzv. „zákonných kritérií ochrany krajinného rázu“, tj. přírodních a estetických hodnot, ZCHÚ, VKP, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů, přičemž dotčený znak nesmí být klasifikován jako jedinečný v rámci regionu nebo státu.
- V pásmu „I“ lze připustit pouze takové zásahy, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu přijatelné (únosné). Vyloučeny jsou zásahy na hranici přijatelnosti (únosnosti).

Preventivní hodnocení krajinného rázu města Plzně

A ještě společné podmínky

- Omezena je přípustnost silného zásahu do pozitivního znaku některé z charakteristik krajinného rázu, který by svým vizuálním významem přesahoval hranice pásma. Pokud by takový – hranice pásma přesahující – zásah silným vlivem snižoval hodnotu krajinného rázu tkvící v estetické hodnotě, harmonickém měřítku, harmonických vztazích či jedinečnosti panoramatu města, je nepřípustný.
- Dlouhodobě plánované koncepční záměry celoměstského nebo nadměstského významu nemusí plně podléhat ochranným podmínkám stanoveným pro pásma odstupňované ochrany s tím, že jejich výsledná podoba musí být realizována v souladu s ochranou krajinného rázu v nejvyšší možné míře.
- Je nutno maximálně zachovávat rozlohu a charakter zemědělské krajiny tvořící přechod urbanizovaného území do volné krajiny.

Preventivní hodnocení krajinného rázu města Plzně

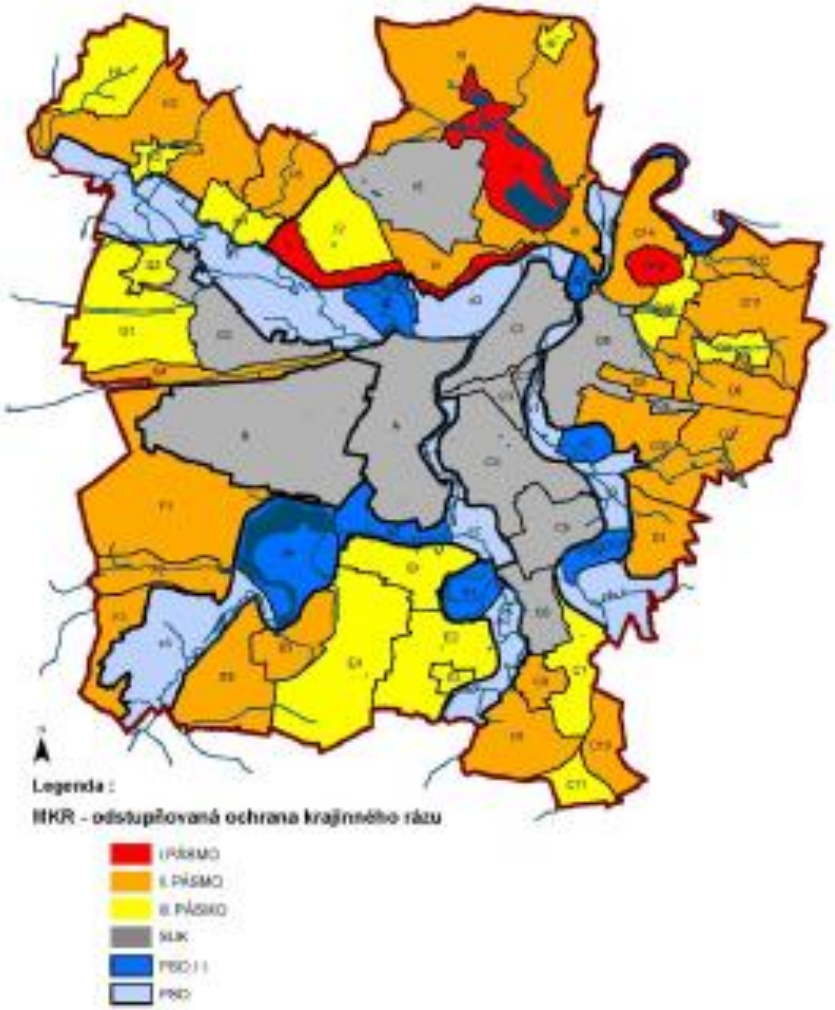

Výsledná mapa

- Ochranné stupně I-III pro volnou krajinu
- Ochranné stupně pro údolní nivy (modré barvy)
- Nehodnoceno (šedivá barva)

Preventivní hodnocení krajinného rázu města Plzně

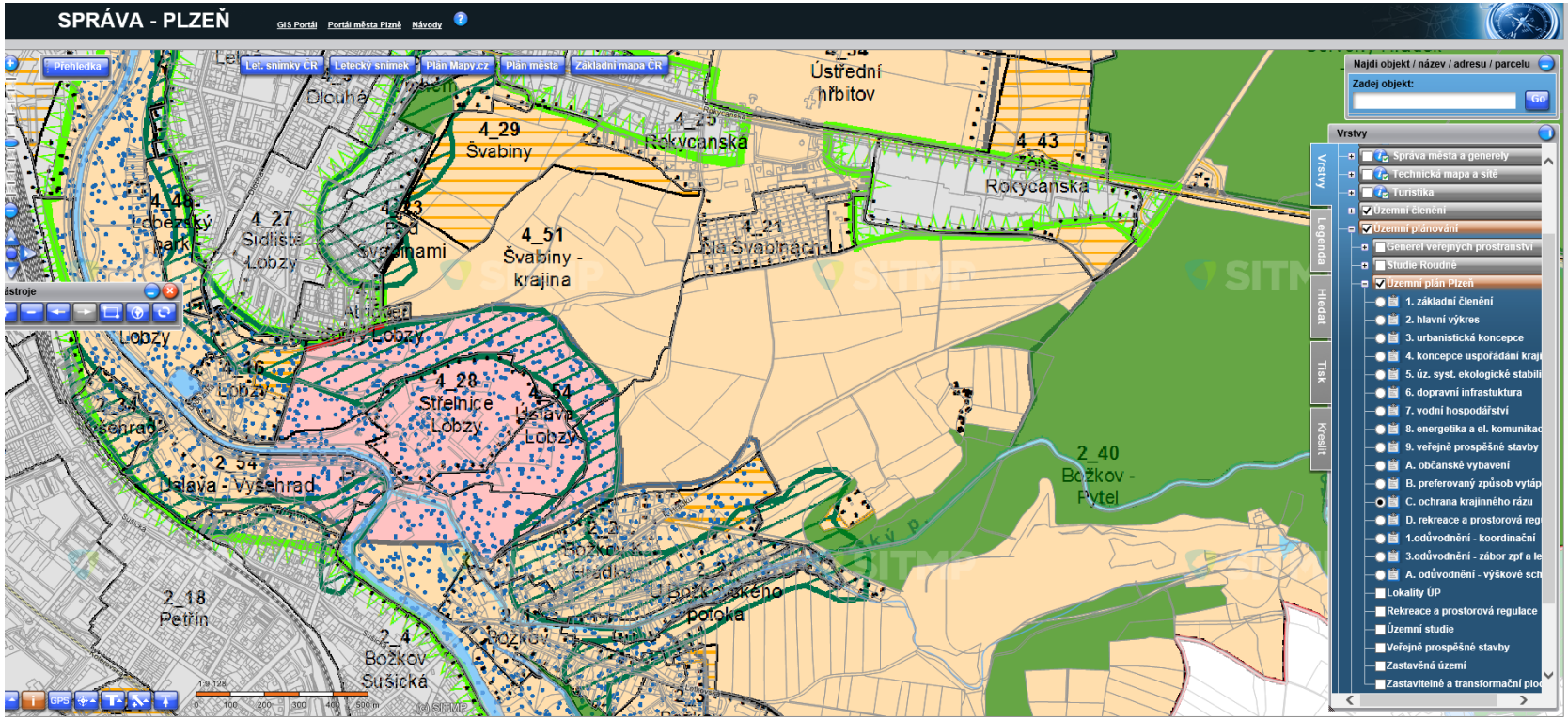

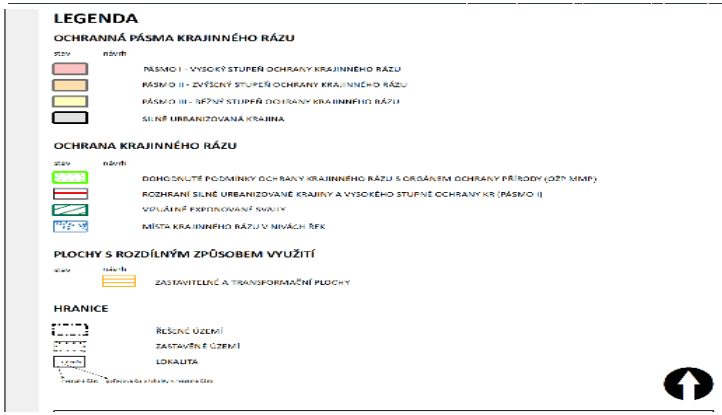

Skutečnost v ÚP města Plzeň

Malesice BD

- Malesice nejmladší část města Plzně
- Oblast si zachovala předměstský venkovský charakter
- Krajina si zachovává agrární charakter včetně původního rozvržení cestní sítě spojující jádra sídel, lesů i zemědělské půdy

Zachovalý venkovský ráz území

Malesice BD

- Zapsaná studie pro RD
- Pravomocné územní rozhodnutí
- Stavebník získal kladné stanovisko soulad s ÚP

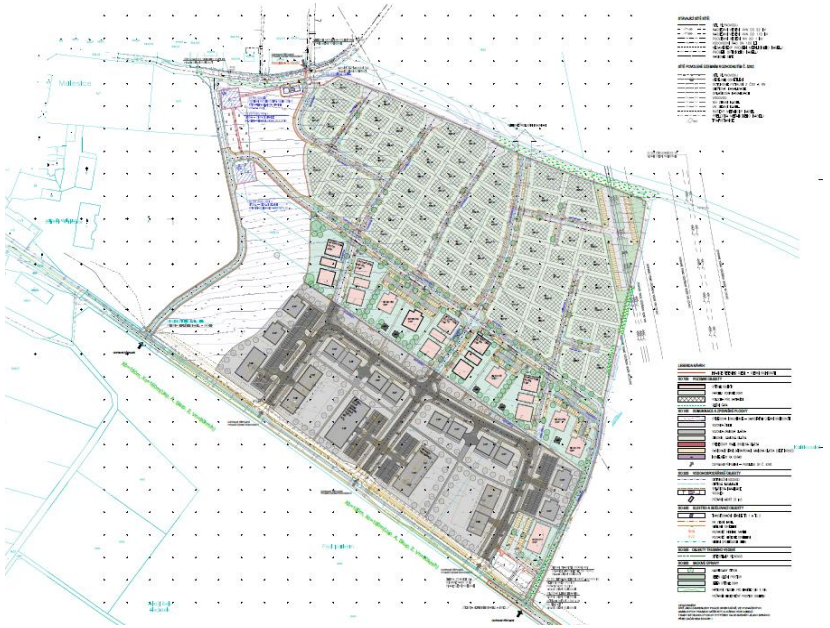

Malesice BD

9_5 Malesice Za parkem

- ***Prostorové a kompoziční požadavky na rozvoj lokality a ochranu a rozvoj jejích hodnot***:
- rozvíjet rezidenční charakter lokality **formami kompaktní nízkopodlažní *(tj. max. 3 NP)* zástavby**;
- chránit vymezenou část plochy pro veřejnou infrastrukturu, občanské vybavení v části při ulici Ke Sv. Josefu;
- chránit a rozvíjet část lokality pro umístění veřejného prostranství.
- *Požadavky dopravní a technické infrastruktury a koncepce krajiny na rozvoj lokality a na ochranu a rozvoj jejích hodnot:*
- navrhnout napojení na dopravní a technickou infrastrukturu;
- chránit koridor DK-31;
- při umístění staveb v místech se sníženými hygienickými parametry reagovat na kvalitu hygieny životního prostředí dle podmínky uvedené v kapitole 6. 2. 2.;
- reagovat na negativní vlivy dopravy vyplývající z provozu na silnici III/18050 a funkčně a prostorově řešit zástavbu tak, aby nevznikly nároky na vybudování dodatečných pasivních protihlukových opatření;
- chránit navrženou trasu kanalizace Malesice (TK-5);
- **respektovat ochranné podmínky KR pro MKR H2;**
- **dodržovat ochranná opatření KR pro Pásmo II.**

Malesice BD

Orgán ochrany přírody požadoval provedení a vyhodnocení krajinného rázu cca 22 BD, zároveň zpochybnil stanovisko orgánu územního plánování

Kompaktnost nízkopodlažní zástavby, historická charakteristika, harmonické měřítko

Malesice BD

Snížení počtu bytových domů 10
Snížení podlažnosti domů 2-3 NP
Přidání řadových domů
Vytvoření prostoru veřejných prostranství
Parkování pod objekty

Studie průmyslová zóna Hřbitovní ul.

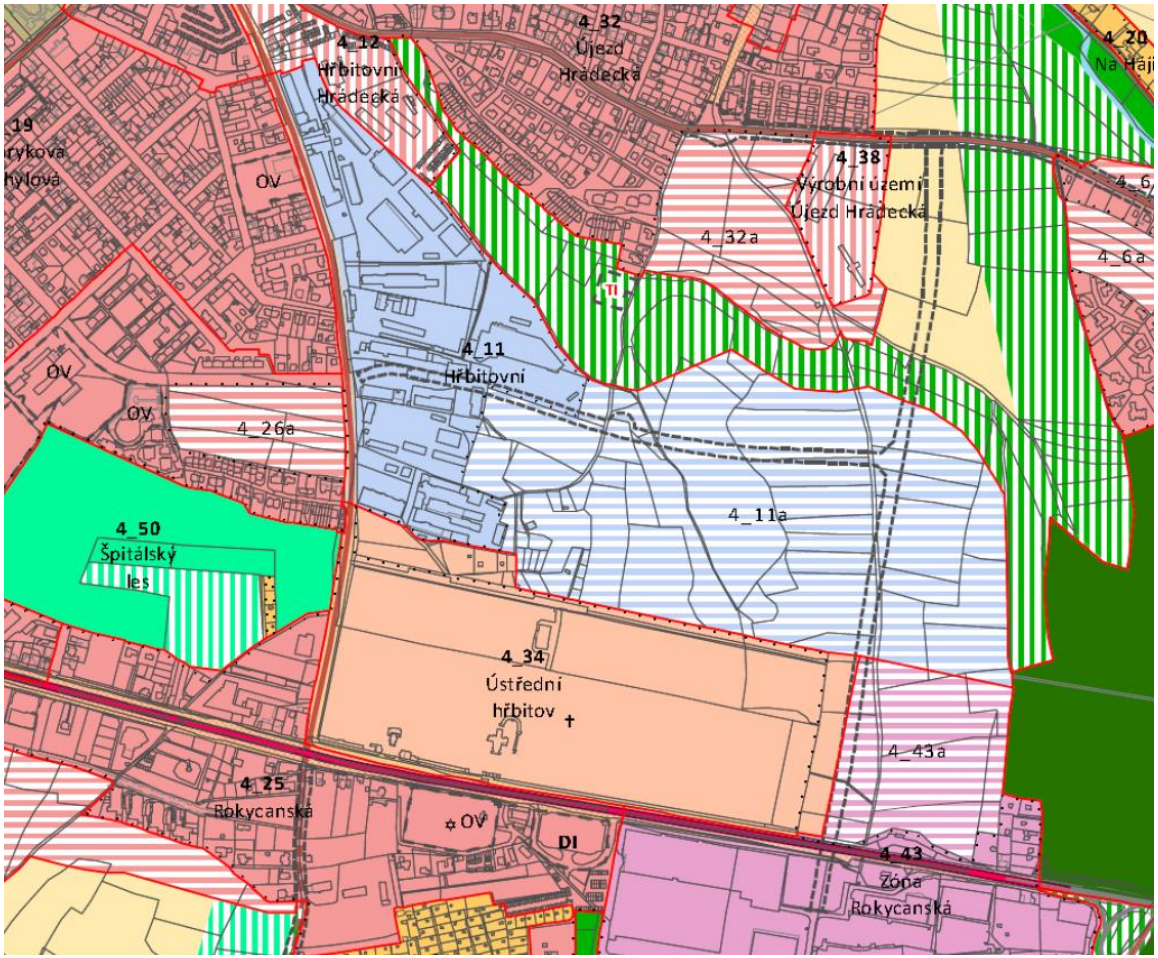

Studie průmyslová zóna Hřbitovní ul.

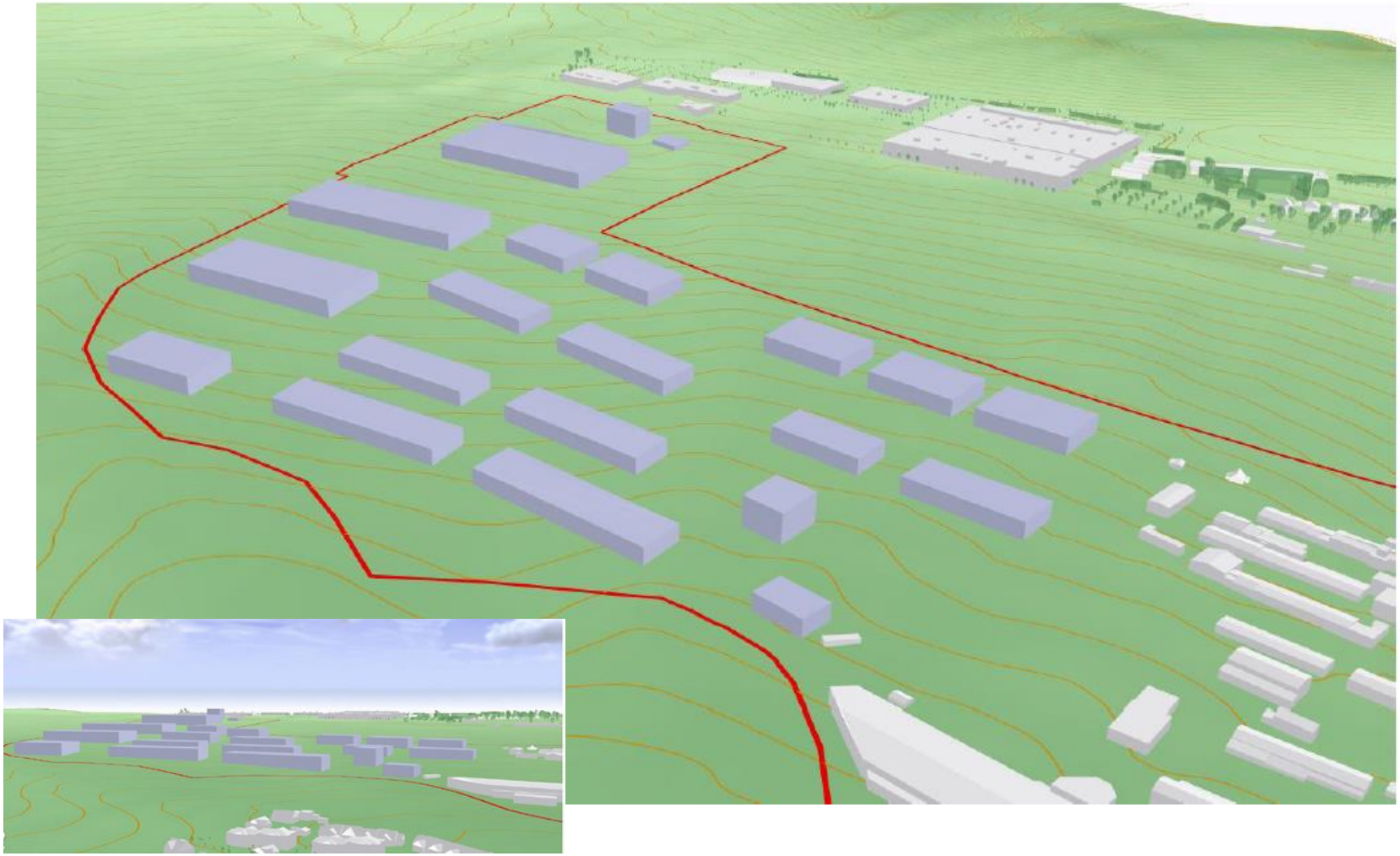

Studie průmyslová zóna Hřbitovní ul.

maximální plošná velikost objektu

- A 15 000 m²
- B 10 000 m²
- C 3 000 m²
- D 2 000 m²
- E vzhledem k velikosti bloku není stanovena maximální velikost haly v m², ta bude vycázet ze stanovené míry zastavění a plochy určené stavebními čarami k zastavění
- F 2 000 m²
- F1 vzhledem k velikosti bloku není stanovena maximální velikost haly v m², ta bude vycázet ze stanovené míry zastavění a plochy určené stavebními čarami k zastavění
- F2 vzhledem k velikosti bloku není stanovena maximální velikost haly v m², ta bude vycázet ze stanovené míry zastavění a plochy určené stavebními čarami k zastavění

maximální šířka objektu

- v bloku A - 80 m
- v bloku B – 60 m
- v blocích C, D, F – 30 m

Studie průmyslová zóna Hřbitovní ul.

Na základě stanoviska orgánu ochrany přírody, které bylo podloženo odborným hodnoncením KR Studiem B&M Ing. Romanem Bukáčkem došlo zastavení procesu projednávání a schválení.

Následovalo stanovení podmínek pro novou studii, podmínky vycházeli z výše uvedeného hodnocení. Jednalo se např.. :

- navrhnout takové architektonické řešení, které bude odpovídat záměru vytvořit „**tovární a obchodní čtvrť**“ a respektovat pietní charakter Ústředního hřbitova, velmi citlivě volit formu reklamy – nepoužívat reklamu světelnou, ani reklamní sloupy a stožáry, které by svou výškou převyšovaly max. povolenou hladinu zástavby, **stanovit základní společné prvky pro jednotlivé prostory tak, aby bylo dosaženo charakteristického obrazu čtvrti,**
- chránit horizont a charakter krajinného rámce vhodným osázením vzrostlou zelení, dostatečnými odstupy od lesa a zvoleným měřítkem zástavby a její výškou,
- navrhnout veřejná prostranství a parkoviště tak, aby co nejvíce reagovala na stávající terén a nedocházelo k významným zásahům do reliéfu terénu výraznými přesuny zemní hmoty, respektovat vrstevnice a řídit se jejich směry, sledovat osu údolí,
- ověřit maximální velikost halových objektů určených pro výrobu s tím, že nebude větší než 10 000m², požadovat členění fasád a ozelenění ,
- respektovat venkovský ráz navazující krajiny a zajistit prostupnost „čtvrtě“ do krajiny a z krajiny vhodnými způsoby

Studie průmyslová zóna Hřbitovní ul.

- **A1** ... výměra 1,33 ha (zastavitelná plocha 0,99 ha)

Pozemek pro umístění polouzavřených bloků staveb výroby a skladování, příp. administrativy, vytvářející kompaktní uspořádání pouze k navrhovaným veřejným prostranstvím v rámci navržené stavební čáry závazné a k místní obslužné komunikaci na pozemku MK 3.

Nedílnou součástí celého areálu je i plocha urbanistické zeleně Z-A a Z-S, která slouží jako krajinný prvek, u ploch Z-S s možným využitím pro sportovní a rekreační účely.

Podmiňující investicí je vybudování místní pozemní komunikace MK 1 a MK 3. V případě potřeby dopravního napojení pozemku Z-S mimo pozemek A1 je podmiňující investicí vybudování místní pozemní komunikace MK 4.

Minimální koeficient zeleně – 0,3

Maximální koeficient zastavění – 0,6

Maximální plocha zastavění jednou stavbou – 3.000 m^2

Maximální výška stavby – 12 m

Způsob zastřešení – ploché či mírně sklonité vegetační střechy

Autoři studie
Doc. Ing. arch. Šinkora, Ph.D.
Ing. Jetel, Ph.D.
Ing. Arch. Šindlerová, Ph.D.

Studie průmyslová zóna Hřbitovní ul.

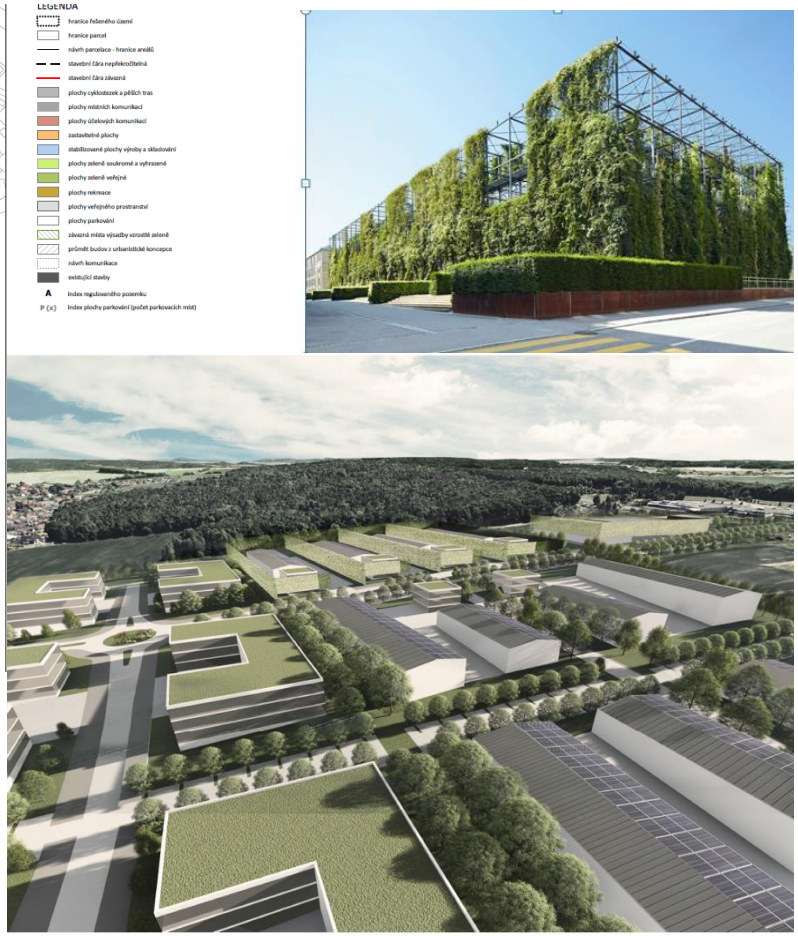

AOOKR

H. HEINZELOVÁ

Zkušenosti v rozhodování dle § 12 na území CHKO

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

www.nature.cz

Ochrana krajinného rázu na území CHKO Broumovsko – rozhodování podle § 12 ZOPK

AOPK ČR, regionální pracoviště Východní Čechy, oddělení Správa CHKO Broumovsko

Ing. Hana Heinzelová

Praha, 13.února 2020

CHKO Broumovsko

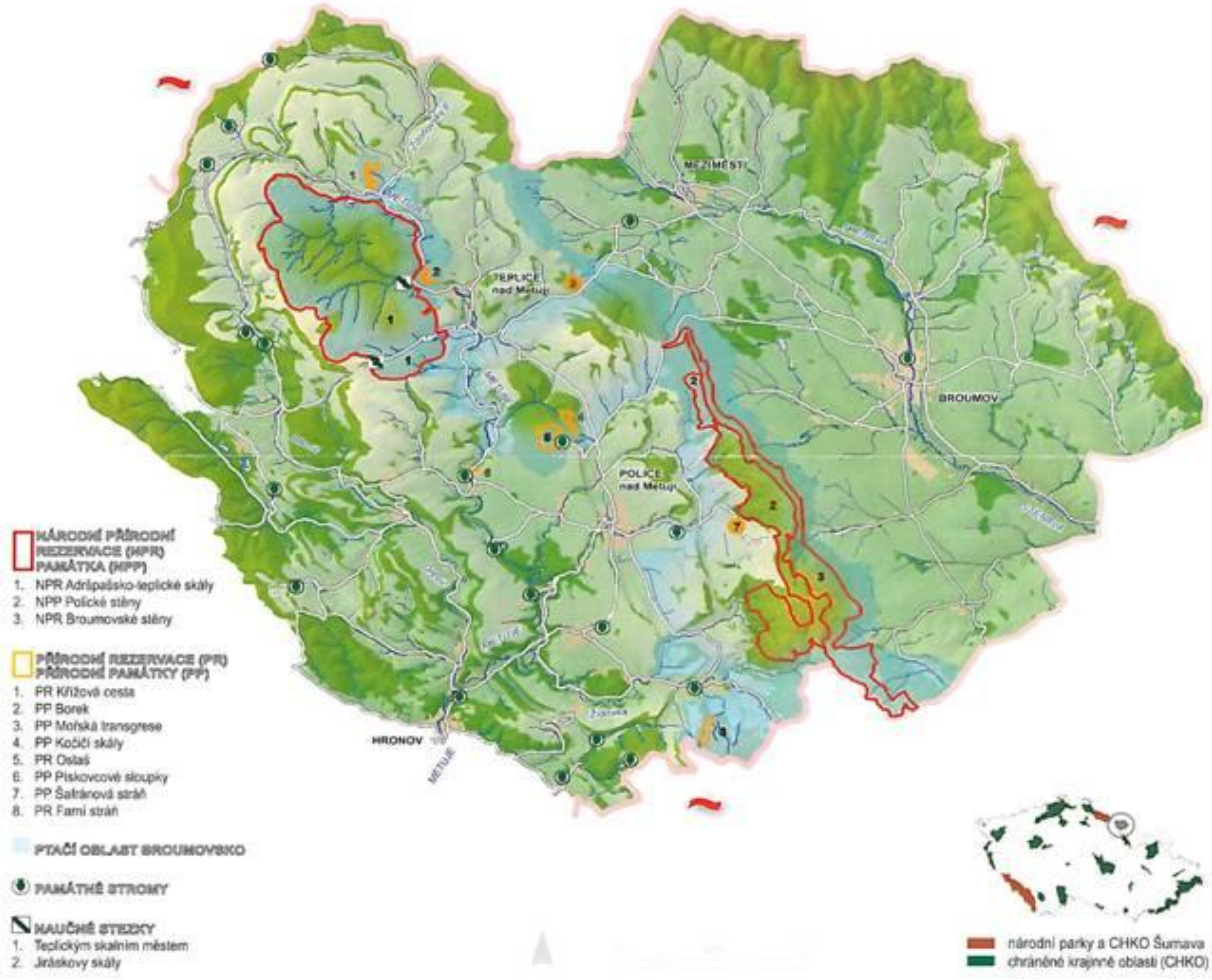

Chráněná krajinná oblast Broumovsko byla zřízena v roce 1991 na ploše 430 km^2.

Magnetem Broumovska jsou skalní města kvádrových pískovců. Jsou zajímavá celkovou rozlohou přes 30km^2, reliéfem s převýšením skal až 100 m i inverzním klimatem.

Adršpašsko - teplické skály i méně známé Broumovské stěny jsou chráněny nejpřísněji. Menší skalní města jsou přírodními památkami a rezervacemi.

CHKO Broumovsko

- **4 zóny ochrany přírody,**
- **11 maloplošných zvláště chráněných území,**
- **více než 300 evidovaných lokalit s výskytem chráněných druhů rostlin a živočichů,**
- **ptačí oblast Broumovsko - vyhlášená pro ochranu výra velkého a sokola stěhovavého,**
- **evropsky významná lokalita Metuje a Dřevíč – vyhlášená pro ochranu mihule potoční a vranky obecné,**
- **pískovcová skalní města – Adršpašsko-teplické skály a Broumovské stěny,**
- **jedinečné soubory venkovské a sakrální architektury.**

Krajina Broumovska

Kromě přírodních fenoménů v podobě pískovcových skalních měst má co nabídnout i okolní krajina po staletí kultivovaná a citlivě obhospodařovaná.

Krajina – klíčové pojmy

- **Krajina -** je podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny definována jako: „Část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky.“

- **Krajinný ráz –** tomuto pojmu odpovídá podle Vorla (2006) termín „charakter krajiny“, který je vyjádřený morfologií terénu, charakterem vodních toků a ploch, vegetačním krytem a osídlením.

- **Ust. § 12 odst. 1 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny:** „Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umisťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.“

- **Evropská úmluva o krajině** byla podepsaná 20. října 2000 ve Florencii, ČR ji podepsala ve Štrasburku 28. listopadu 2002. V platnost vstoupila 1. března 2004 a jejími smluvními stranami jsou členské státy Rady Evropy.

  Hlavním cílem Úmluvy je zajistit ochranu jednotlivých typů evropské krajiny. Její význam spočívá v tom, že **ukládá povinnost** vytvářet a realizovat ohleduplné a z hlediska charakteru krajiny udržitelné krajinné politiky, a to za účasti veřejnosti a místních a regionálních úřadů, a dále pak zohledňovat charakter krajiny při formování politik územního rozvoje, urbánního plánování a jiných sektorálních či intersektorálních politik.

.

  Česká vláda usnesením č. 1049/2002 z října 2002 uložila ministerstvu životního prostředí, ministerstvu zemědělství, ministerstvu kultury, ministerstvu pro místní rozvoj a ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, aby zabezpečila uplatňování úmluvy v praxi. **Přístup ČR k Úmluvě je logickým vyústěním naší tradice ve vztahu k hodnotám krajiny a péči o její přírodní a kulturní dědictví.**

Krajina CHKO Broumovsko

Zásadní význam pro osídlení oblasti Broumovska měla kolonizační vlna v polovině 13. století. Významnou roli zde sehrál benediktinský broumovský klášter, který svými aktivitami vtiskl novou tvář celé krajině. Při kolonizaci vznikla v tomto prostoru jednotná síť vesnic, pro kterou je charakteristická zástavba podél potoků, stoupající k úpatí zalesněných kopců – tzv. údolní lánový typ půdorysu vesnic.

Kulturní krajinné dominanty

Mezi hlavní kulturní dominanty na území CHKO Broumovsko patří zejména soubor 9 venkovských kostelů nazývaných „Broumovská skupina kostelů“. Vznikla z popudu opata Otmara Zinkeho v krátkém období první čtvrtiny 18. století. Architekty tohoto ojedinělého souboru jsou Kryštof a Kilián Ignác Dienzenhoferové, v případě Martínkovského kostela Martin Allio z Löwenthalu nebo jeho synovec Jan Baptista Allio.

Kulturní krajinné dominanty

- Kulturní dominanty hrají v krajině významnou roli a spolupodílejí se na utváření její identity, jedinečnosti a nezaměnitelnosti.

- Výraznou skupinu kulturních dominant na území CHKO Broumovsko představují tzv. statky broumovského typu budované kolem poloviny 19. století, které tvoří základní prvek struktury osídlení v oblasti.

Ochrana dochovaných hodnot

Ochranu dochovaných hodnot území a harmonického vzhledu sídel Agentura doposud zajišťuje aktivní účastí v procesu územního plánování a povolování konkrétních staveb.

Územní plány obcí:

1. Funkční regulativ ploch
2. Prostorové regulativy

Stavební činnost:

1. Hmotové řešení
2. Materiál a barevnost

Preventivní hodnocení KR

- **„Preventivní hodnocení území CHKO z hlediska ochrany krajinného rázu“ zpracované doc. Ing. arch. Ivanem Vorlem CSc. a kol. slouží Agentuře jako odborný podklad při vydávání stanovisek v procesu pořizování územních plánů i při povolování konkrétních staveb.**

- **Zabývá se pohledem na vesnické osídlení podle významu sídel v obrazu krajiny a podle přítomnosti hodnot urbanistické struktury a lidové architektury.**

- **Obsahuje regulativy výstavby, které rámcovým způsobem usměrňují charakter a rozsah rozvoje sídel.**

Preventivní hodnocení KR

- **Na základní úrovni člení území CHKO na tzv. „krajinné celky“ (A - C) – oblasti krajinného rázu.**

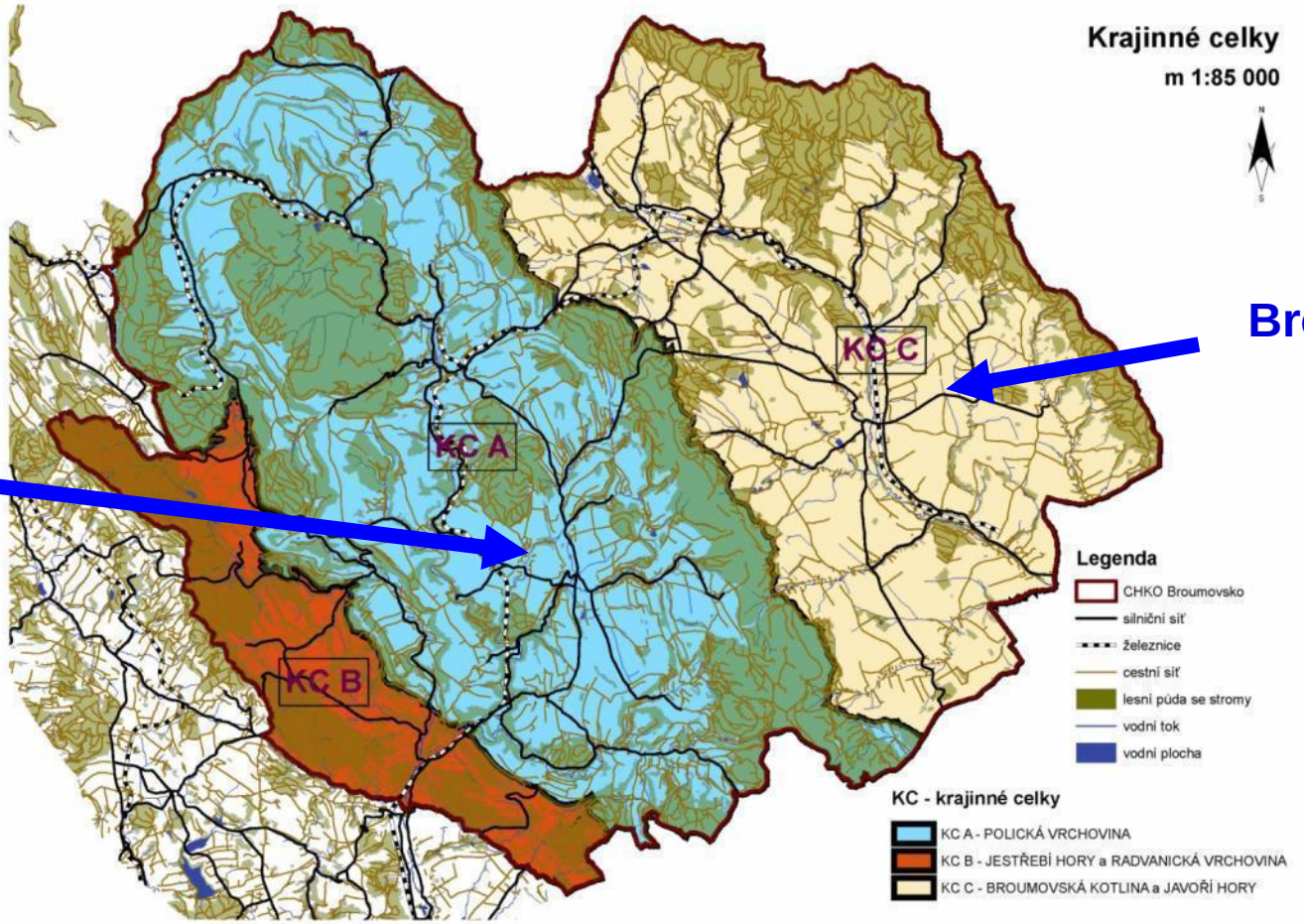

Preventivní hodnocení KR

- **Na podrobnější úrovni člení území na tzv. „krajinné prostory“ (31) – místa krajinného rázu s třemi stupni ochrany.**

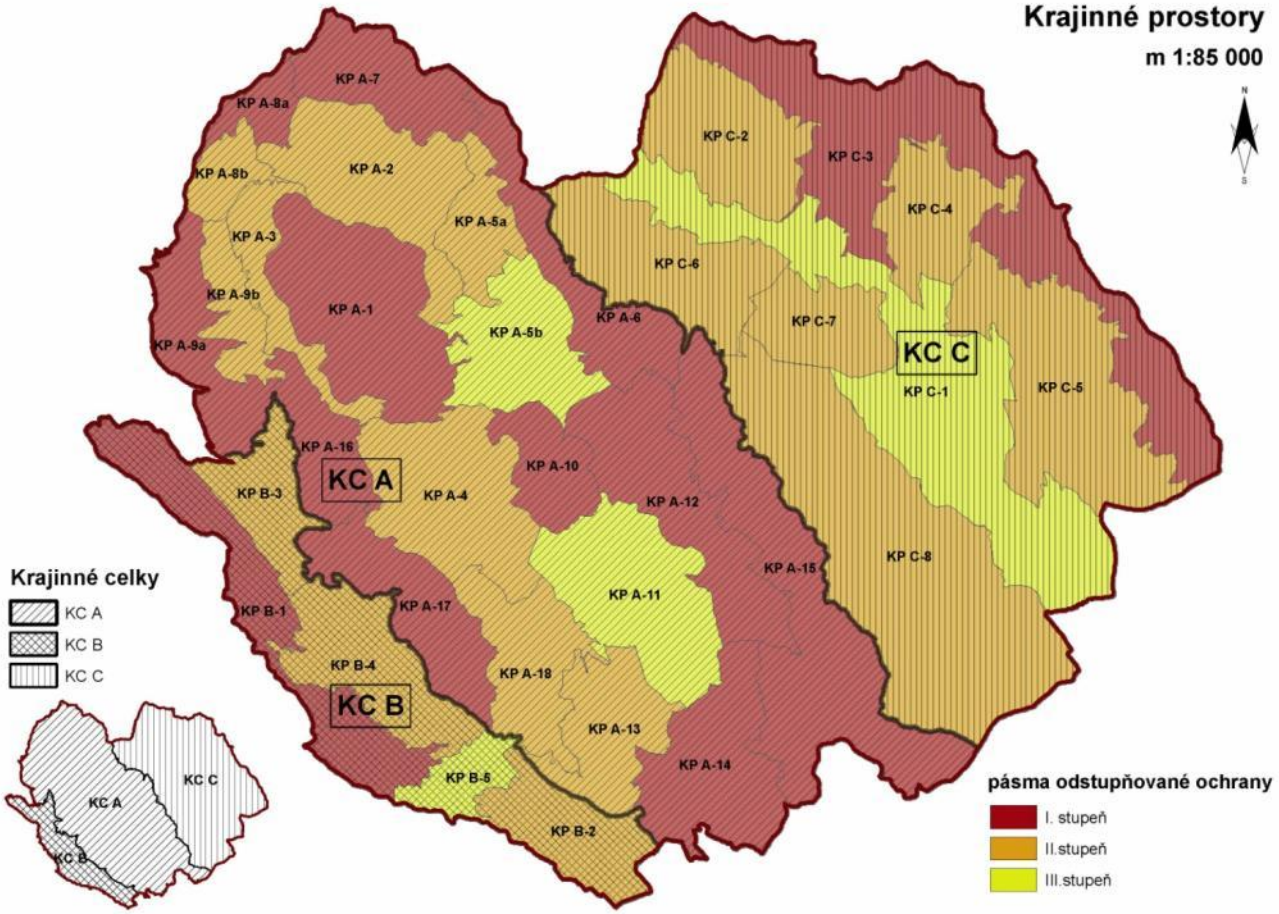

Preventivní hodnocení KR

- **Třetí úrovní ochrany krajinného rázu je kategorizace sídel na tzv. „lokality se zástavbou“ (59) s třemi stupni ochrany a tzv. „segmenty urbanizované krajiny“ na území měst (5).**

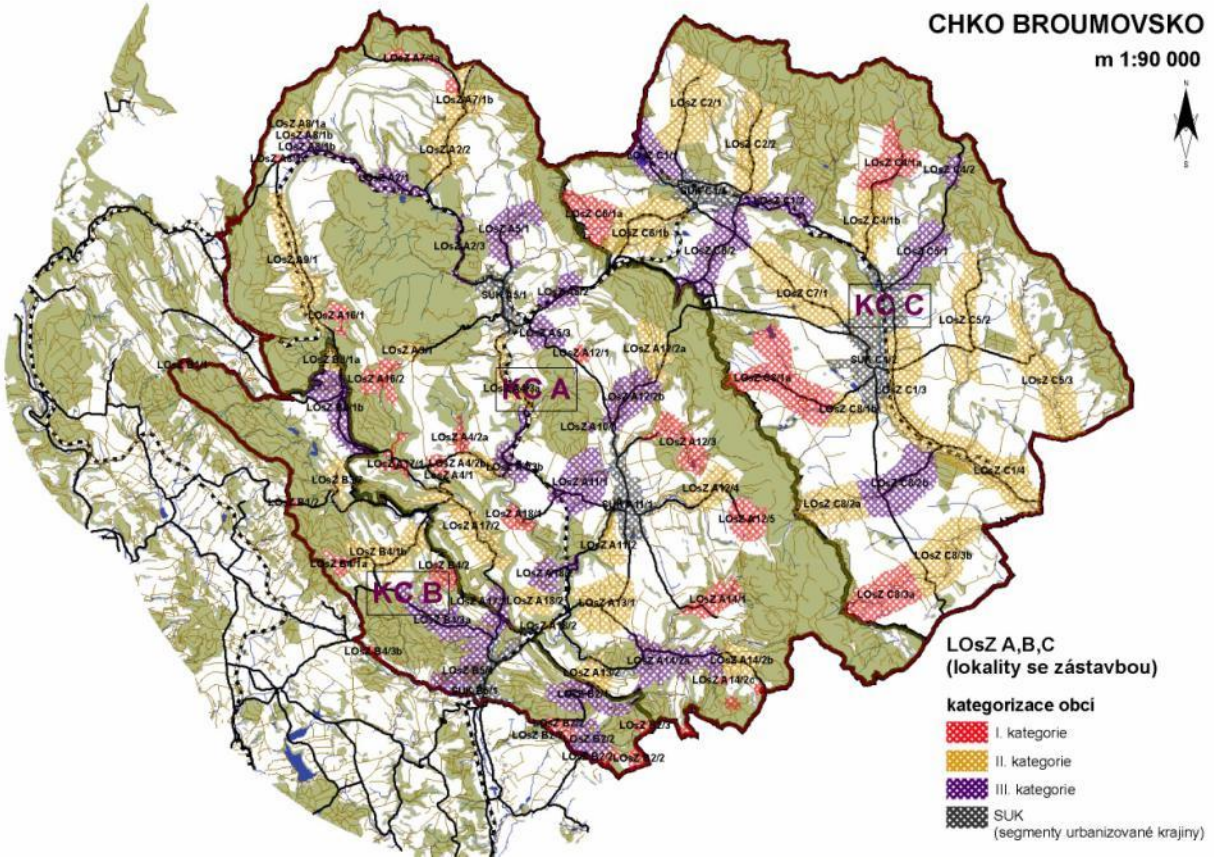

Preventivní hodnocení KR

- **Agentura poskytuje preventivní hodnocení krajinného rázu úřadům územního plánování jako územně analytický podklad.**

- **Dle aktuálního znění zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu a jeho prováděcích vyhlášek nesmí regulativy územních plánů obsahovat podrobnosti, které odpovídají regulačnímu plánu nebo územnímu rozhodnutí.**

- **Aby mohly být jednotlivé územní plány s Agenturou dohodnuty, jejich tvůrci navrhují regulativy k ochraně dochovaných hodnot území, přejímají pasáže z preventivního hodnocení krajinného rázu nebo vytvářejí osobité pojetí ochrany např. formou návrhu specifického funkčního využití ploch nebo pomocí vymezení území pro zpracování územních studií.**

- **Dle názoru Správa CHKO Broumovsko aktuální právní úprava neumožňuje do územních plánů zapracovávat regulativy k ochraně dochovaných hodnot území v dostatečné míře.**

- **Na území CHKO Broumovsko dosud nebyl zpracován žádný regulační plán (obavy z nákladů na pořízení a z přeregulace).**

Zonace CHKO Broumovsko

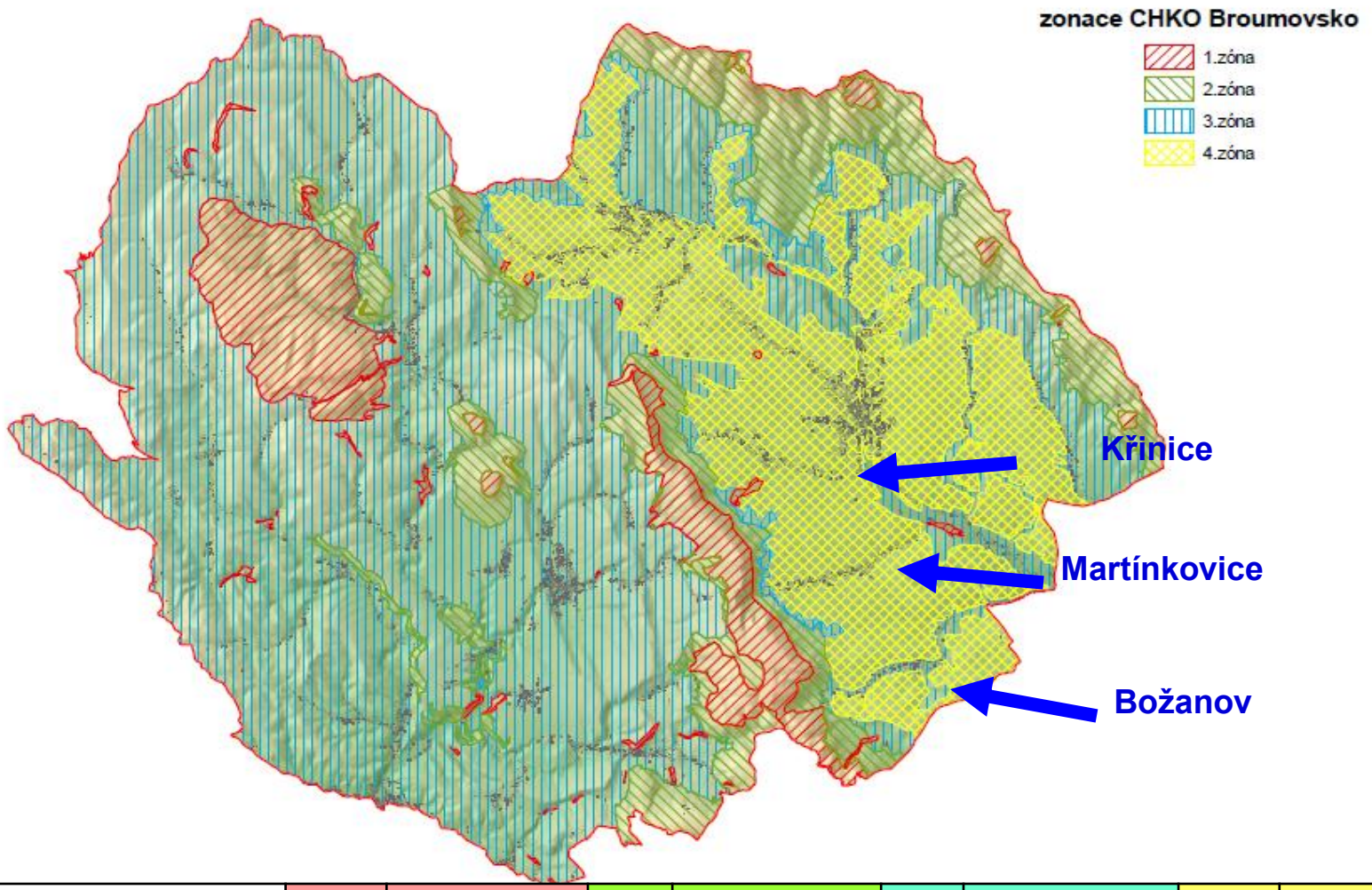

Zóny celkem	I.	8% 3 431 ha	II.	13% 5 480 ha	III.	58% 24 845 ha	IV.	22% 9 452 ha

Krajina – legislativa

- **§ 12 zák. ZOPK**
- **Ochrana krajinného rázu a přírodní park**

- **(2) K umisťování a povolování staveb, jakož i jiných činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody.** Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

- **(3)** K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem **přírodní park** a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

- **(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody.**

Kompetence AOPK ČR

§ 44 ZOPK
Závazné stanovisko k některým činnostem ve zvláště chráněných územích

(1) Bez závazného stanoviska orgánu ochrany přírody nelze učinit ohlášení stavby, vydat územní rozhodnutí, územní souhlas, stavební povolení, rozhodnutí o změně užívání stavby, kolaudační souhlas, je-li spojen se změnou stavby, povolení k odstranění stavby či k provedení terénních úprav podle stavebního zákona, povolení k nakládání s vodami a k vodním dílům, povolení k některým činnostem či udělit souhlas podle vodního zákona na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti.

(2) Závazné stanovisko podle odstavce 1 se nevydává, jde-li o stavby

a) v zastavěném území obce ve čtvrté zóně chráněné krajinné oblasti,
b) v zastavěném území města, které se nachází na území chráněné krajinné oblasti.

§ 44a ZOPK
Územní plánování a stavební činnost ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech

Orgány územního plánování a stavební úřady vykonávají svoji působnost tak, aby byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem, prostupnost krajiny a aby byla zachována a podporována biologická rozmanitost. **Urbanistické a architektonické řešení musí respektovat měřítko, charakter a strukturu zástavby s cílem zachování rázu sídel**.

Krajinný ráz v praxi - barevnost

Stavebníci na Broumovsku mají rádi barvy, jen je v někdy neumí vhodně použít.

Většina zateplení a barevného vylepšení probíhá mimo režim řízení stavebních úřadů.

A pokud není financován z dotací, tak i bez stanoviska SCHKO podle § 12 ZOPK.

Krajinný ráz v praxi - barevnost

Často se kombinace barev, jejich sytost nebo uspořádání nepovedla.

Krajinný ráz v praxi - barevnost

Na kontextu okolí také záleží.

Problematika barevnosti

Pro venkovní pláště budov lze použít většinu barev – za předpokladu dobře zvoleného odstínu v nevýrazných pastelových tónech a kombinace nejlépe dvou barev pro jeden objekt.

Problematika barevnosti

KR v praxi- doprovodné staveby

„Kdo nemá na Broumovsku kůlnu nebo plechovou garáž, jako by nebyl ☺.“

Doprovodné stavby nejsou z hlediska ochrany dochovaných hodnot ničím špatným. Vždy však záleží na jejich konkrétním umístění, měřítku, barevnosti a množství. V posledních letech se množí případy, kdy lze u některých domů na Broumovsku najít jednu i tři tři plechové garáže a několik dalších dřevníků/kůlen. Vzniká tak jakési slumové hospodářství namísto tradičního uspořádání zástavby.

KR v praxi – mobilní domy

V posledních letech jsou u stavebníků stále více oblíbené tzv. mobilní domy . V některých případech jsou nelegálně umisťovány do cenných částí obcí s dochovanou lidovou architekturou nebo do tzv. volné krajiny (mimo současně zastavěná území sídel).

KR v praxi - zemědělské stavby

Některé části tzv. volné krajiny na Broumovsku (mimo současně zastavěná území obcí) jsou v posledních letech kolonizovány alternativními zemědělci, kteří zde budují (ve většině případů nelegální) zázemí pro své žití a hospodaření.

KR v praxi - zemědělské stavby

Hypertrofní zemědělské areály na okrajích sídel jsou dále zvětšovány, nyní pod tlakem welfare zvířat.

Nový kravín Pěkov, místní část Města Police nad Metují

Rozměry: šířka 41
délka 95
výška 15,5

Problematika zemědělských staveb

LOsZ A12/2 Pěkov (A 12/2a Hony, A 12/2b Pokov)			I.kat.	II.kat.	III.kat.	IV.kat.
KC	A	Obec (katastrální území)	Police nad Metují (Pěkov)			
KP / pásmo	A12/a	první písemná zmínka	1406 (Pěkov), 1558 (Hony) (Historický lexikon obcí ČR)			
kategorie LOsZ	II.	III.	počet obyvatel/domů v roce 1869 – 2001	732/100 – 249/129 (Pěkov); 372/46- 56/38 (Hony)		

Obr. 4.1.101, 4.1.102: Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://www.mapy.cz)

Hodnoty LOsZ:	
plošná památková ochrana	ne
památkově chráněné objekty	venkovská usedlost čp. 6; venkovská usedlost čp. 1; sloup s krucifixem; sloup s krucifixem; sloup s krucifixem (soukromá zahrada); smírčí kříž Cyrilometodějský – Baba (u silnice při levé straně do Broumova); smírčí kříž (vlevo u silnice směrem do Broumova v ohradní zdi u čp. 20); sousoší Nejsvětější Trojice; kaplička proti čp. 60
Charakter LOsZ (zapojení sídla do krajinného rámce):	
Velká lokalita v údolí Pěkovského potoka pokrývá osady Pokov a Hony. Je na jihovýchodě ohraničena prudšími svahy výšiny Nad Březinou, na severozápadě se otevírá do příčných mělkých údolí provázených pásy zeleně a rozptýlenou zelení podél krátkých pravobřežních přítoků Pěkovského potoka. Lokalita je povětšinou ohraničena pásmem cca 500 m.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby:	
Různorodá zástavba s převahou přízemních domů je situovaná podél přípotoční komunikace s kaplí z 2. poloviny 19. století. Z památkového a urbanistického hlediska je obec bez soustředění významných hodnot.	
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:	
A 12/2a (LOsZ II) K účelu **ochrany struktury zástavby** byly definovány následující podmínky: o Bude respektována historická struktura zástavby s možností jejího úměrného doplnění, zejména na starých stavebních parcelách o Nová výstavba bude situována do kontaktu s existující zástavbou, jiné řešení je možné pouze u specifických typů rozptýlené zástavby	

- Je třeba omezit zásahy ovlivňující siluetu sídla a vyloučit stavby, které by vytvářely nový výrazný znak siluety existující zástavby
- Je třeba přizpůsobit hmotové a materiálové řešení charakteru zástavby a to i mimo přímý kontakt s dochovanými objekty lidové architektury

K účelu **ochrany charakteru zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Bude chráněn charakter zástavby (zejména měřítko a hmoty) při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou, nová výstavba se bude podřizovat formám a výrazu objektů – měřítko, hmoty, půdorysný tvar, výška, tvar střechy

Stavební rozvoj je možný s hmotovým omezením.

A 12/2b (LOsZ III)

K účelu **ochrany struktury zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Urbanistická struktura sídla může být upravena a doplněna, rozvoj sídla je možný pouze v návaznosti na existující zástavbu sídla.
- Nová výstavba na okrajích existující zástavby bude navržena s cílem vytvoření harmonického přechodu sídla do krajiny.

K účelu **ochrany charakteru zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Bude zachován charakter zástavby (zejména měřítko a hmoty) při individuálním architektonickém výrazu.
- Budou respektovány architektonické hodnoty stávajících objektů ležících ve vizuálním kontextu a to řešením hmot, objemů a použitých materiálů ve vnějším výrazu navrhovaných staveb.

FOTODOKUMENTACE

Obr. 4.1.103: Dálkový pohled z lokality U Borku k jihozápadní hranici CHKO a Hronovu. (Foto: Atelier V)

Obr. 4.1.104: Pohled na Pěkov ze směru od vrchu Ostaš k hřebenu Obšár s vrchem Nad Březinou (uprostřed).(Foto: Atelier V)

Obr. 4.1.105: Pohled na zemědělské usedlosti v severní části Pěkova. (Foto: Atelier V)

Problematika zemědělských staveb

23) Plochy výroby a skladování - zemědělská výroba (VZ)

Plochy sloužící pro umístění staveb a zařízení zemědělské výroby.

Hlavní využití
- stavby pro chov hospodářských zvířat
- stavby pro skladování produktů živočišné výroby
- stavby pro přípravu a skladování krmiv a steliva
- stavby pro pěstování rostlin
- stavby pro skladování a posklizňovou úpravu produktů rostlinné výroby

Přípustné využití
- stavby pro skladování a přípravu prostředků výživy, přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů a pro zemědělské služby
- stavby pro přidruženou drobnou a řemeslnou výrobu
- stavby doplňkové občanské vybavenosti související s hlavním využitím
- stavby doplňkové dopravní infrastruktury související s hlavním využitím
- stavby související se správou, provozem a údržbou zařízení
- místní a účelové komunikace, komunikace pro pěší a cyklisty
- garáže pro osobní, nákladní a speciální vozidla a mechanizaci
- odstavné a parkovací plochy pro osobní a nákladní automobily, speciální vozidla a mechanizaci
- stavby pro technickou vybavenost
- plochy zeleně

Podmíněně přípustné využití
- stavby pro bydlení (např. služební, zaměstnanecké, ...)
  Podmínka: Pouze jako provozní součást staveb nebo areálů
- nakládání s odpady
  Podmínka: Povolení nakládání s odpady dle příslušných právních předpisů
  Pouze jako provozní součást staveb nebo areálů
- bioplynová stanice
  Podmínka: Výroba zajištěna výhradně zpracováním zemědělských produktů

Nepřípustné využití
- veškeré stavby a zařízení narušující krajinný raz a dálkové pohledy na město

Podmínky prostorového uspořádání
- novou zástavbu na rozhraní volné krajiny lze umisťovat minimálně 10m od hranice volné krajiny a území určeného k zástavbě

ÚPO Města Police nad Metují
- zastavěné území

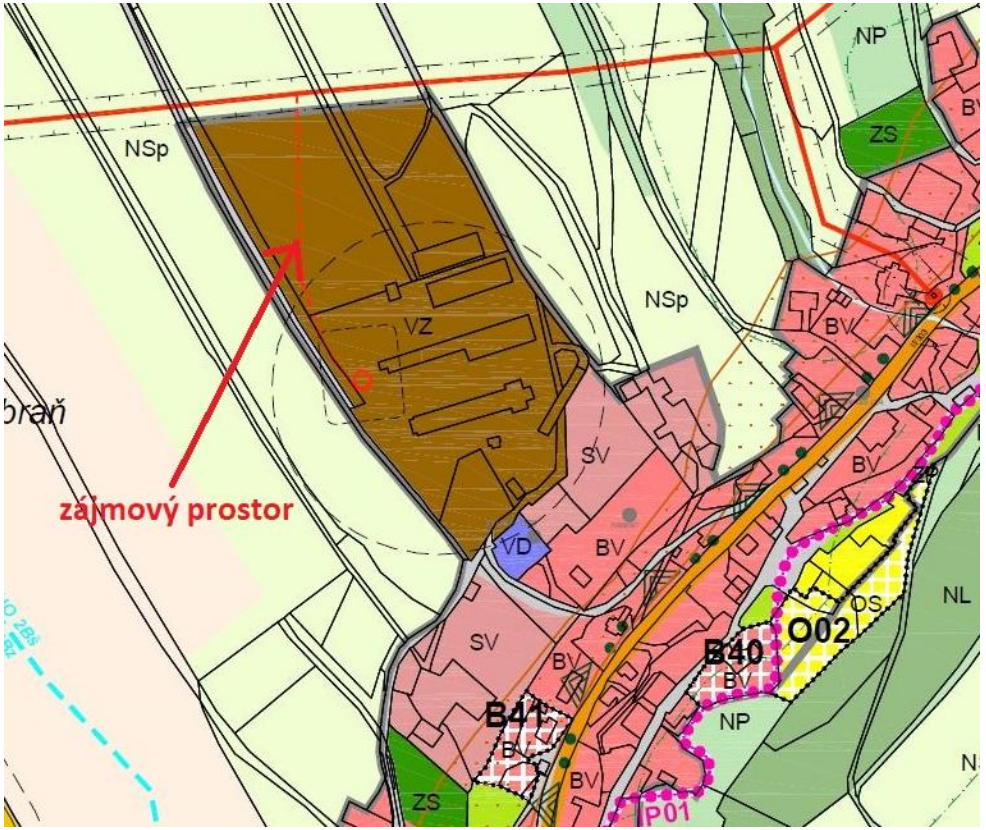

KR v praxi – reklamní poutače

Přes to, že dnes lze cílit na zákazníky prostřednictvím internetu, stále jsou v oblibě reklamní poutače umísťované na venkovní pláště objektů, do předpolí významných objektů nebo i do tzv. volné krajiny.

Byť láká do zdařile rekonstruovaného objektu :o)

KR v praxi versus černé stavby

Výrazně klesá vůle investorů respektovat zákon.

Více než 50% zahájených staveb předbíhá stavební povolení.

Některé naprosto zásadně.

Problematika nedodržení podmínek

Ani podmínky převzaté do stavebního povolení investoři nechtějí respektovat.

Tady se přetíralo.

Problematika nedodržení PD

10.9.2013

17.9.2013

21.5.2015

Investor předložil PD na roubenku

Přestože Správa zachytila nedodržení PD včas, stavba stojí.

Byla dodatečně povolena.

Postřehy z praxe

Statistika rozhodování o krajinném rázu za r. 2019 na Správa CHKO Broumovsko

§ 12 odst. 2 - ochrana krajinného rázu	Rozhodnutí	**1**
	z toho *Rozhodnutí vydaná ve IV. zóně CHKO*	
	Závazné stanovisko	**107**
	z toho *Závazná stanoviska vydaná ve IV. zóně CHKO*	**9**
§ 44 odst. 1	Závazné stanovisko	**213**
	z toho *Závazná stanoviska vydaná ve I.-III. zóně CHKO* ***pro stavby***	**164**

Postřehy z praxe

- **Ochrana dochovaných kulturních dominant pouze na úrovni územního plánování je za současné právní úpravy nedostatečná. A stále klesá.**
- **Obce odmítají stanovení přísných regulativů pro rozvoj výstavby na úrovni územního plánování.**
- **Pro některé z obcí je problematické používání odborného podkladového materiálu: „Preventivní hodnocení území CHKO z hlediska ochrany krajinného rázu“.**
- **Snaha obcí o zrušení regulativů na ochranu kulturních dominant v územně plánovacích dokumentacích.**
- **Snaha o zrušení památkové ochrany (VPR Křinice).**
- **Snaha o omezení kompetencí AOPK při ochraně krajinného rázu.**
- **Stát selhává ve schopnosti vymáhat zákon.**
- **Stát zcela selhává ve vlastivědné výchově o hodnotách krajiny na všech stupních škol.**
- **V důsledku nedostatku povědomí o hodnotách území v kombinaci s nedostatkem finančních prostředků dochází k chátrání a někdy až úbytku kulturních dominant.**

Postřehy z praxe - má to smysl

Postřehy z praxe - má to smysl

Nashledanou na Broumovsku

Děkuji za pozornost

Ing. Hana Heinzelová

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

www.nature.cz

AOOKR

J. KUPKA

Metodické poznámky k některým jevům vyjadřujícím hodnoty krajinného rázu v územních studiích krajiny

Jiří KUPKA

ČVUT
ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Metodické poznámky k některým jevům vyjadřujícím hodnoty krajinného rázu v ÚSK

Historická kulturní krajina

Kulturní krajina je kombinované dílo přírody a člověka, které je dokladem vývoje lidské společnosti a sídel v průběhu historie…

- naše krajina je bezesporu krajinou kulturní
- kulturní krajina je stejnou součástí světového kulturního bohatství jako jiná lidská díla
- kulturní a historické hodnoty krajiny jsou stejně důležité jako hodnoty přírodní

Historická kulturní krajina

- historické objekty a jejich soubory
- urbanistická a sídelní struktura…
- síť komunikací…
- dochované struktury zeleně…
- struktura historické plužiny…
- historické vodohospodářské úpravy…
- stopy exploatace krajiny…
- stopy tradičních způsobů hospodaření…
- krajinné kompozice…

Územní studie krajiny

- Cílem pořízení ÚSK je vytvořit odborný komplexní dokument umožňující koncepční víceoborový přístup k řešení krajiny(…)
- Účelem je vytvořit základní podklad pro plánovací a rozhodovací činnost v krajině (…)
- Navrhována řada témat souvisejících s historickou kulturní krajinou
- Historické a kulturní hodnoty a potenciály (…)
  → Souvislost s krajinným rázem (přírodní, kulturní a historická charakteristika)

Analýza historických krajinných struktur

- Klasifikace území dle dochovanosti a specifického charakteru **historické krajinné struktury** (HiKS)
- HiKS jsou **regionálně podmíněné**
- Jsou pramenem pro vymezení specifických krajin, krajinných okrsků, oblastí (míst) krajinného rázu
- Podílí se na jedinečnosti některých krajin a spoluvytváří jejich **kulturní potenciál**.

Analýza historických krajinných struktur

B) Vlastní analýzy

- aktuální ortofotomapy
- archivní mapy a letecké snímky
- základní referenční období cca 1850

Letecké snímkování současnost

Letecké snímkování 1950

Mapa II. vojenského mapování

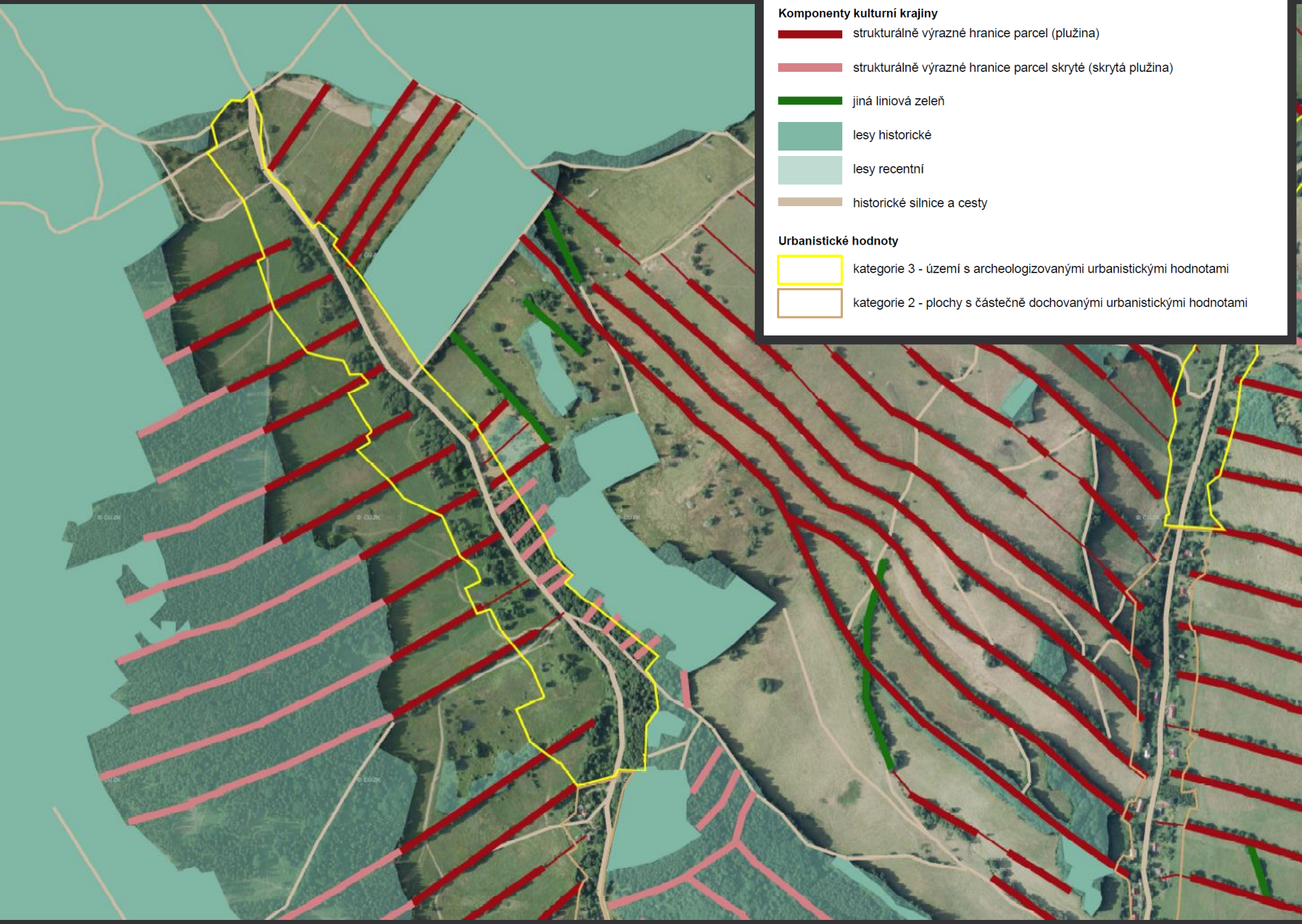
LEGENDA
Komponenty kulturní krajiny
strukturálně výrazné hranice parcel (pražina)
strukturálně výrazné hranice parcel skryté (skrytá pražina)
jiná liniová zeleň
lesy historické
lesy recentní
historické silnice a cesty
Urbanistické hodnoty
kategorie 3 - území s archeologizovanými urbanistickými hodnotami
kategorie 2 - plochy s částečně dochovanými urbanistickými hodnotami

Analýza historických krajinných struktur

- Klasifikace území dle dochovanosti a specifického charakteru historické krajinné struktury (HiKS)
- Návaznost na certifikovanou *Metodiku klasifikace staveb podle památkové hodnoty* a *Metodiku identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami* (Kuča-Kučová, NPÚ, 2015)
- Rozšíření o krajinné měřítko

Analýza historických krajinných struktur

- Rozčlenění krajiny do 4 kategorií (A-D)
- Lze vytvořit i další specifické podkategorie
- Hranice vedeny po v krajině seznatelných liniích (komunikace, hranice kultur), horizontech, rozvodích či hranicích katastrů

ÚZEMNÍ STUDIE CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY KRAJINY MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

II.A Kulturně historické charakteristiky území

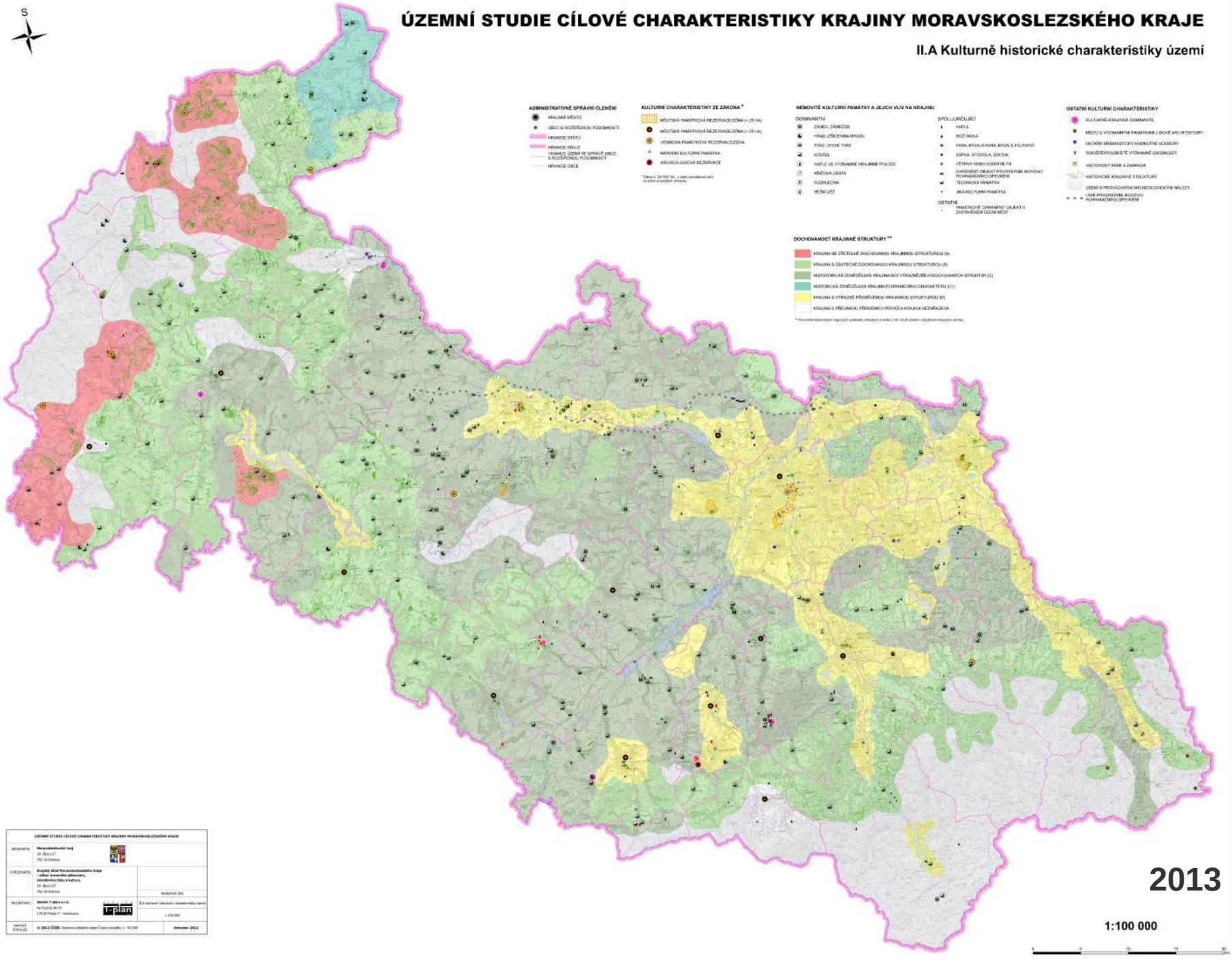

Analýza historických krajinných struktur

A

SE ZŘETELNĚ DOCHOVANOU krajinnou strukturou = HiKS rozhodujícím způsobem determinují charakter krajiny

- struktura historické plužiny
- historické vodohospodářské úpravy
- komponované krajiny
- (…)

Česká Ves (MSK)

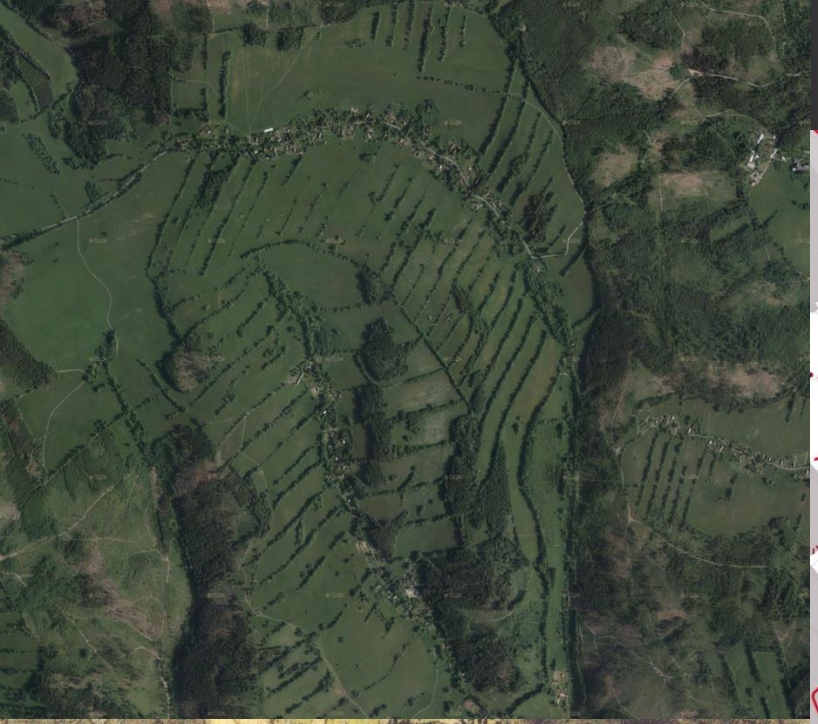

Analýza historických krajinných struktur

B

S ČÁSTEČNĚ DOCHOVANOU krajinnou strukturou = HiKS významně spoluurčují charakter krajiny, jsou však méně výrazné či více setřené (ale stále zřetelné)

- podobné krajiny jako kategorie „A“
- méně zřetelné stopy historických krajinářských úprav
- změněný kontext HiKS
- často lesozemědělská krajina s fragmenty HiKS

Hošťálkovy (MSK)

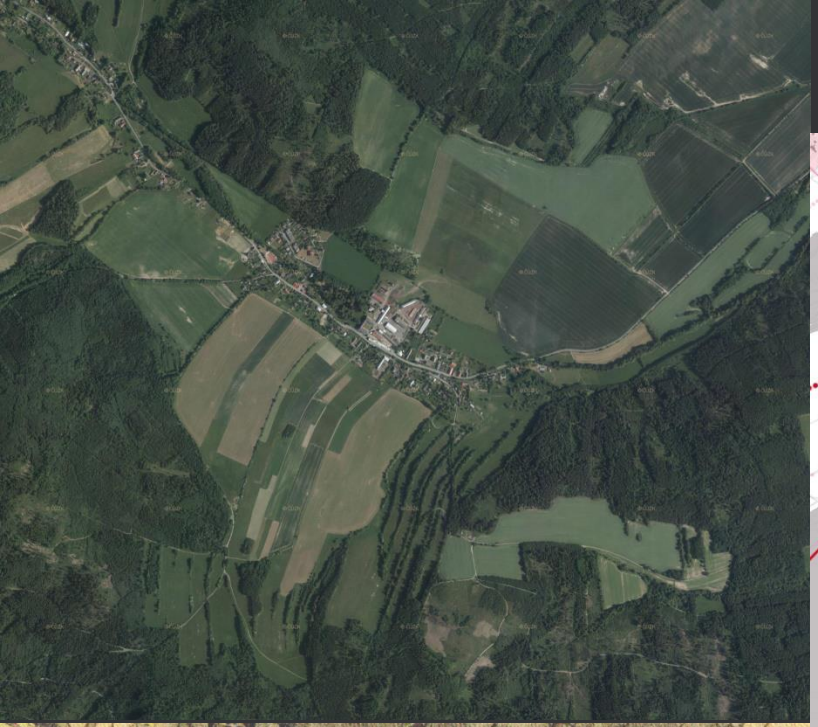

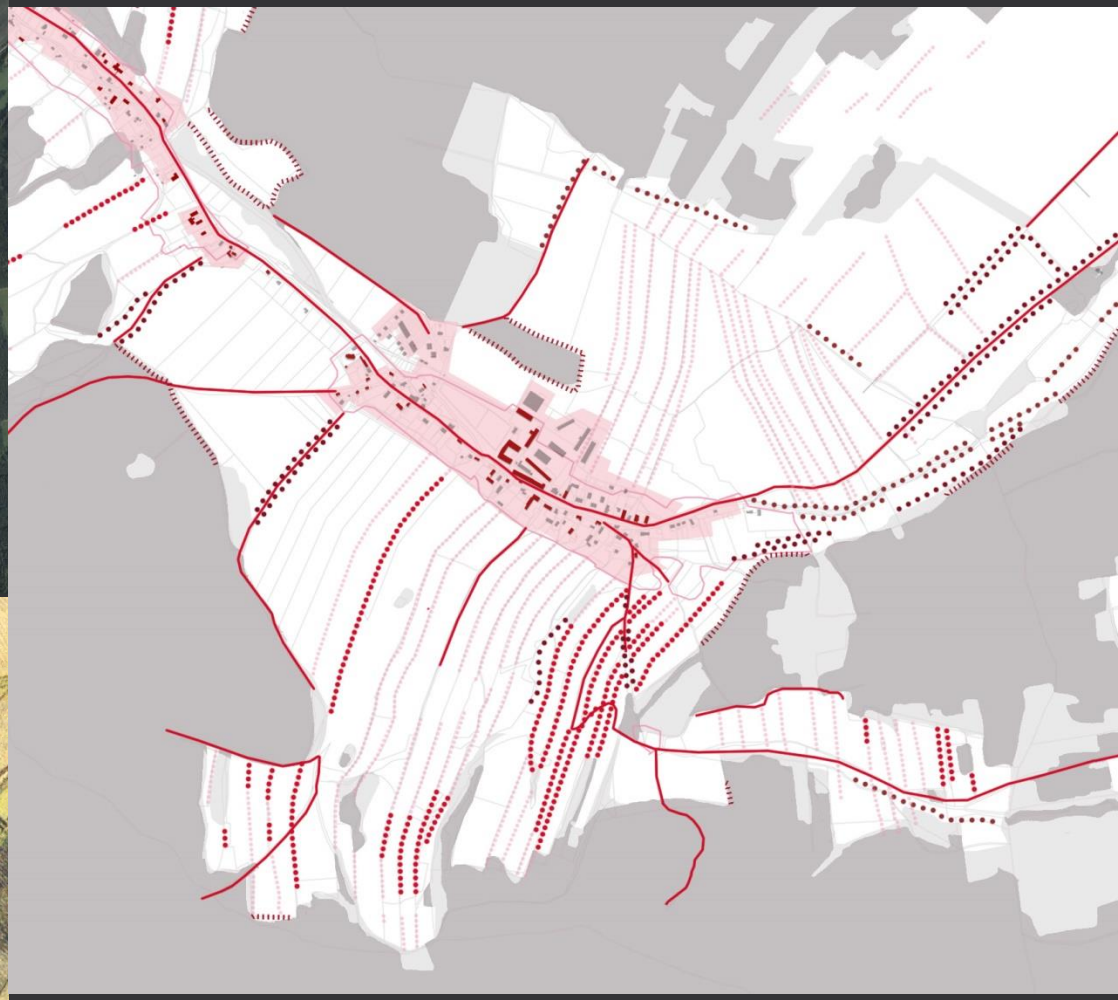

Analýza historických krajinných struktur

C

BEZ ZŘETELNÝCH historických krajinných struktur = HiKS chybí či pouze doplňují charakter krajiny (může být vymezena i specifická krajina C1)

- harmonická tradiční zemědělská krajina bez HiKS
- krajina nemusí být výrazně pozměněná (velkoplošná zemědělská krajina, pohraniční regiony…)
- (…)

Slezské Pavlovice (MSK)

Analýza historických krajinných struktur

D

S VÝRAZNĚ POZMĚNĚNOU historickou krajinnou strukturou = HiKS více méně setřené

- urbanizovaná, industrializovaná či těžební krajina
- stavby dopravní a technické infrastruktury, vodní díla
- nejsou vyloučeny menší fragmenty cenných struktur (cenné architektonické či urbanistické struktury)

Karviná (MSK)

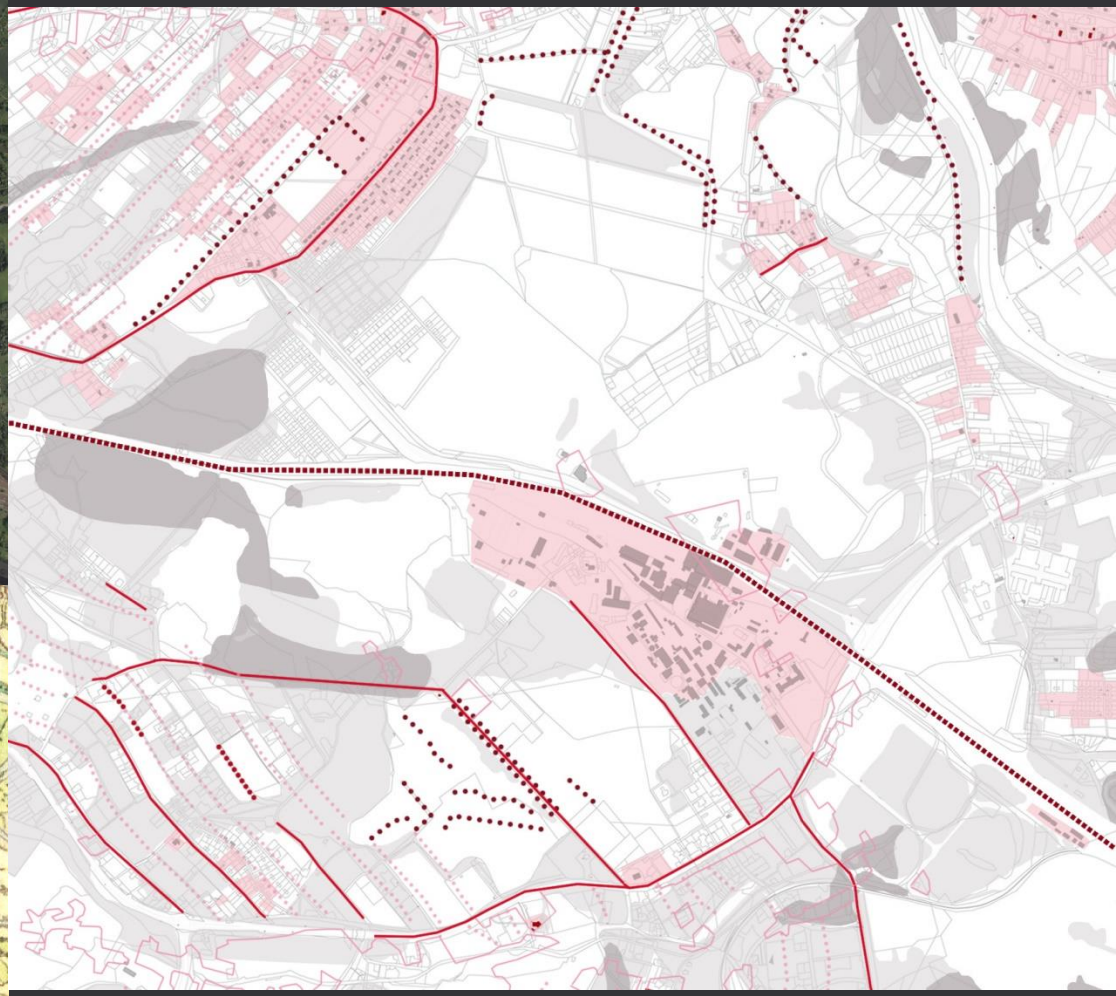

Analýza historických krajinných struktur

B1
SE SPECIFICKOU ČÁSTEČNĚ DOCHOVANOU
krajinnou strukturou
= vedle HiKS další specifické skutečnosti

- **nezaměnitelná struktura osídlení**
- **typický způsob exploatace krajiny (vč. lesní)**
- **specifické formy hospodaření**
- **krajiny reliktní a asociativní**
- **(…)**

Analýza historických krajinných struktur

C1
SE SPECIFICKOU STRUKTUROU BEZ ZŘETELNÝCH HISTORICKÝCH KRAJINNÝCH STRUKTUR

= další specifické skutečnosti

- lesní krajina, přírodě blízká krajina
- pohraniční krajina
- krajiny reliktní a asociativní
- (…)

Analýza historických krajinných struktur

Využitelnost v nástrojích územního plánování, v ochraně přírody a krajiny a ve st. památkové péči:

Územní plánování:

podklad pro…

- vymezení oblastí a míst krajinného rázu (jev ÚAP 17a)
- vymezení krajin a krajinných okrsků (jev ÚAP 17b)
- definování urbanistických a krajinných hodnot (jev 11)
- doplnění ÚAP (jen 119)
- podklad pro definování cílových kvalit krajiny (ZÚR)
- podklad pro návrh koncepce uspořádání krajiny (KUK)

Analýza historických krajinných struktur

Využitelnost v nástrojích územního plánování, v ochraně přírody a krajiny a ve st. památkové péči:

Ochrana přírody a krajiny:

- mj. ochrana krajinného rázu (§12) vč. přírodního parku
- podklad pro plán péče či zásady péče

Státní památková péče:

- zpracování národní typologie hist. kulturních krajin = mj. vytipování potenciálních KPZ

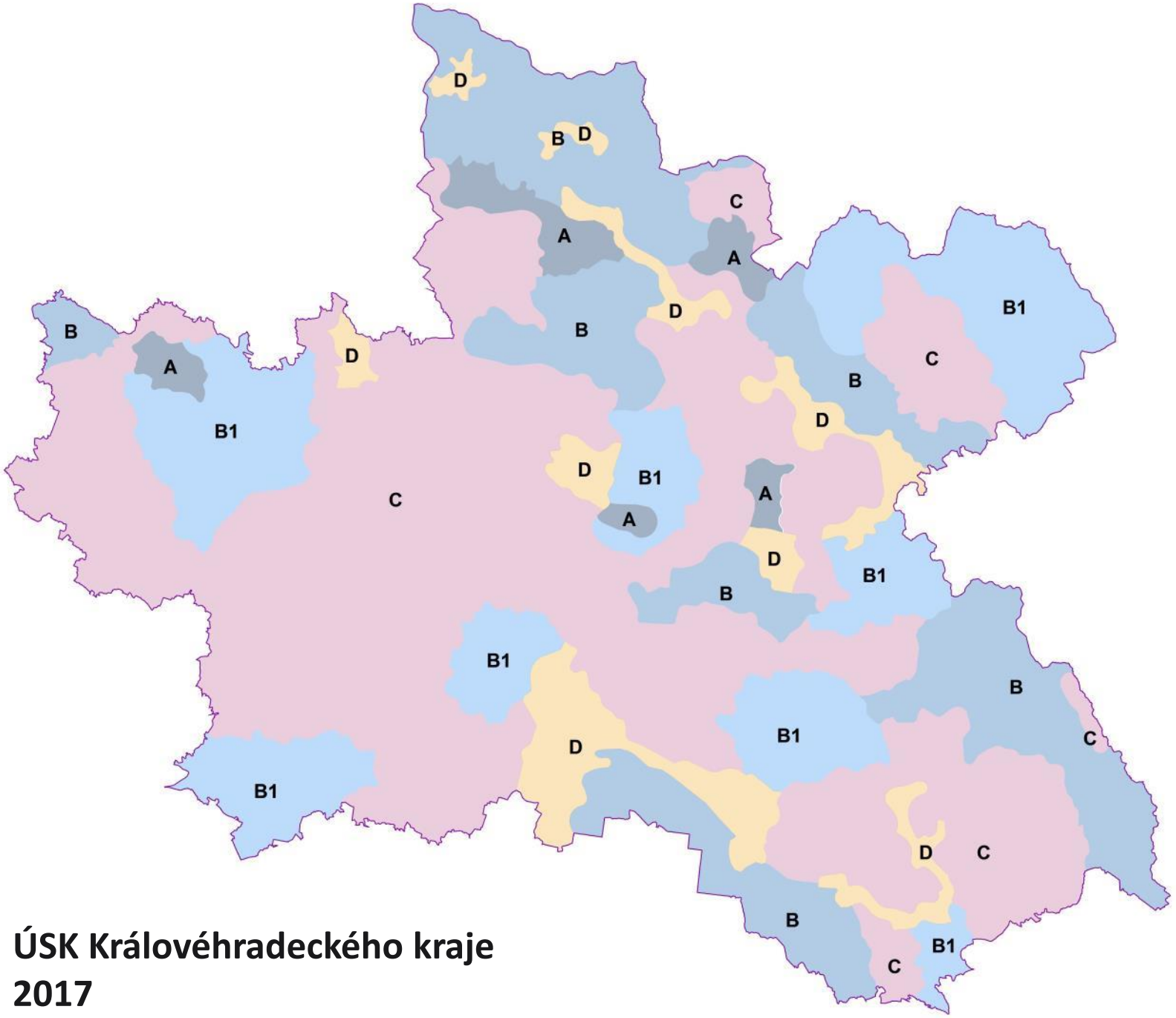

ÚSK Královéhradeckého kraje 2017

ORP Hradec Králové (2018)

Historické krajinné struktury z kraje

(převedení z měřítka kraje do měřítka ORP)

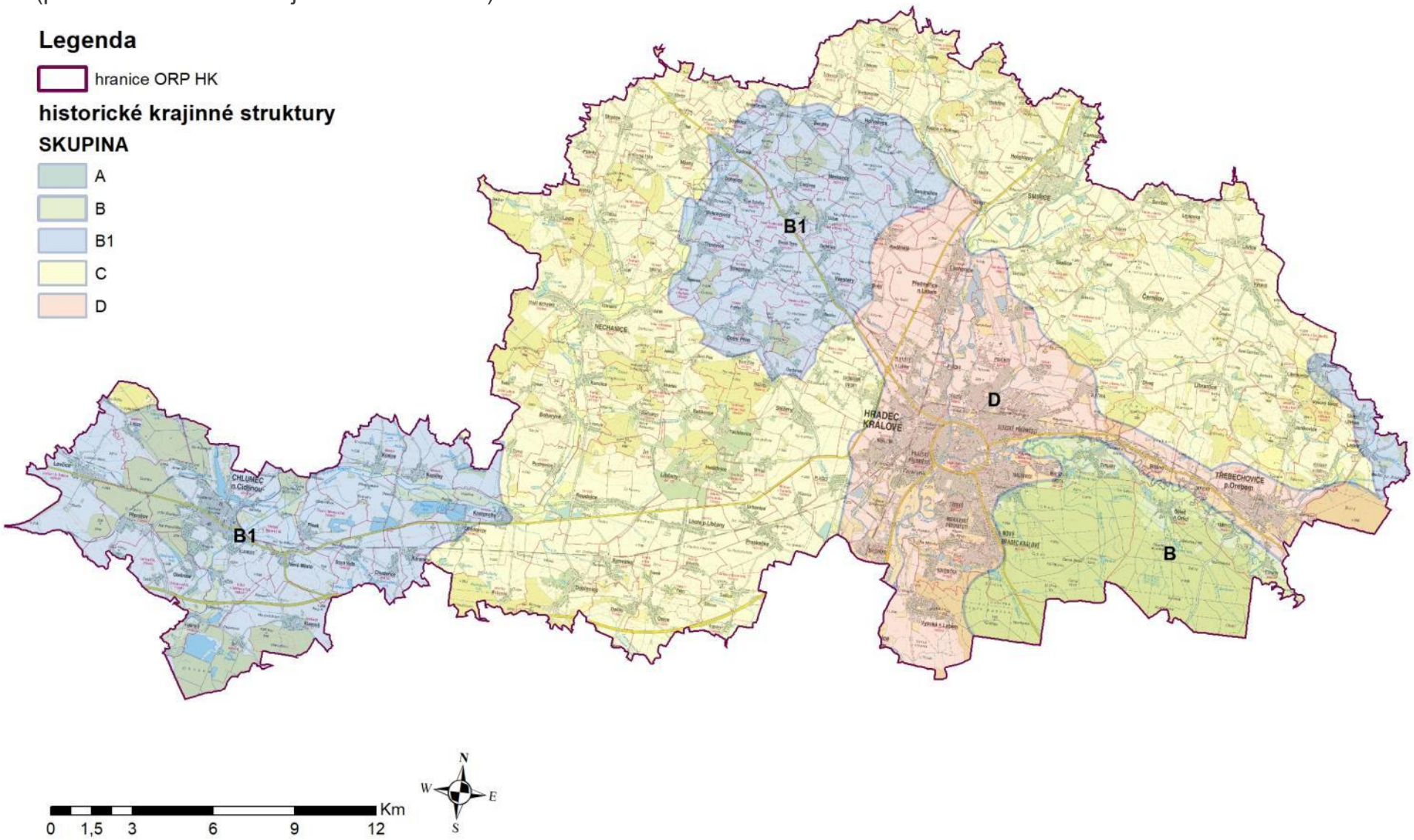

ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY ORP LIBEREC

Historické krajinné struktury

(2019)

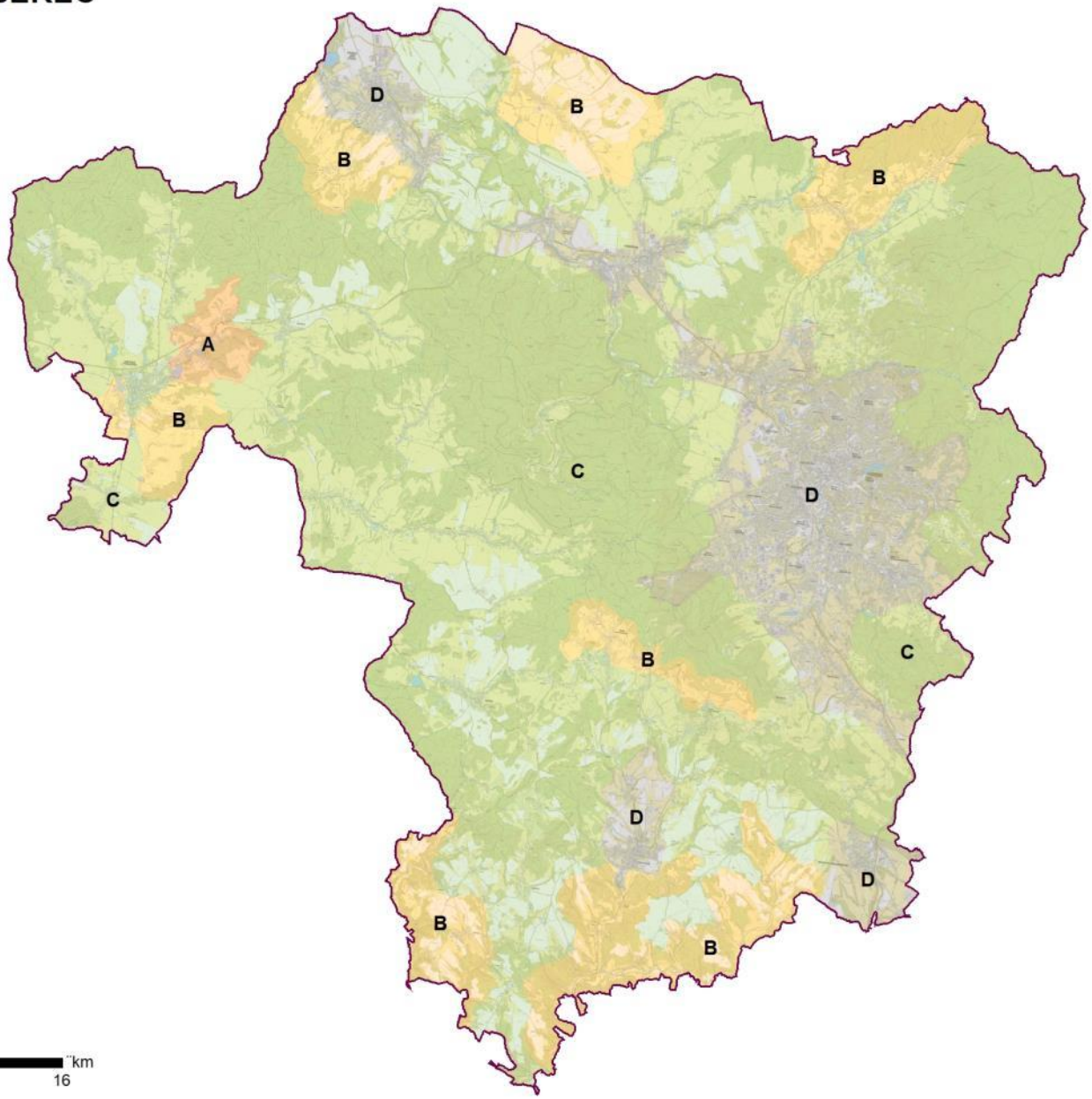

Legenda

hranice ORP Liberec

segmenty historické kulturní krajiny

nazev

- se zřetelně dochovanou krajinnou strukturou
- s částečně dochovanou krajinnou strukturou
- bez zřetelných historických krajinných struktu
- s výrazně pozměněnou krajinnou strukturou

N

0 2 4 8 12 16 km

ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY ORP LIBEREC

Historické krajinné struktury

(2019)

ČESKODUBSKO

Zpřesnění do měřítka specifické krajiny

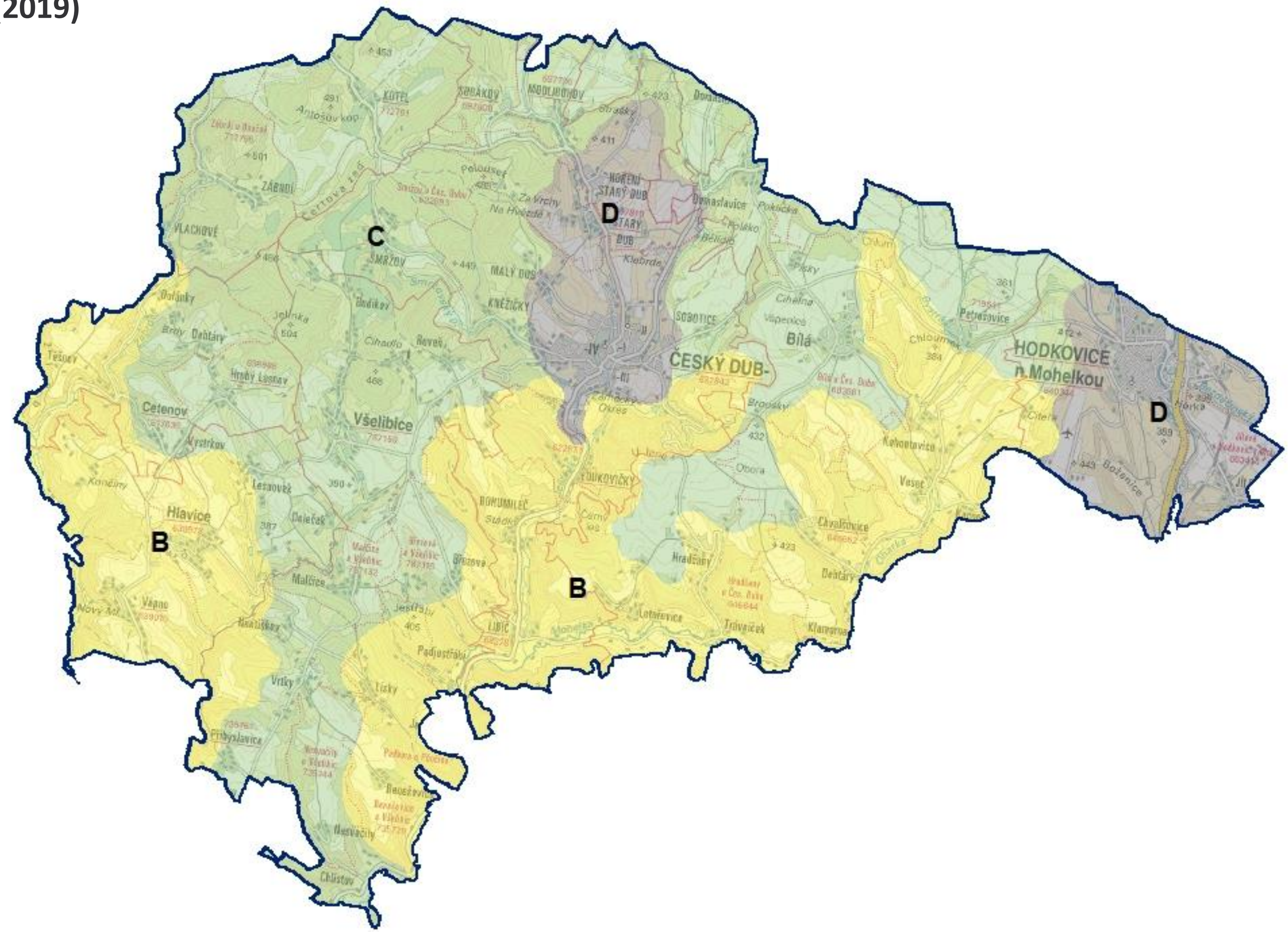

Historické krajinné struktury
ORP Plzeň

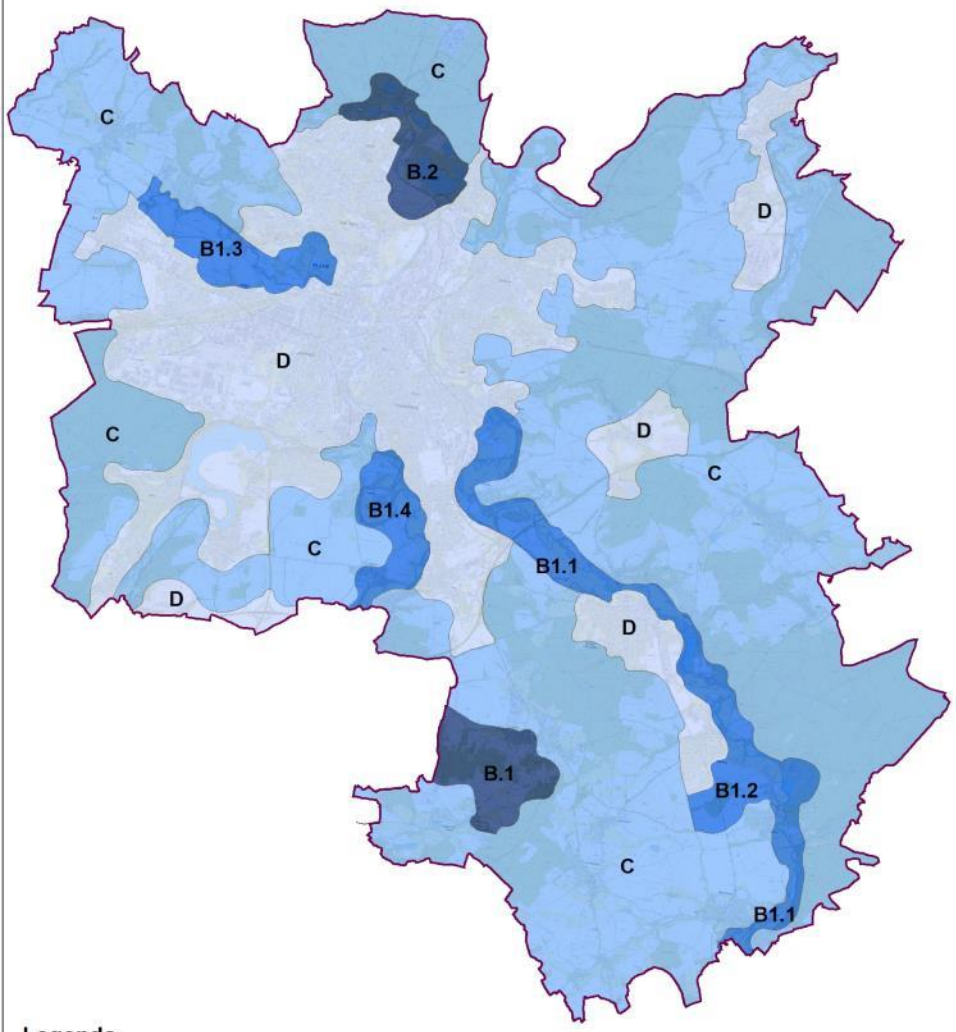

Legenda

- B - krajina s částečně dochovanou krajinnou strukturou
- B1 - specifická krajina s částečně dochovanou krajinnou strukturou
- C - krajina bez zřetelných historických krajinných struktur
- D - krajina s výrazně pozměněnou krajinnou strukturou

N

0 0,75 1,5 3 4,5 6 km

Historické krajinné struktury
ORP Nová Paka

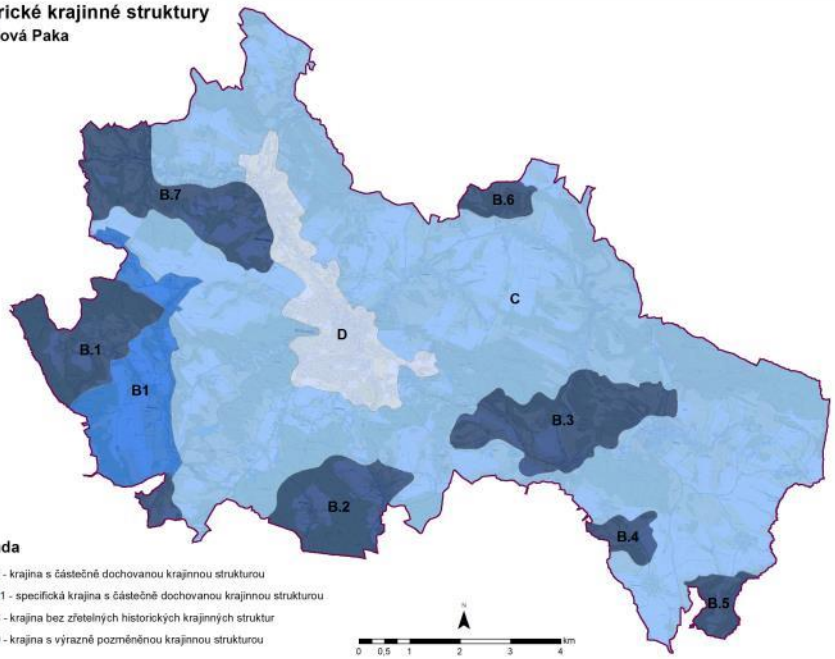

Legenda

- B - krajina s částečně dochovanou krajinnou strukturou
- B1 - specifická krajina s částečně dochovanou krajinnou strukturou
- C - krajina bez zřetelných historických krajinných struktur
- D - krajina s výrazně pozměněnou krajinnou strukturou

N

0 0,5 1 2 3 4 km

Historické krajinné struktury
ORP Nový Bydžov

Legenda

- B1 - specifická krajina s částečně dochovanou krajinnou strukturou
- C - krajina bez zřetelných historických krajinných struktur
- D - krajina s výrazně pozměněnou krajinnou sturkturou

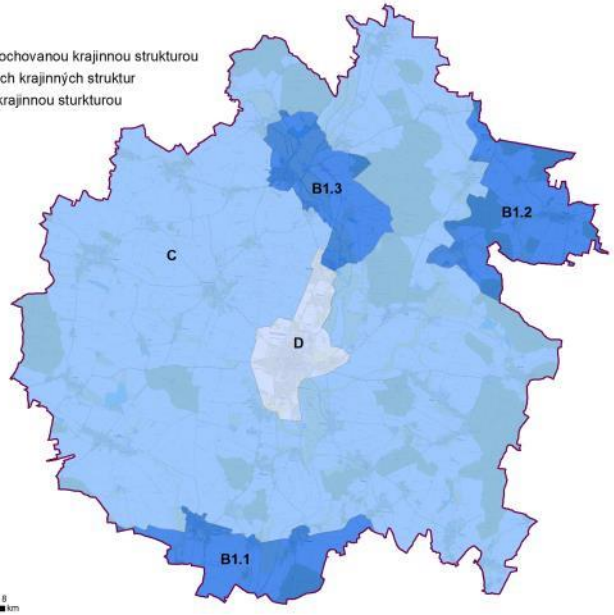

N

0 1 2 4 6 8 km

Děkuji za pozornost

prof. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.
jiri.kupka@fsv.cvut.cz

AOOKR

T. DOHNAL

Krajinářské studie venkovských sídel jako rámec pro územní plánování

Krajinářské studie venkovských sídel jako rámec pro územní plánování

LÖW & spol., s.r.o.

Vranovská 102, Brno

Mgr. Tomáš Dohnal

AOOKR Praha 2020

archiv LÖW & spol.

Územní plánovaní a venkovská krajina

- z praxe – rozhodující pro venkovskou krajinu a ochranu jejího KR je ÚP obcí
- vyšší koncepční dokumenty většinou příliš obecné, nekonkrétní
- většinou to platí i pro VZCHÚ (CHKO, NP), potažmo jejich PHKR
- PřP v naprosté většině i bez obdobné koncepce zvýšené ochrany KR
- v běžné krajině bez zvýšené ochrany KR jednoznačně určující
- *vsuvka o členění krajiny dle KR, krajinných vizuálních celcích a jejich kompozičních prvků*

Vsuvka: diferenciace krajiny z hlediska KR

- kvůli zjednodušení se pokoušíme stejně jako krajinu členit i její obraz, tj. krajinný ráz
- k diferenciaci krajin jsou uplatňovány dva přístupy:

  - typologické členění (podle podobnosti)

  - individuální členění (podle jedinečnosti)
- řeč krajiny: „***typologická slova vytvářejí jedinečné, individuální věty a příběhy***“
- dle našeho názoru – většina využívá typologických postupů k vymezení individuálních jednotek
- v naší metodě odlišujeme typologické a individuální členění krajiny, přičemž individuální diferenciace je založena na prostorových a kompozičních vztazích, tj. na vizuálním vnímání krajiny (rozhodující)

Typologická diferenciace krajiny *(dle Löw)*

- hodnotící rámce krajin, usnadňujících srovnání v rámci ČR
- průnik tří souborů charakteristik krajin:

  - <u>rámcové typy osídlení</u> (celkem 7) v sobě zároveň integrují vývoj osídlení, historické typy sídel a jejich plužin, archetypy lidových domů, klimatické charakteristiky a biogeografické jednotky

  - <u>rámcové typy využití</u> (celkem 6) území popisují strukturu aktuálního stavu využívání území

  - <u>rámcové typy georeliéfu</u> (celkem 19) popisují jeho relativní členitost a výjimečnost v rámci ČR

- součást mapových vrstev na geoportálu ČR (https://geoportal.gov.cz/web/guest/map)

Rámcové krajinné typy ČR

I. rámcové sídelní typy krajin:

1. starosídelní krajina Hercynského a Polonského okruhu
2. starosídelní krajina Panonského okruhu
3. krajina vrcholně středověké kolonizace Hercynského okruhu
4. krajina vrcholně středověké kolonizace Karpatského okruhu
5. krajina pozdně středověké kolonizace Hercynského okruhu
6. krajina novověké kolonizace Hercynského okruhu
7. krajina novověké kolonizace Karpatského okruhu

II. rámcové typy využití krajin:

Z – zemědělské krajiny
M – lesozemědělské krajiny
L – lesní krajiny
R – rybniční krajiny
U – urbanizované krajiny
H – krajiny horských holí

III. rámcové typy reliéfu krajin:

Běžné
1 – krajiny plošin a plochých pahorkatin
2 – krajiny členitých pahorkatin a vrchovin Hercynika
3 – krajiny členitých pahorkatin a vrchovin Karpatika

Vzácné
4 – krajiny rovin
5 – krajiny rozřezaných tabulí
6 – krajiny hornatin
7 – krajiny sopečných pohoří
8 – krajiny vysoko položených plošin
9 – krajiny vátých písků
10 – těžební krajiny
11 – krajiny širokých říčních niv
12 – krasové krajiny
13 – krajiny výrazných svahů a skalnatých horských hřbetů
14 – krajiny ledovcových karů
15 – krajiny zaříznutých údolí
16 – krajiny izolovaných kuželů
17 – krajiny kuželů a kup
18 – krajiny vápencových bradel
19 – krajiny skalních měst

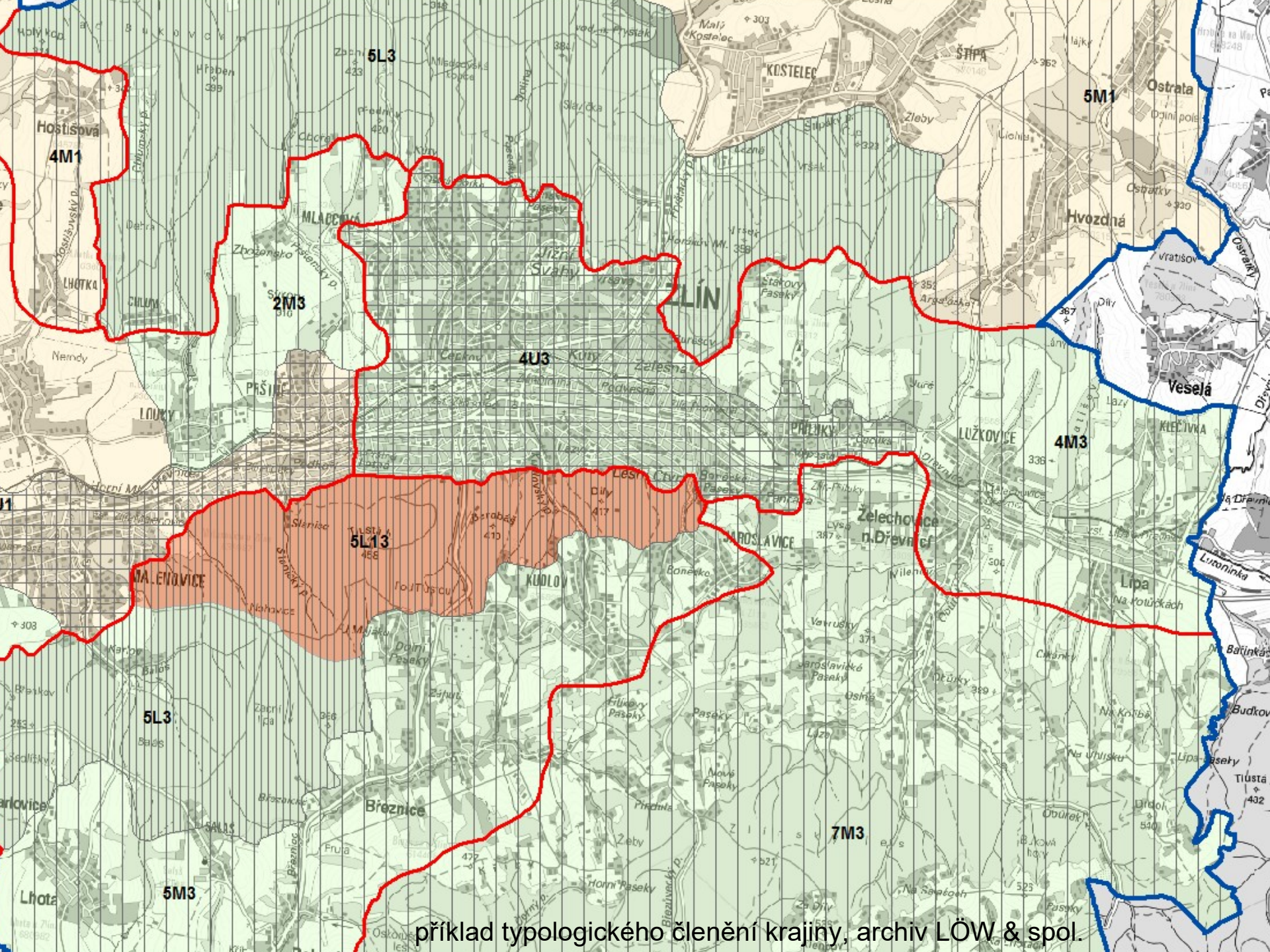

příklad typologického členění krajiny, archiv LÖW & spol.

Individuální diferenciace krajiny *(dle Löw)*

- považujeme pro hodnocení KR za rozhodující
- až jedinečná skladba typů dělá jedinečnou krajinu
- krajinný ráz vnímáme především zrakem – proto jsou rozhodující vizuální, kompoziční vztahy
- pro kompozici je zásadní vymezení prostorové kompozice (co s ní pohledově souvisí) **= vizuální celek** a co ji pohledově odděluje **= ohraničení**
- vnímání znaků celku vyžaduje jejich pravdivost - je důležitý soulad jejího vzhledu s funkcí, jako výslednice průniku jejích přírodních podmínek a způsobů využívání
- vnímání krajinného celku se mění i podle způsobů a rychlostí pohybu v něm – mění se měřítko vnímání

Kompoziční prvky krajinných celků

- jednotlivé kompoziční prvky se v celcích projevují (podle zákonitostí vnímání zrakem) zjednodušeně jako: **krajinné ohraničení** a **matrice** (pozadí), akcentované **krajinnými singularitami** (figurami) - kompozičními **osami a póly**

Základní dělení vizuálních krajinných celků

- ***konvizuální celek*** - vnímáme vnitřně pohledově spojitý, v blízkých pohledech, v dosahu našeho perspektivního a plně barevného vidění

- ***supervizuální celek*** - vnímáme v nadhledech spojitý, v dálkových pohledech, ale v dosahu viditelnosti

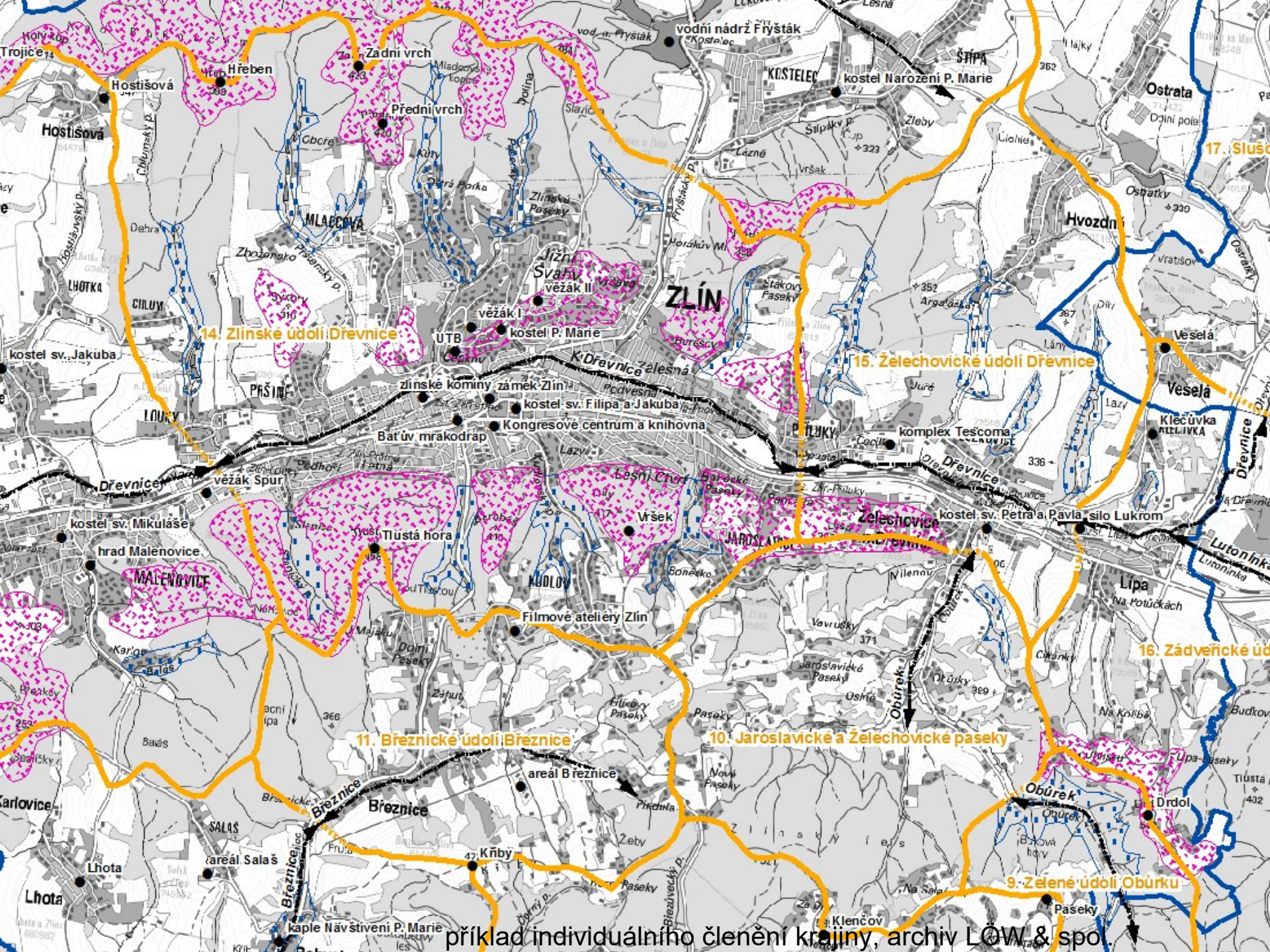
14. Zlínské údolí Dřevnice
15. Želechovické údolí Dřevnice
16. Zádveřické úd
17. Slušč
11. Březnické údolí Březnice
10. Jaroslavické a Želechovické paseky
9. Zelené údolí Obůrku
ZLÍN
Dřevnice
Březnice
Obůrek
Trojice
Hostišová
Hřeben
Zadní vrch
Přední vrch
vodní nádrž Fryšták
KOSTELEC
kostel Narození P. Marie
ŠTÍPA
Ostrata
Hvozdná
Veselá
MLADCOVÁ
LHOTKA
CHLUM
PŘÍŠIMI
LOUKY
PODHOŘÍ
PŘÍLUKY
KUDLOV
MALENOVICE
JAROSLAVICE
ŽELECHOVICE
LÍPA
Jižní Svahy
věžák II
věžák I
kostel P. Marie
UTB
kostel sv. Jakuba
zlínské komíny
zámek Zlín
kostel sv. Filipa a Jakuba
Kongresové centrum a knihovna
Baťův mrakodrap
komplex Tescoma
věžák Spur
kostel sv. Mikuláše
hrad Malenovice
Tlustá hora
Vršek
kostel sv. Petra a Pavla
silo Lukrom
Filmové ateliéry Zlín
areál Březnice
Březnice
Křiby
areál Salaš
Lhota
kaple Navštívení P. Marie
Klenčov
Drdol
Paseky
příklad individuálního členění krajiny, archiv LÖW & spol.

Možnost řešení KR v ÚPD sídel

nástroji ÚP je možné chránit KR vizuálních krajinných celků a jejich kompozice:

- vymezením funkčních ploch s rozdílným způsobem využití – vymezuje a definuje krajinné textury (vzhled způsobu využívání pozemků)
  - odlišitelné jsou běžné, převládající způsoby využití (krajinná matrice) a výjimečné, funkčně specifické využití (krajinné singularity – póly a osy)
  - někdy řeší i pohledově exponované (k zásahům citlivé) území (krajinná ohraničení, krajinné veduty)
- v různé míře identifikuje přírodní, kulturní a historické hodnoty (ochrana přírody a krajiny, památková ochrana), případně i vymezuje další cenné plochy (např. urbanisticky hodnotná území)
- hlavně však <u>reguluje a usměrňuje vývoj využívání území</u>
  - usměrňuje rozvoj zástavby (většinou největší problém KR)
  - stanovuje podmínky využívání funkční ploch, vč. prostorové regulace st.

ÚP obcí a ochrana KR

- z předchozího vyplývá: náležitosti ÚP obce plně umožňují na koncepční úrovni a v daném měřítku ochranu krajiny a jejího rázu
- není však vždy využíváno a často dochází spíše ke zneužívání (z účinného nástroje je spíše hrozba)
- navíc problém přenosu koncepční úrovně ÚP do praxe u reálných záměrů (zejm. výstavba), a proto platí: ani dobrý ÚP sice nemusí vždy zabránit narušení krajiny, ovšem v případě špatného ÚP je to velmi pravděpodobné
- smysluplnost „krajinářských“ studií sídel pro ÚPD („ideový“ koncept ÚP)

Obsah „krajinářské“ studie sídla

- počátky před deseti lety - NP Šumava, CHKO Moravský kras, v současnosti (PřP) ORP Zlín, CHKO Šumava

- „studie sídel v krajině“
  - stručně, ovšem ne jen tabulkově
  - rozsah popisné části ku návrhové (rozhodující) cca 1:2
  - obecně srozumitelné (veřejnost, úřady atd.)
  - i širší krajinné souvislosti
  - nástin historického vývoje krajiny - sídla
  - zhodnocení urbanistické a architektonické hodnoty
  - hlavně: co z předchozího vyplývá pro krajinu, resp. ÚP

Popisné části studie sídla v krajině

- Základní údaje
- Historie a vývoj osídlení
- Krajinná charakteristika
  - Typologie české krajiny (typologické členění krajiny)
  - Vizuální souvislosti (individuální členění krajiny)
- Urbanistická charakteristika
  - Historická půdorysná forma
  - Stávající půdorysná struktura
  - Dochovanost urbanistického formy
  - Typ plužiny
  - Dochovanost plužiny
  - Vazba plužiny na sídlo
- Architektonická charakteristika
  - Historický architektonický typ
  - Míra zachovalosti historického architektonického typu
  - Celková architektonická hodnota sídla / osídlení
- Celkové hodnocení

- pozn. k *„Historie a vývoj osídlení“*:
  - pouze vztahující se k založení a vývoji sídla a funkčním využívání jeho správního území
  - včetně nastínění vývoje počtu obyvatel a domů

  např.:

  Počet obyvatel od poloviny 19. století do poloviny 20. postupně narůstal (z cca 700 na necelých 1000) a následně spíše klesal až do současnosti, kdy se ustálil okolo 800. Oproti tomu je dnes počet domů cca 2,5x větší než v polovině 19. století, tj. cca 300 (z dnešních více než 450 budov slouží odhadem zhruba 2/3 k bydlení).

- pozn. k *„Urban. a architekt. charakteristika“:*
  - slovní označení typu a číselné jeho dochovanosti (rámcová porovnatelnost)
- pozn. k *„Celkové hodnocení“:*
  - souhrnný text zjednodušeně charakterizující sídlo a jeho kvality dle předchozího (rámcové zobecnění)

  např.:

  Původně návesní ves s domkářskou kolonií se postupně významně rozrostla liniovou zástavbou podél hlavních komunikací zejm. k V, ovšem stále si uchovávala charakter soustředěné venkovské zástavby v údolní poloze. Až v posledních desetiletích došlo k vytvoření paralelní linie zástavby na druhém břehu toku s možností vzniku nevhodné plošné zástavby.

  V charakteru zástavby stále převládají typická venkovská, převážně přízemní stavení podélných půdorysů se sedlovou střechou, často přestavovaná či rozšiřovaná. Od pol. 20 st. se zvláště u některých novostaveb objevují i atypické půdorysy a střechy (zejm. valbové až stanové) a přibývá i dvoupodlažních řešení. V posledních letech se objevují i rozličné novostavby typické pro příměstské prostředí novodobých suburbií, které narušují charakter zástavby. Bohužel se tak děje především na jejích okrajích v pohledově exponovaných polohách. Celkovou hodnota a kompaktnost soustředěné zástavby je průměrné kvality, navazující území s rozptýlenými usedlosti si zatím uchovalo zvýšené hodnoty.

  Tradiční, dominantní postavení v obraze sídla zastává pouze budova školy na návsi, neboť provodovský kostel se nachází asi v kilometr vzdálené, exponované poloze na Malenisku a je krajinným pólem celé kotliny. Středně velký agroindustriální areál na východním okraji sídla je částečně kryt vzrostlou dřevinou zelení, a proto se pohledově příliš neuplatňuje.

Návrhové části studie sídla v krajině

- Podmínky pro zachování krajinného rázu
  - obecné i případné konkrétní doporučení vyplývající zejm. z individuálního členění krajiny na základě pohledových souvislostí (úroveň nadhledových vizuálních celků - SvC)

- Krajinářské regulativy ve vztahu k územnímu plánu (z r. x)
  - základní princip
  - komentář k rozsahu zastavitelných ploch ve srovnání s jejich využitím a růstem počtu obyvatel
  - komentář k lokalitám rozvoje (zpravidla dle typu fn. ploch) – stávající, navrhované, náhradní
  - komentář k možnosti regulace staveb formulací podmínek využití fn. ploch (vč. prostorové regulace)
  - příp. komentář k nadmístním záměrům

- pozn. k *„Podmínky pro zachování krajinného rázu“*:
  - de facto odpovídají úrovní nadmístních koncepcí (např. PHKR, ÚAP atd.) - zpravidla měřítko katastru až několika katastrů

např.:

- Zvýšenou ochranu je třeba uplatňovat u všech krajinných pólů, uzavřených ohraničení a krajinné veduty Rysovského hřbetu. Krajinné póly vrchů je nutno chránit včetně jejich svahů.
- Dodržovat rozdílný charakter soustředěné kompaktní vsi (nerozvolňovat zástavbu) a areálů rozptýleného osídlení (nezahušťovat). Nepřipouštět novostavby v okolní volné, nezastavěné krajině, ani v odtržené poloze od zástavby.
- Při územním rozvoji soustředěné zástavby respektovat převažující lineární urbanistickou strukturu a nevystupovat s novou zástavbou na pohledově exponované svahy a temena. Zamezit vzniku plošné zástavby negující původní urbanistickou formu.
- I v nově zastavovaných plochách alespoň v základu respektovat tradiční půdorys a orientaci stavebních parcel (užší obdélník kratší stranou přiléhající ke komunikaci)
- Nepřipustit zahušťování rozptýleného osídlení v okolí vsi především na S-SV. Nové objekty ve volné krajině mohou vznikat pouze na místě původních usedlostí rozptýleného osídlení a měly by zhruba dodržovat jejich objemové řešení. Obdobně to platí i pro rekonstrukce usedlostí.
- Respektovat převažující vesnickou strukturu zástavby, tj. stavby umisťovat na pozemku vždy u obslužné komunikace a dodržovat rámcově obdobné odstupy (jak u nově zastavovaných ploch, tak zejména ve stávající zástavbě), nezastavěné zahrady pak situovat za zástavbou.)

- pozn. k *„Krajinářské regulativy ve vztahu k územnímu plánu (z r. x)“*:
  - ke konkrétnímu ÚP či jeho změně
  - základní princip v několika větách

např.:

U soustředěné zástavby udržet dnes převažující liniovou strukturu vsi v dolní části kotliny, obklopenou postupně se zvedajícími svahy bezlesí a rámovanou převážně lesnatými hřbety, a plně respektovat charakter vesnické zástavby, kdy se z matrice zástavby běžné funkce (obytná, příp. rekreační) vymykají pouze obecní, funkčně výjimečné stavby (škola, školka, hasičská zbrojnice). V případě rozptýleného osídlení nepřipustit další zahušťování sídelní struktury, které by zcela měnilo jeho charakter, a tím pádem i krajiny

  - komentář k potřebě zastavitelných ploch k rozvoji zástavby

např.:

Nepřipouštět vzhledem k pouze mírnému nárůstu počtu obyvatel neadekvátní množství rozvojových ploch zástavby. O zcela nepřiměřeném počtu rozvojových ploch svědčí nevyužití většiny z nich od schválení ÚPD v r. 2008 (využito jen 10%). Při zpracování nového ÚP či jeho změně by bylo žádoucí nejproblematičtější návrhové plochy zcela vyjmout (využít možnosti vypuštění ploch z důvodu jejich nevyužití po uplynutí 5 let a bez náhrady). Jedná se především o redukci stávajících návrhových ploch v návaznosti na soustředěnou zástavbu a jejich zrušení v rozptýleném osídlení. I přes níže navrhovanou značnou redukci zůstane hrubým odhadem k zastavění 7-8 ha, což je stále více jak dvojnásobek potřebné rozlohy ploch do r. 2028, uvedené ve zprávě o uplatňování ÚP z r. 2019.

  - zhodnocení vhodnosti řešení (zejm. rozvoj zástavby) konkrétních lokalit

např.:

- Návrhové plochy na jižním okraji podél silnice k Malenisku a u školky jsou při respektování liniové zástavby (pozemky kratší stranou u komunikace a stavby situované u ní) bezproblémové, v úvahu by připadalo i jejich mírné protažení k zatáčce, kde by měla být zástavbu na této straně definitivně uzavřena. Vzhledem k pohledové exponovanosti jižního okraje z Maleniska dbát u novostaveb respektování základních znaku venkovské zástavby (přízemní objekty jednoduchého obdélného půdorysu, sedlová střecha se štíty).
- Podél toku Ludkovického potoka, v jeho nivě procházející soustředěnou zástavbou vsi je nezbytné ponechat, co nejširší pás nezastavěných zahrad. Platí to i pro střední část mezi návsí a novou ulicí S od hřiště, kde hrozí vznik zcela nevhodné plošné zástavby, která by prostor mohla postupně vyplnit. Proto je více než žádoucí do nezastavitelného území převést jak část nevyužitých zastavitelných ploch, tak i zahrad, které jsou vymezené jako zastavěné území (zejm. na levobřeží). Obdobně to platí i pro od J navazující nivu za mostem, kde jsou rovněž zahrady plošně zahrnuty do zastavěného území, zejm. pro levý břeh (za starou hospodou).

Shrnutí

- studie sídel v krajině z hlediska KR se jeví dobře využitelné pro potřeby ÚPD obcí (nový, změna, zadání atd.)
  - dostatečně podrobné pro potřeby ochrany KR, přitom neomezeny náležitostmi ÚPD (např. možný komentář i ke stávající nevhodné zástavbě či zastavitelným plochám)
  - vytvářejí rámec z hlediska KR pro zamýšlené změny v dotčeném území, zejm. pro další rozvoj zástavby
  - před zahájením ÚPD zvyšují povědomí o krajině a hodnotách KR (samospráva, zpracovatel, občané) – poučenější přístup k rozvoji sídla
  - podklad pro nadřazené orgány hájící zájmy ochrany krajiny a jejího rázu, jednotný přístupu a srovnání ÚPD

- zásadní je uvažovat o krajině (KR) v prostorových rámcích a na základě kompozičních vztahů (nikoli pouze v plochách)
  - „= *vizuální celek je charakterizován ohraničením (co ho vymezuje), matricí (co v něm převládá) a singularitami (co v něm vyniká z matrice)*“
  - jakýkoli zásah do krajiny pak lze posuzovat jako změnu kompozičních prvků vizuálních celků (ohraničení, matrice, singularity)

AOOKR

S. VONDRÁČKOVÁ

Průmět problematiky krajinného rázu do obsahu některých pojmů územně analytických podkladů – nástroj ochrany krajinných hodnot

Ing. arch. Simona Vondráčková, Ph.D.
Katedra urbanismu a územního plánování
Fakulta stavební, ČVUT v Praze

NÁSTROJ OCHRANY KRAJINNÝCH HODNOT V ÚAP

Průmět problematiky krajinného rázu do obsahu některých jevů územně analytických podkladů

Změna legislativního „zázemí“ krajinného rázu na území ČR

Na území ČR proběhlo mnoho změn za poslední roky, které se týkají územního plánování a ochrany krajiny:

- Evropská úmluva o krajině – nový překlad č. 12/2017 Sb. m. s.
- Stavební zákon – změna 2017, 2019
- Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění předpisu č.13/2018 Sb.
- Metodika sledovaných jevů pro územně analytické podklady, MMR

Územní studie krajiny

- Vedle legislativních změn probíhaly v některých správních území ORP i práce na územních studiích krajiny (ÚSK)
- Výstupy územních studií krajiny slouží pro následnou územně plánovací činnost a rozhodovací činnost
- Součástí výstupů některých územních studií krajiny byl i výkres jevů navržených do územně analytických podkladů – nebyla k dispozici Metodika sledovaných jevů pro územně analytické podklady, MMR

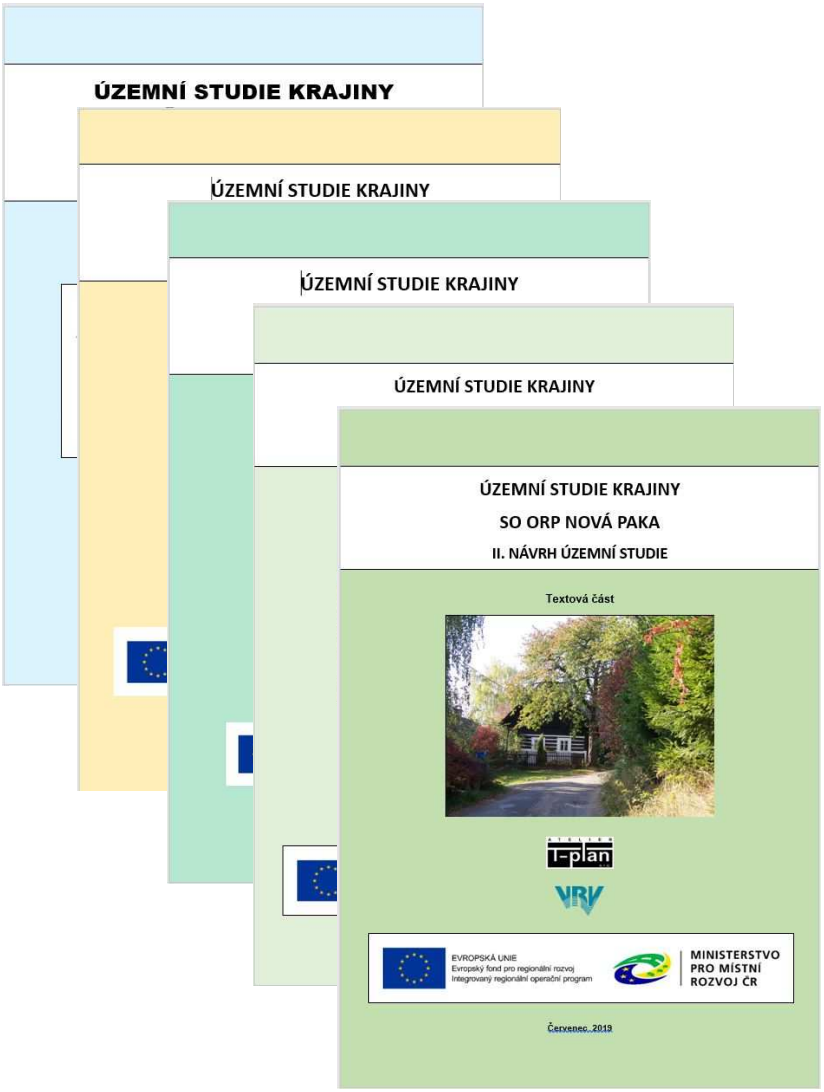

Krajinné hodnoty v jevech ÚAP

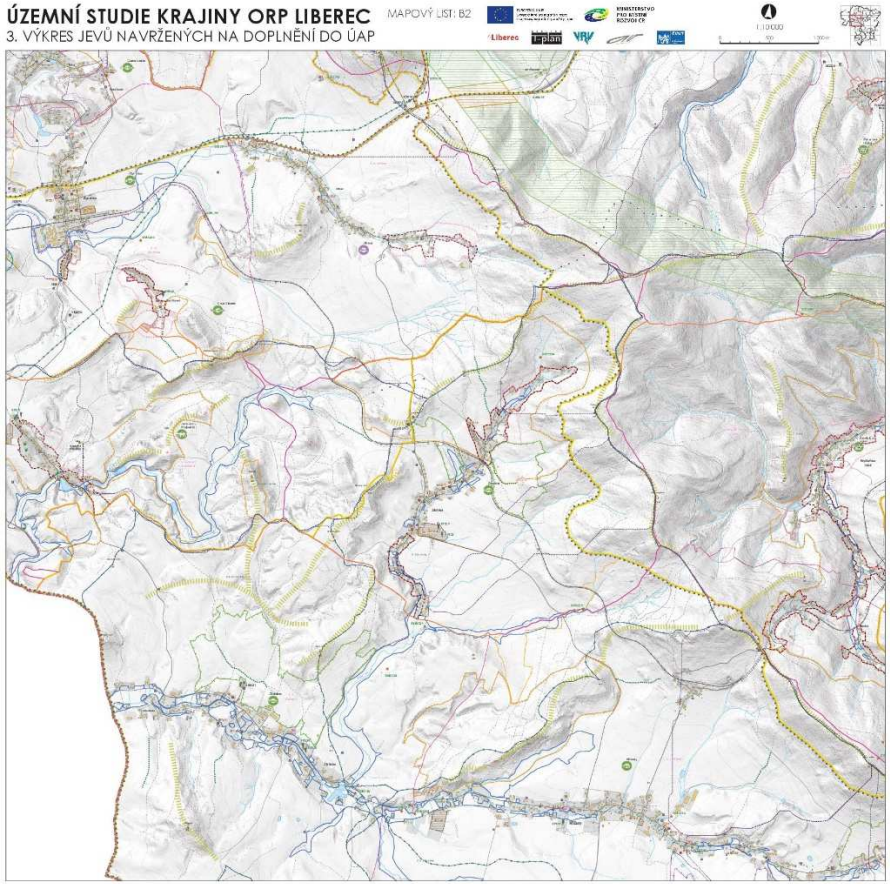

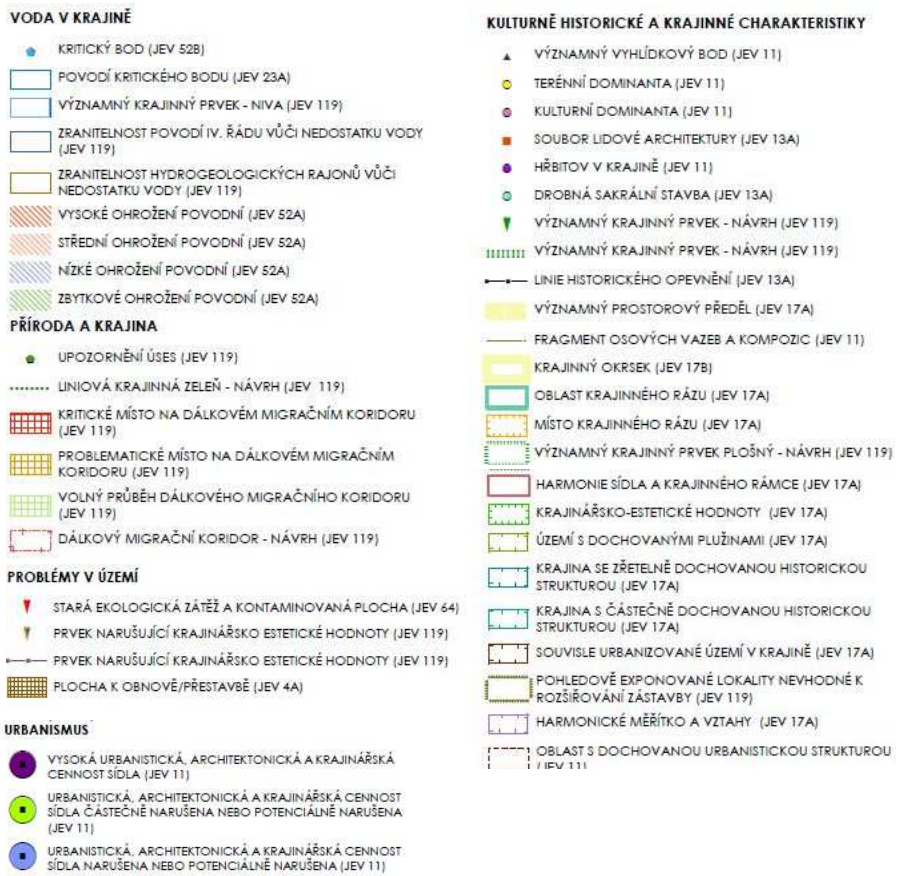

Výřez mapového listu Výkresu jevů navržených na doplnění do ÚAP a výřezy legendy týkající se krajinného rázu, Územní studie krajiny ORP Liberec, zpracovatel T-plan, 2019

Sledované jevy ÚAP dle výstupů ÚSK týkající se krajinného rázu

- Urbanistické a krajinné hodnoty (jev č. 11)
- Architektonicky nebo urbanistiky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb (jev č. 13a)
- Krajinný ráz (jev č. 17a)
- Krajiny a krajinné okrsky (jev č. 17b)
- Další dostupné informace o území (jev č. 119)

Metodika sledovaných jevů pro územně analytické podklady

- Ministerstvo pro místní rozvoj, 12/2019

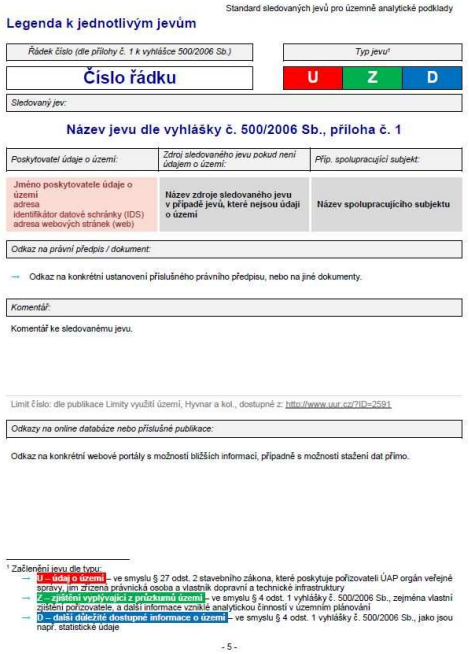

Metodika sledovaných jevů pro územně analytické podklady, zdroj: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjH95PfuuDnAhVHdcAKHfqDBoYQFjAAegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Fwww.uur.cz%2Fimages%2F8-stanoviska-a-metodiky%2Fod-01-01-2018%2F31-metodika-uap-jevy-2019-12.pdf&usg=AOvVaw3CxHsSNnxK1EbSK6zqRxWD

Urbanistické a krajinné hodnoty (jev č. 11)

Dle Metodiky sledovaných jevů pro územně analytické podklady

- se jedná o zjištění vyplývající z průzkumů území, zejména vlastní zjištění pořizovatele, a další informace vzniklé analytickou činností v územním plánování + další důležité dostupné informace o území, jako jsou např. statistické údaje
- zdroj sledovaného jevu - pořizovatel průzkumem v území, možno využít konzultace s dalšími institucemi
- obsahuje tyto jevy:

Regiony lidové architektury
Historická kulturní krajina a historické krajinné struktury, komponovaná krajina
Významné krajinné dominanty
Urbanistické a přírodní osy, kompoziční osy v krajině
Významné stavební dominanty
Pohledově exponovaná místa
Významné vyhlídkové body
Horizonty
Pohledové osy
Průhledy

Krajinné hodnoty v jevech ÚAP – jev č. 11 dle ÚSK

Dle zkušeností z ÚSK:

- Významný vyhlídkový bod
- Kulturní dominanta
- Hřbitov v krajině
- Významná terénní dominanta
- Významný prostorový předěl
- Území s dochovaným členěním plužiny
- Fragmenty osových vazeb a kompozic
- Krajina se zřetelně a částečně dochovanou historickou strukturou
- Pohledově exponovaná místa
- **Segmenty krajiny se soustředěnými krajinářsko-estetickými hodnotami**
- **Segmenty krajiny s výrazně harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy**

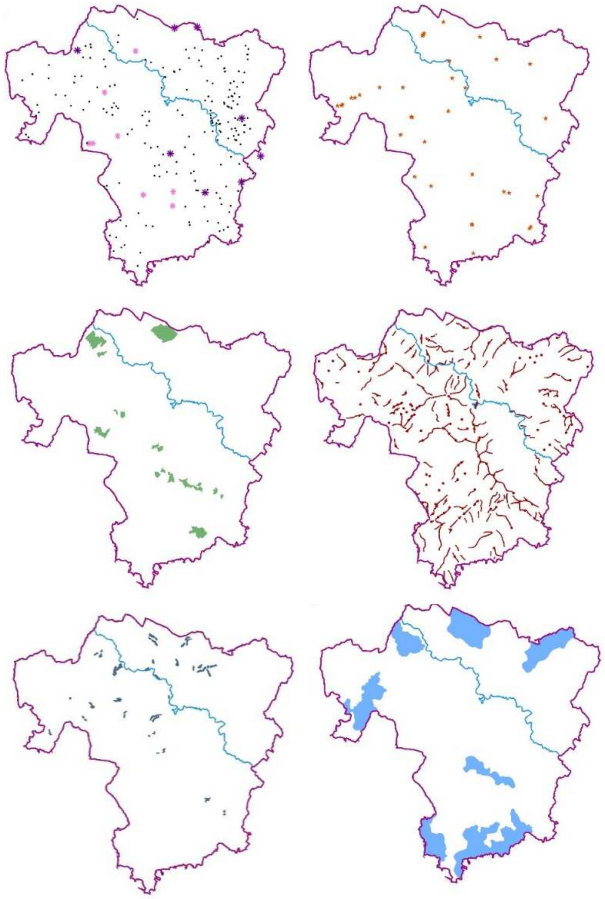

Grafická schémata znázorňující vybrané jevy navržené do ÚAP v rámci ÚSK ORP Liberec, zpracovatel T-plan, VRV, FsV ČVUT, Atelier V, 2019

Segmenty krajiny se soustředěnými krajinářsko-estetickými hodnotami

- Významné hodnoty charakteru krajiny, její rázovitosti, jedinečnosti
- Indikátory:
  - Konfigurace bodových prvků
  - Konfigurace liniových prvků
  - Charakter vymezení prostoru
  - Rysy prostorové struktury
  - Rozlišitelnost

Foto zdroj Simona Vondráčková

Segmenty krajiny s výrazně harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy

- Soustředěné hodnoty přírodní, kulturní a historické charakteristiky a přítomnost harmonických vztahů v jejich vizuálním projevu
- Indikátory:
  - Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb
  - Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků
  - Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny
  - Harmonie vztahů v krajině, harmonický vztah zástavby a přírodního rámce
  - Soulad forem osídlení a přírodního prostředí, soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí
  - Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně, působivá skladba prvků krajinné scény
  - Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenérie

Segmenty krajiny se soustředěnými krajinářsko-estetickými hodnotami a s výrazně harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy

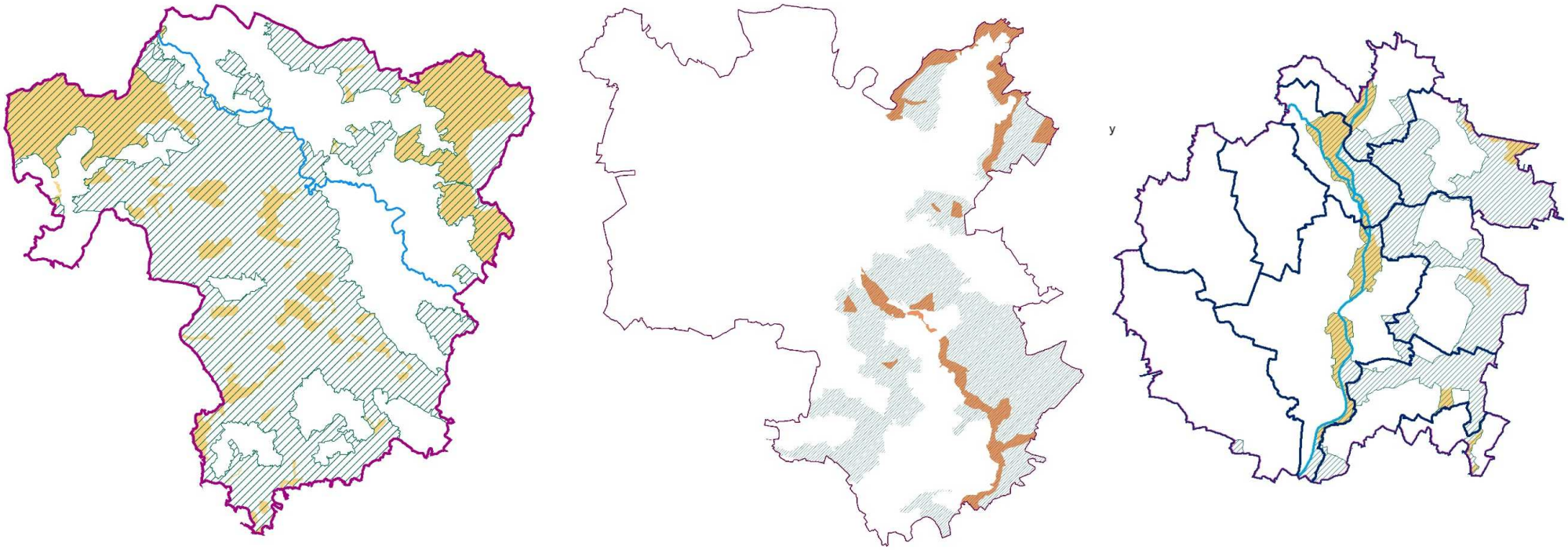

Grafická schémata znázorňující vybrané jevy navržené do ÚAP v rámci ÚSK ORP (zleva) Liberec, Plzeň, Nový Bydžov; oranžově segmenty krajiny se soustředěnými krajinářsko-estetickými hodnotami, zeleně segmenty krajiny s výrazně harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy; zpracovatel T-plan, VRV, Atelier V, 2019

Území se zvýšenými požadavky na ochranu krajinného rázu

V rámci ÚSK bylo vymezeno i území se zvýšenými nároky na ochranu krajinného rázu, které zahrnovalo tyto vrstvy:

- Segmenty krajiny a lokality se soustředěnými krajinářsko-estetickými hodnotami
- Segmenty krajiny a lokality s harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy v krajině
- Pásmo I. odstupňované ochrany krajinného rázu (pokud bylo zpracováno preventivní hodnocení krajinného rázu na území)
- Lokality s dochovaným členěním historických plužin
- Limity využití území – přírodní parky, krajinné památkové zóny, chráněné krajinné oblasti, národní parky ad.

Fota - zdroj Simona Vondráčková

Území se zvýšenými požadavky na ochranu krajinného rázu

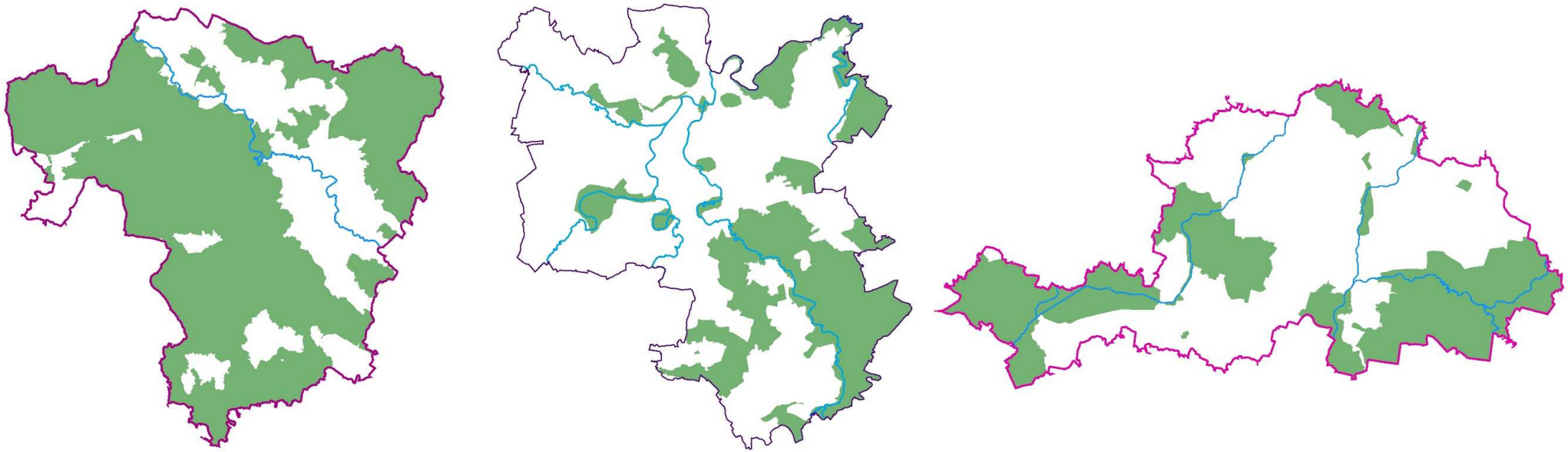

Grafická schémata znázorňující území se zvýšenými nároky na ochranu krajinného rázu v rámci ÚSK ORP (zleva) Liberec, Plzeň, Hradec Králové; zpracovatel T-plan, VRV, Atelier V, 2019

Architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb (jev. č. 13a)

Dle Metodiky sledovaných jevů pro územně analytické podklady

- se jedná o zjištění vyplývající z průzkumů území, zejména vlastní zjištění pořizovatele, a další informace vzniklé analytickou činností v územním plánování + další důležité dostupné informace o území, jako jsou např. statistické údaje
- zdroj sledovaného jevu - pořizovatel průzkumem v území nebo z odborné literatury, možno využít konzultace s dalšími institucemi
- obsahuje tyto jevy:

Architektonicky cenná stavba

Historicky významná stavba nebo místo

Urbanisticky či architektonicky zvláště cenné stavby

(Bývalé) vojenské hřbitovy

Krajinné hodnoty v jevech ÚAP – jev č. 13a dle ÚSK

Dle zkušeností z ÚSK:

- Drobná sakrální architektura - doplnění
- Oblast s dochovanou urbanistickou strukturou
- Soubory lidové architektury
- Linie historického opevnění

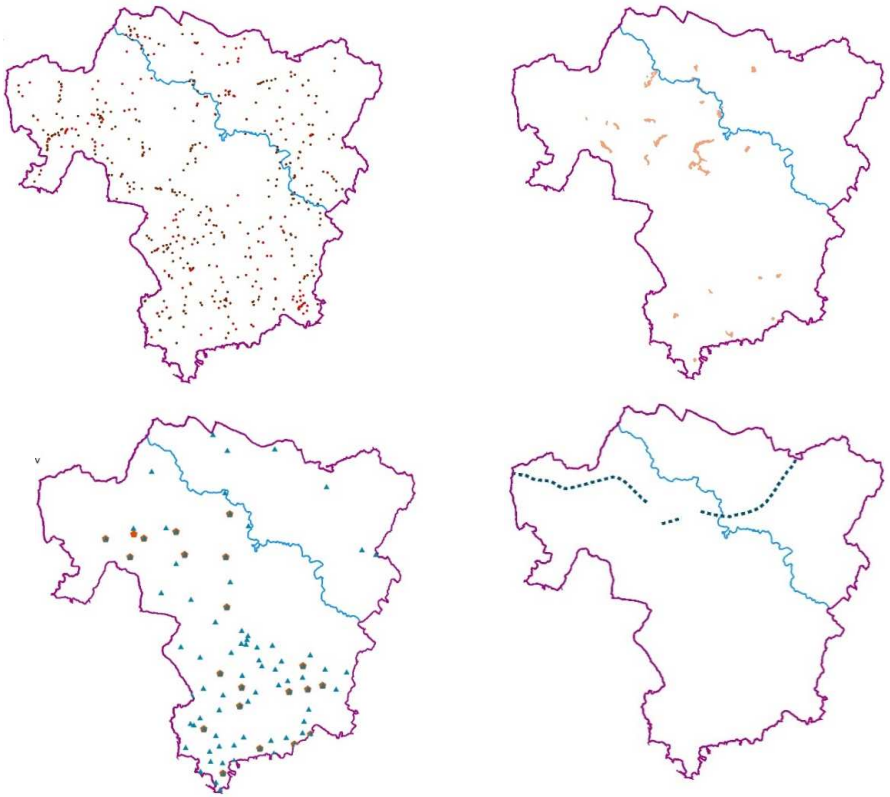

Grafická schémata znázorňující vybrané jevy navržené do ÚAP v rámci ÚSK ORP Liberec, zpracovatel T-plan, VRV, Fsv ČVUT, Atelier V, 2019

Krajinný ráz (jev č. 17a)
Krajiny a krajinné okrsky (jev č. 17b)

Dle Metodiky sledovaných jevů pro územně analytické podklady:

- Údaj o území – ve smyslu § 27 odst. 2 stavebního zákona, které poskytuje pořizovateli ÚAP orgán veřejné správy, jim zřízená právnická osoba a vlastník dopravní a technické infrastruktury
- Poskytovatel jevu 17a – AOPK ČR, Správa národních parků, Orgán ochrany přírody obecního úřadu obce s rozšířenou působností a krajského úřadu, Újezdní úřady
- Poskytovatel jevu 17b – Krajský úřad prostřednictvím pořizovatele

Krajinný okrsek (jev. č. 17b)

*„**Krajinný okrsek** je základní skladebná relativně homogenní část krajiny, která se od sousedních krajinných okrsků odlišuje svými přírodními, popř. jinými charakteristikami a způsobem využití"*. (Metodický pokyn „Zadání ÚSK", MMR, MŽP 2016)

- Součástí jevu je dle Metodiky sledovaných jevů pro územně analytické podklady i uvedení cílových kvalit vymezených krajin, resp. charakteristika krajinných okrsků

Foto zdroj Simona Vondráčková

Krajinný okrsek

Dle zkušeností z ÚSK:

- Logická prostorová a charakterová část krajiny
- Má vizuálně čitelné vlastnosti krajiny – výrazné nebo charakteristické vlastnosti krajiny utvářené přírodní konfigurací nebo lidskou činností
- Homogenita – přítomnost stejnorodých charakteristických prvků a struktur
- Kritéria ohraničení krajinných okrsků – georeliéf, formy vegetace a formy osídlení
- Krajinné okrsky jsou skladebnými částmi „krajin“ vymezených v rámci kraje

Fota zdroj Simona Vondráčková

Krajinný okrsek – příklad na území ORP Hradec Králové

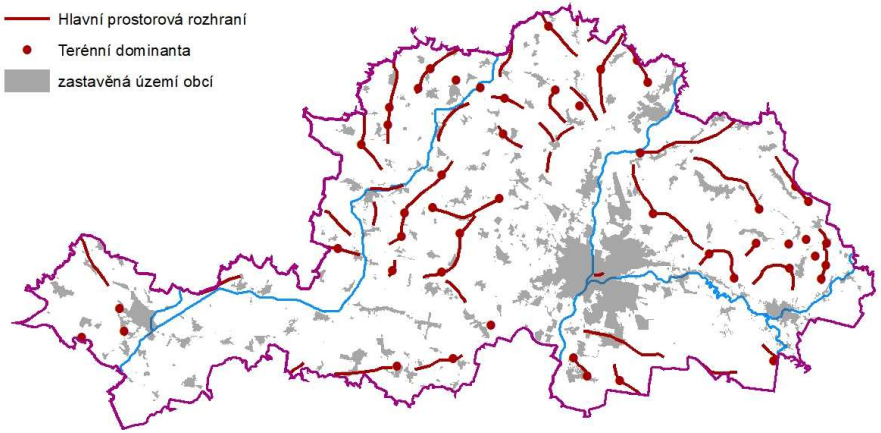

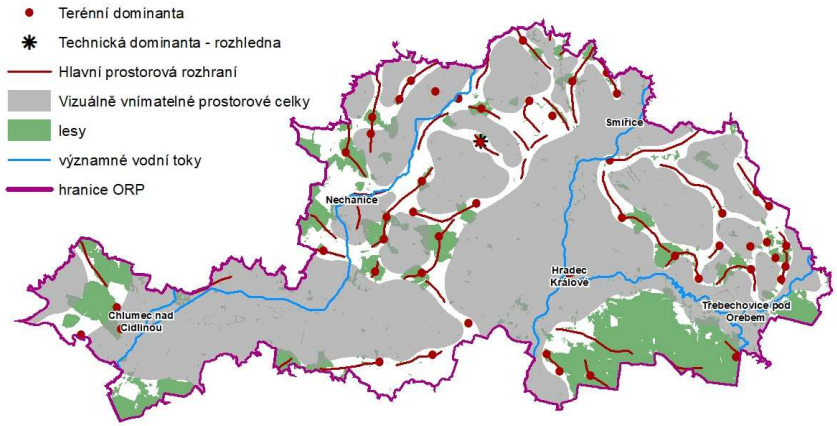

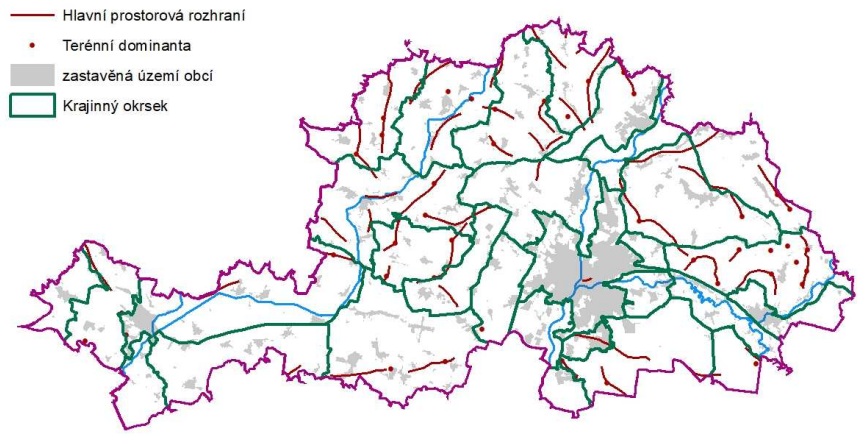

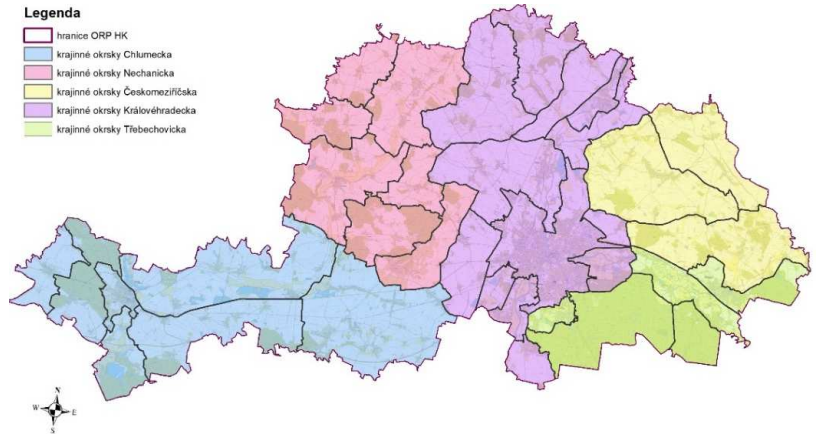

Grafická schémata znázorňující postup a vymezení krajinných okrsků na příkladu ORP Hradec Králové; zpracovatel T-plan, VRV, Atelier V, 2019

Krajinný okrsek – příklad na území ORP Nový Bydžov

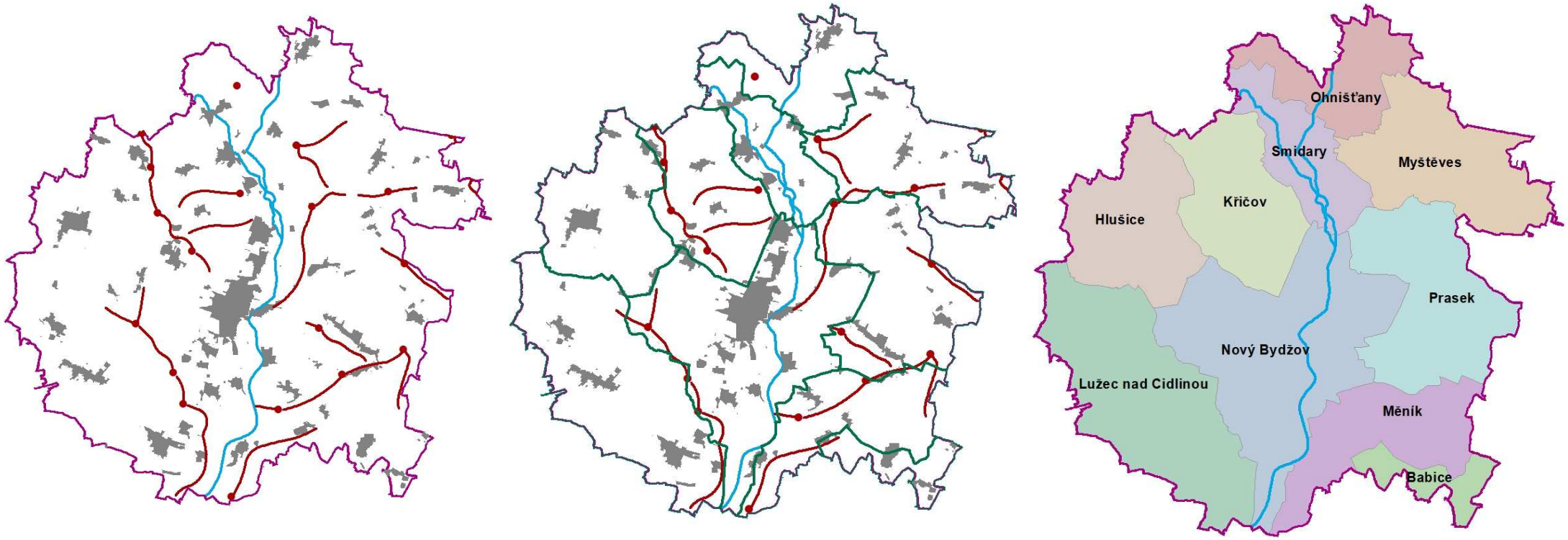

Grafická schémata znázorňující postup a vymezení krajinných okrsků na příkladu ORP Nový Bydžov; zpracovatel T-plan, VRV, Atelier V, 2019

Krajinné hodnoty v jevech ÚAP – jev č. 119

Dle Metodiky sledovaných jevů pro územně analytické podklady obsahuje tyto jevy:

- Statistické údaje poskytované ČSÚ
- Důležitá sdělení ze strany poskytovatelů
- Sdělení Ministerstva obrany
- Informace poskytované správci dopravní infrastruktury
- Koncepční vymezení ÚSES
- Ostatní dostupné informace
  - Morfologie terénu
  - Plodinové mapy
  - Plochy rekultivací
  - Seismické mapy

Foto zdroj Simona Vondráčková

Další dostupné informace o území dle ÚSK

Dle zkušeností z ÚSK:

- Významný krajinný prvek – návrh
- Liniová krajinná zeleň – stav i návrh
- Dochovaná historická alej
- Jevy narušující krajinářsko-estetické hodnoty

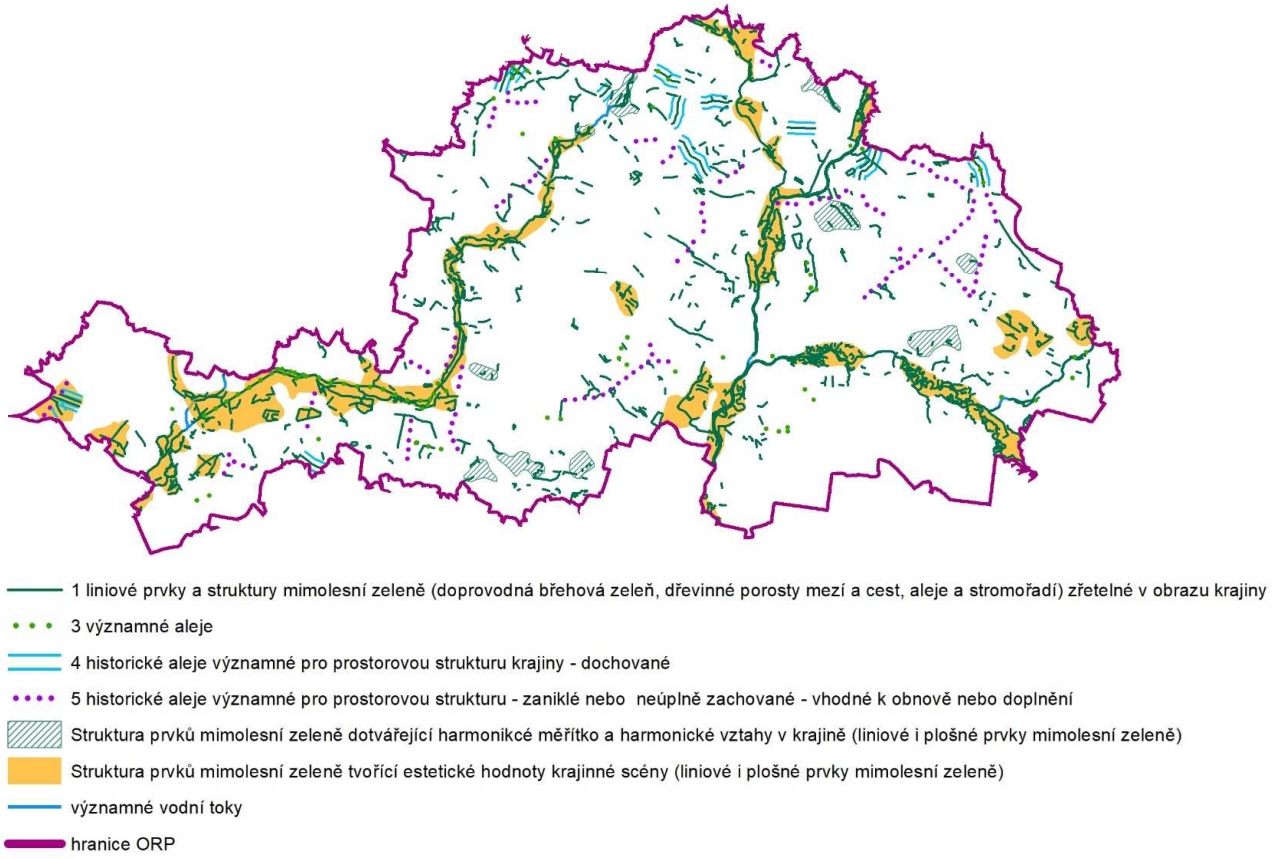

Pracovní schéma znázorňují vybrané jevy z ORP Hradec Králové, zařaditelné do sledovaného jevu č. 119, zpracovatel T-plan, VRV, Atelier V, 2018

„Pokroková společnost je taková, která zanechává větší dědictví, než jaké zdědila.“

The Metapolis Dictionary of Advanced Architecture / City,
Technology and Society in the Information Age ACTAR, Barcelona 2003

Foto zdroj Simona Vondráčková

Děkuji za pozornost

Simona.Vondrackova@fsv.cvut.cz

AOOKR

V. DUJKA

Možnosti naplňování ustanovení § 12 odst. 4 ZOPK v územních plánech

Možnosti naplňování ustanovení § 12 odst. 4 ZOPK v územních plánech

Ing. arch. Vladimír Dujka

RNDr. Jiří Dujka, Ing. Petr Dujka

KRAJINNÝ RÁZ A JEHO ZMĚNY

8. ročník semináře Aktuální otázky ochrany krajinného rázu

Praha 13.2.2020

OBSAH PREZENTACE

I. ZÁKLADNÍ LEGISLATIVNÍ VÝCHODISKA

II. PŘÍKLAD IMPLEMENTACE USTANOVENÍ § 12 ODST. 4 ZOPK DO ÚP POLEŠOVICE FORMOU TROJÍ ZONACE

II.1 STANOVENÍ PODMÍNEK PROSTOROVÉHO USPOŘÁDÁNÍ FORMOU TROJÍ ZONACE VE VÝROKOVÉ ČÁSTI ÚP
[návrh ÚP Polešovice pro společné jednání - 09/2018]

II.2 STANOVENÍ PODMÍNEK PROSTOROVÉHO USPOŘÁDÁNÍ
[upravený návrh ÚP Polešovice pro veřejné projednání - 11/2019]

II.2.1. Funkční zonace
II.2.2. Krajinná zonace
II.2.3. Zonace zástavby
II.2.4. Vzájemný vztah jednotlivých typů zonace
II.2.5. Závěr

I

ZÁKLADNÍ LEGISLATIVNÍ VÝCHODISKA

§ 12 odst. 4 ZOPK

(4) Krajinný ráz **se neposuzuje** v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno **plošné a prostorové uspořádání** a **podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody**.

§ 43 odst. 3 SZ

(3) Územní plán v souvislostech a podrobnostech území obce zpřesňuje a rozvíjí cíle a úkoly územního plánování v souladu se zásadami územního rozvoje kraje a s politikou územního rozvoje. **Územní plán** ani vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území **nesmí obsahovat podrobnosti** náležející svým obsahem **regulačnímu plánu** nebo **územním rozhodnutím**, pokud zastupitelstvo obce v rozhodnutí o pořízení nebo v zadání územního plánu nestanoví, že bude pořízen územní plán nebo jeho vymezená část **s prvky regulačního plánu**; tato skutečnost musí být v rozhodnutí zastupitelstva výslovně uvedena.

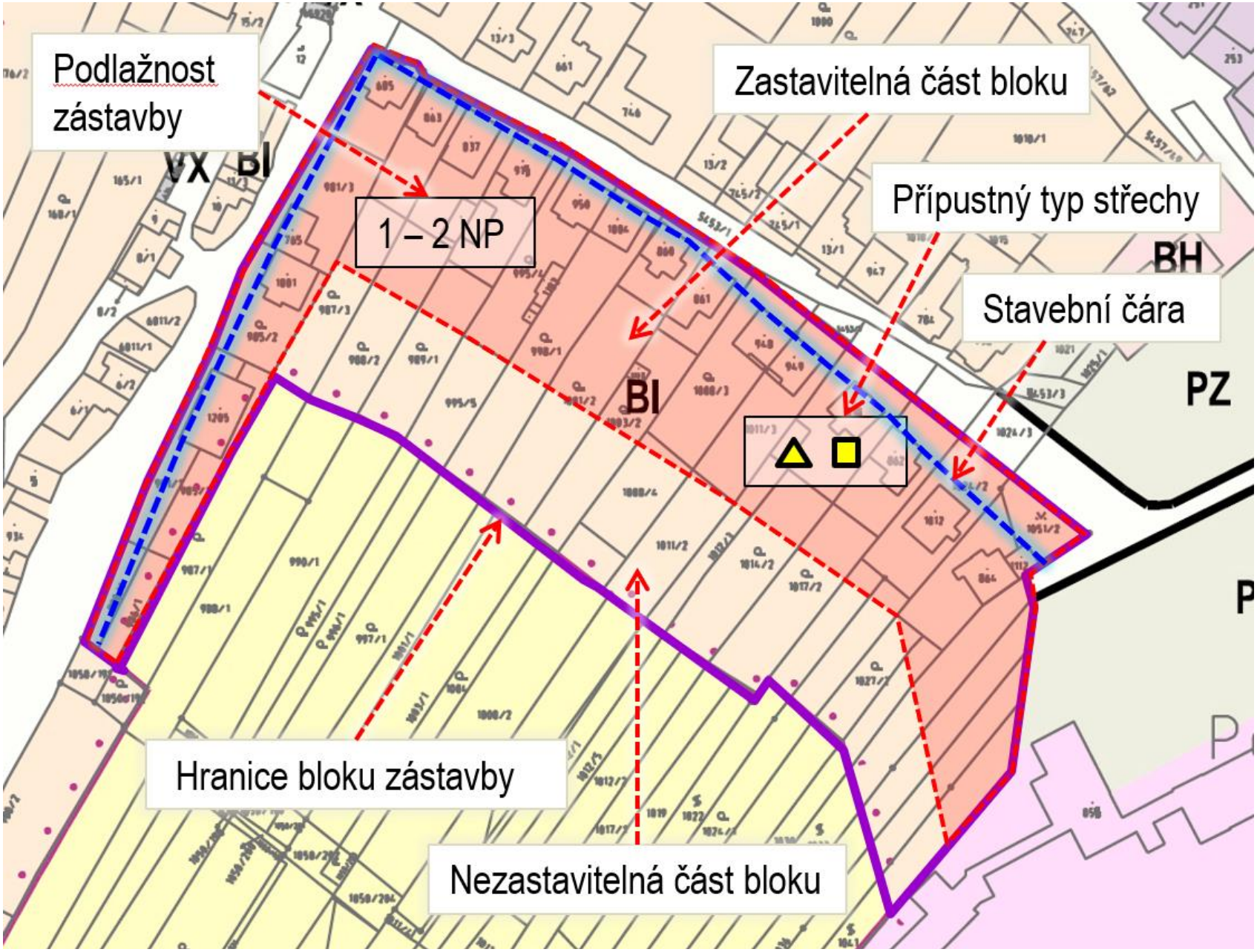

PŘÍKLAD MOŽNOSTI GRAFICKÉHO VYJÁDŘENÍ PROSTOROVÝCH A OBJEMOVÝCH PODMÍNEK ZÁSTAVBY

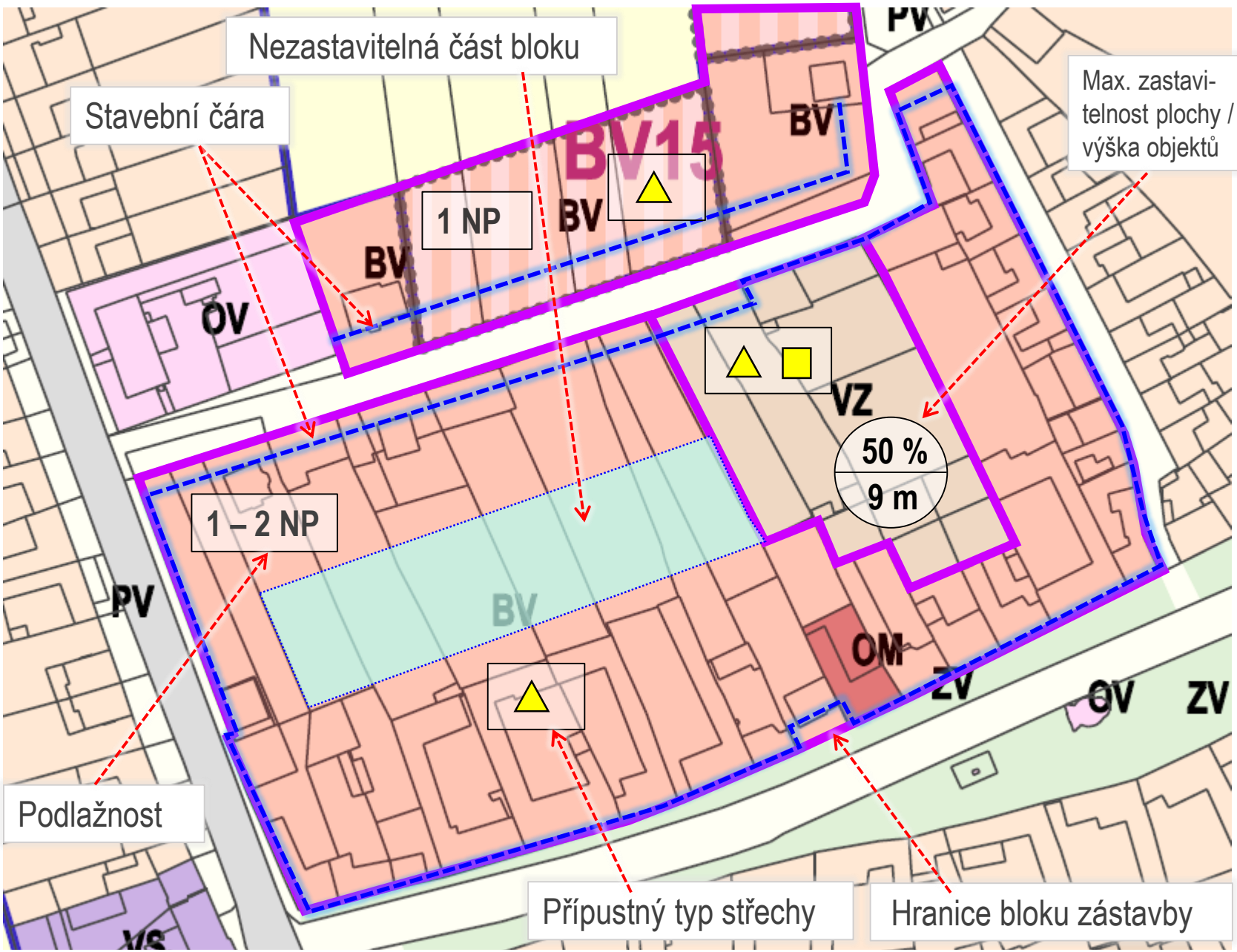

PŘÍKLAD MOŽNOSTI GRAFICKÉHO VYJÁDŘENÍ PROSTOROVÝCH A OBJEMOVÝCH PODMÍNEK ZÁSTAVBY

II

PŘÍKLAD IMPLEMENTACE USTANOVENÍ § 12 ODST. 4 ZOPK DO ÚP POLEŠOVICE FORMOU TROJÍ ZONACE

II.1

PŮVODNÍ STANOVENÍ PODMÍNEK PROSTOROVÉHO USPOŘÁDÁNÍ

[návrh Územního plánu Polešovice
pro společné jednání - 09/2018]

ZÁKLADNÍ KONCEPCE ROZVOJE ÚZEMÍ

Kapitola *6.3. Stanovení podmínek prostorového uspořádání*

[původní návrh v dokumentaci pro společné jednání o návrhu ÚP – § 50/SZ]

Prostorové uspořádání nové zástavby musí vycházet z charakteru stávající zástavby a **musí respektovat stanovené podmínky pro využití ploch s rozdílným způsobem využití**.

- Umístění a charakter staveb musí odpovídat urbanistickému a architektonickému charakteru prostředí, musí respektovat **charakter venkovské zástavby**, přičemž zejména výška objektů nesmí překročit běžnou hladinu zástavby, nové objekty ve stávající zástavbě budou respektovat formu této zástavby, sklon a tvar střechy bude respektovat tradiční obraz sídla.
- **U stávajících objektů s tradičním rázem** (charakterem) zástavby je třeba tento ráz uchovat, tvarosloví nově navržených staveb v sousedství musí respektovat tradiční venkovský ráz sídla, k jehož specifickým rysům patří zejména: menší objemové měřítko zástavby jako celku i jednotlivých staveb; převažující podíl individuální zástavby; vyšší podíl veřejných prostranství a zahrad; regionální specifičnosti urbanistického uspořádání zástavby a přímá návaznost na krajinu, množství přírodních prvků v zastavěném území.
- Není přípustné umisťování staveb **městského a příměstského charakteru zástavby**, která se vyznačuje menšími výměrami pozemků, vyšší podlažností, tvary a hmotami objektů (domů) bez odkazu na tvary objektů původní zástavby. Současně není přípustné umisťování staveb zásadně nebo výrazně odlišných svým tvarovým i materiálovým pojetím od staveb dochované tradiční venkovské zástavby sídla.
- Zástavba **v nově navržených plochách bydlení** bude mít venkovský charakter, bude rozvolněná a převážně solitérní (izolované rodinné domy)
- Výšková hladina zástavby **v plochách individuálního bydlení** nesmí přesáhnout 2 nadzemní podlaží.
- **V navržených plochách individuálního bydlení** (BI) 1 až 7 nesmí výšková hladina zástavby rodinnými domy přesáhnout jedno nadzemní podlaží.
- V **ostatních plochách bydlení**, a to pouze v přímé návaznosti na stávající dvoupodlažní zástavbu uvnitř zastavěného území, lze uvažovat i výškovou hladinu dvou nadzemních podlaží.
- **V navržené ploše smíšené obytné (SO) 13** nesmí výšková hladina zástavby bytovými domy přesáhnout 3 nadzemní podlaží, včetně podkroví.

Stanovisko dotčeného orgánu k dokumentaci pro společné jednání (1/2)

- Se zásadami prostorového řešení v podstatě souhlasíme, **jsou však stanoveny v příliš obecné rovině**. Proto žádáme stanovení **dostatečně konkrétních podmínek** plošného a prostorového uspořádání **do regulativů jednotlivých funkčních ploch zastavěného a zastavitelného území**.
- Nemá smysl uvádět obecně podmínku na str. 12 textové části UP: „Při umisťování staveb, které mohou krajinný ráz výrazně narušit provádět vždy posouzení dopadu stavby na KR“. V zastavěném a zastavitelném území pokud budou stanoveny podmínky plošného a prostorového uspořádání a další podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s OOP nemůže skutečnost, že se bude takováto stavba umisťovat nastat. **Pokud výše uvedené nebude dohodnuto, bude se KR posuzovat vždy, tak jako v nezastavitelném území**.
- Postrádáme **stanovení maximální zastavitelnosti ploch u regulativů funkčních ploch**, kde to není stanoveno jiným právním předpisem, zejména u ploch výroby - V, VZ, VX, VD, SP, SO a dalších. Důvodem je mimo jiné i potřeba zajištění volných ploch pro izolační zeleň jako krajinotvorného prvku a navázání okrajových částí zastavěného či zastavitelného území na volnou krajinu. **Realizaci ozelenění požadujeme zakomponovat jako závaznou podmínku ochrany krajinného rázu pro realizaci staveb**.
- V regulativech odkázat na závaznost podmínek ochrany krajinného rázu. Výšková hladina je stanovena pouze pro plochy bydlení a SO, **požadujeme její stanovení i u ostatních funkčních ploch** zejména u různých druhů ploch výrobních a ploch občanského vybavení.

Stanovisko dotčeného orgánu k dokumentaci pro společné jednání (2/2)

- Zásady pro umisťování nové zástavby **rozšířit i na rekonstrukce stávajících objektů**. Doporučuji zvážit přenesení těchto podmínek do výrokové části UP či regulativů
- **Jaké jsou přírodní a kulturní hodnoty území, které je potřeba zachovávat**
- **Požadujeme, aby územní studie byly projednány s orgánem ochrany přírody** a byly v nich zapracovány podmínky ochrany krajinného rázu (uspořádáni umisťování objektů, tvar střech, podlažnost, ochranná zeleň z vnější strany sídla, apod).
- **Jaké jsou cizorodé vlivy před kterými je potřeba chránit obraz místa a siluetu obce. Jak je definován cizorodý vzhled staveb** viz str. 12 text. část - regulace výstavby nových RD.... Jak je definován pojem tradiční ráz (charakter) zástavby - z čeho vycházet, čeho se držet
- **Zvážit vymezení ploch, ve kterých pro ochranu určitých identifikovatelných hodnot nepostačují základní podmínky ochrany krajinného rázu**. Kdy v těchto plochách by ochrana krajinného rázu nad rámec podrobnosti UP byla zajištěna v navazujících správních řízeních postupem dle §12. odst. 2 ZOPK

  Odůvodnění: V souladu s § 12 odst. 4 se krajinný ráz neposuzuje v zastavěném území a zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody.

II.2

STANOVENÍ PODMÍNEK PROSTOROVÉHO USPOŘÁDÁNÍ FORMOU TROJÍ ZONACE VE VÝROKOVÉ ČÁSTI ÚP

[upravený návrh Územního plánu Polešovice pro veřejné projednání - 11/2019]

II.2.1

FUNKČNÍ ZONACE

FUNKČNÍ ZONACE

- Základní vrstvou je regulace funkčních ploch, tedy ***stanovení podmínek pro využití ploch s rozdílným způsobem využití***,
- Primárně slouží jako podklad pro orgán územního plánování při **vydávání závazných stanovisek** a následné **rozhodování stavebního úřadu**

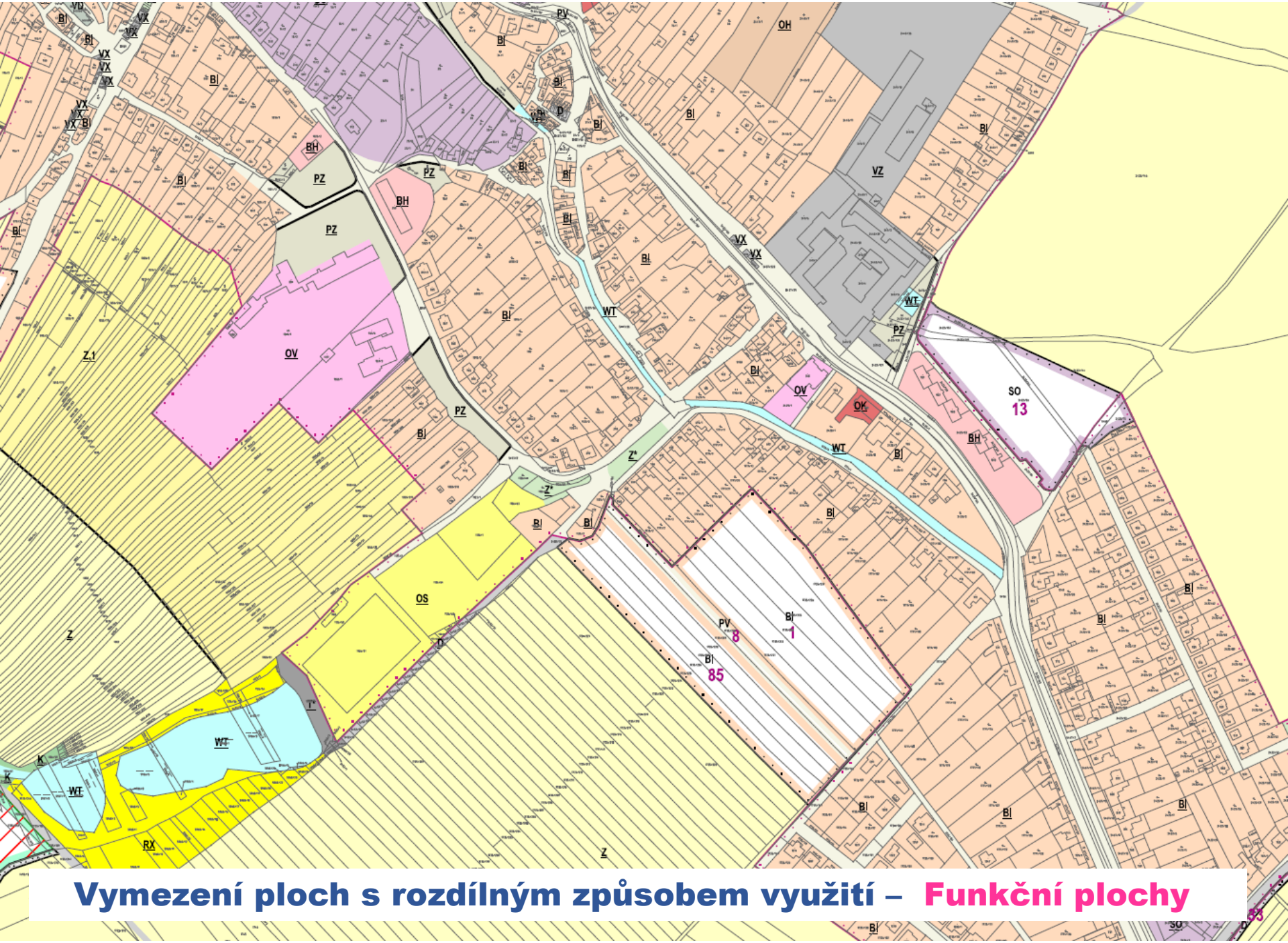

Vymezení ploch s rozdílným způsobem využití – Funkční plochy

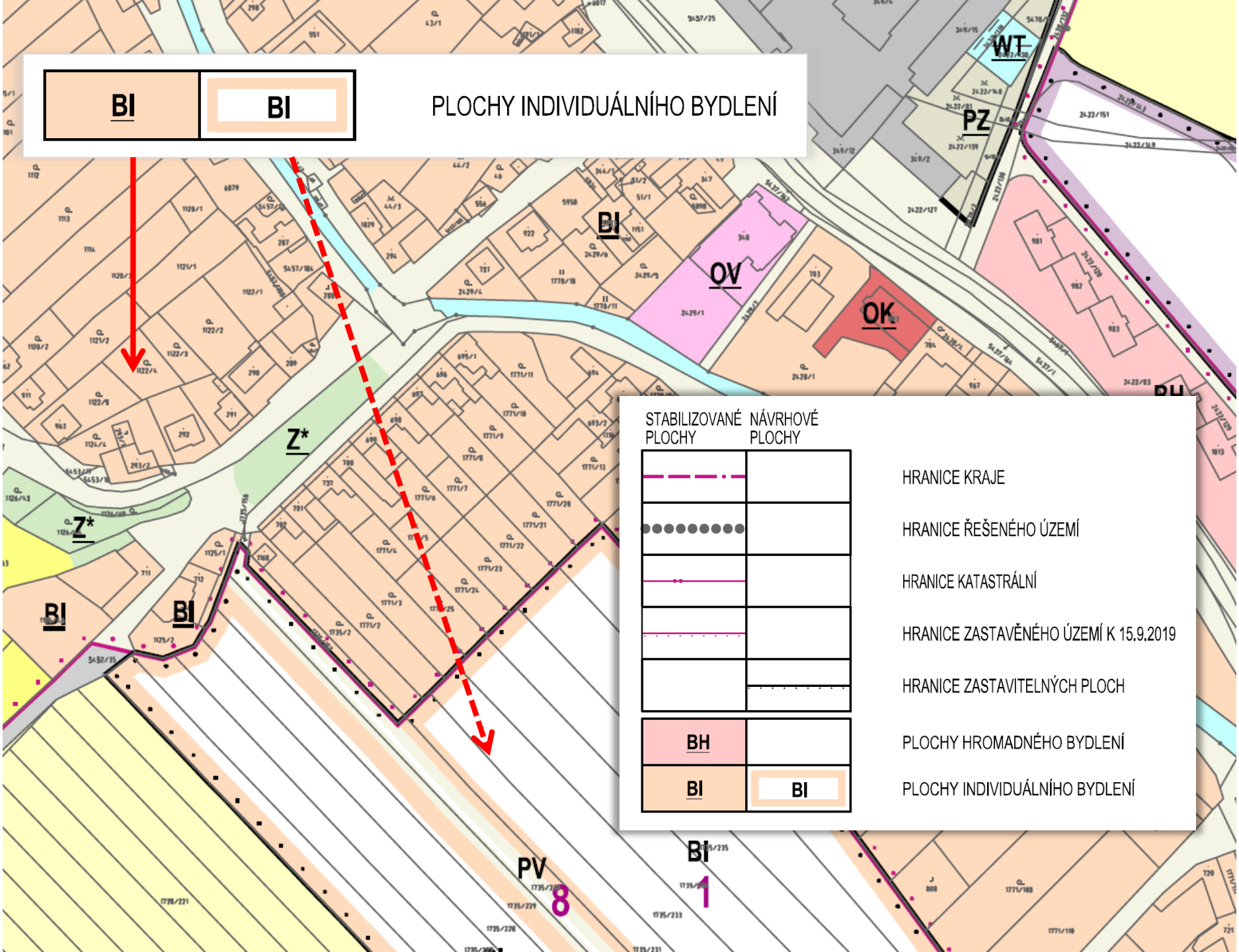
BI
BI
PLOCHY INDIVIDUÁLNÍHO BYDLENÍ
WT
PZ
OV
OK
Z*
Z*
BI
BI
BI
BI
PV
8
BI
1
STABILIZOVANÉ PLOCHY
NÁVRHOVÉ PLOCHY
HRANICE KRAJE
HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
HRANICE KATASTRÁLNÍ
HRANICE ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ K 15.9.2019
HRANICE ZASTAVITELNÝCH PLOCH
BH
PLOCHY HROMADNÉHO BYDLENÍ
BI
BI
PLOCHY INDIVIDUÁLNÍHO BYDLENÍ

Příklad stanovení podmínek pro využití ploch s rozdílným způsobem využití (regulativy – funkční zonace)

1. PLOCHY INDIVIDUÁLNÍHO BYDLENÍ (BI)

Hlavní využití

- individuální bydlení v rodinných domech

Přípustné využití

- činnosti a stavby přímo související s individuálním bydlením a jeho provozem
- podnikatelská činnost v plochách bydlení v rodinných domech
- venkovní otevřená maloplošná zařízení tělovýchovy a sportu, dětská hřiště
- veřejná prostranství
- veřejná a izolační zeleň
- související a nezbytná dopravní a technická infrastruktura
- zařízení zajišťující obsluhu a ochranu území včetně eliminace rizik záplav extravilánovými vodami
- individuální rekreace

Nepřípustné využití

- všechny ostatní činnosti, které nesouvisí s hlavním a přípustným využitím a které snižují kvalitu obytného prostředí a pohodu bydlení

II.2.2

KRAJINNÁ ZONACE

KRAJINNÁ ZONACE

- ***Krajinné zóny*** jsou definovány jako *„syntetické homogenizované* ***prostorové jednotky*** *(plošné a prostorové části krajiny/území),* ***které se vyznačují obdobnými znaky krajinného rázu****, kvalitou krajinného obrazu a přítomností přírodních, kulturních a estetických hodnot území, které se od sousedních krajinných zón odlišují svými přírodními, popř. jinými charakteristikami a způsobem využití“ .*
- Krajinné zóny řeší celé správní území obce (včetně jeho zastavěné / urbanizované části) a jsou vymezeny / určeny jako základní nástroj určený pro **naplňování požadavků stanoveného cílového stavu / kvality krajiny**
- Krajinné zóny jsou primárně určeny pro orgány životního prostředí, ale také pro orgány územního plánování a stavební úřady, zejména v případech nových požadavků na změny v nezastavěném území, kdy je požadovaný záměr **konfrontován** / posuzován s navrženým cílovým uspořádáním (vizí) krajiny.
- Krajinné zóny lze využít jako také podklad při aplikaci **§ 18 odst. 5** stavebního zákona (pro každou zónu je definována její charakteristika)

- Koncepce uspořádání krajiny zpracovaná formou vymezení jednotlivých **krajinných zón**, je uvedena v textové části **výroku** (návrhu) a má charakter závazného krajinného regulativu = stanovuje obecné zásady pro činnosti v krajině (**jak se chovat v krajině**) s cílem vytvoření podmínek pro naplňování požadavků stanoveného cílového stavu krajiny, které vyplývají ze ZÚR, resp. budou vyplývat z územní studie krajiny ORP, pakliže bude pro dané území zpracována.

- Zastavěné plochy sídla, včetně ploch dopravy nebo těžby, jsou rovněž součástí krajiny a **nelze** je **z řešení krajiny vydělovat**.

- Konkrétní rozhodování v území bude prováděno v souladu se **stanovenými podmínkami pro využití ploch s rozdílným způsobem využití** dle stanoveného hlavního, přípustného, podmíněně přípustného a nepřípustného využití jednotlivých ploch.

11.5

Zásady územního rozvoje Zlínského kraje

A.3 Krajiny

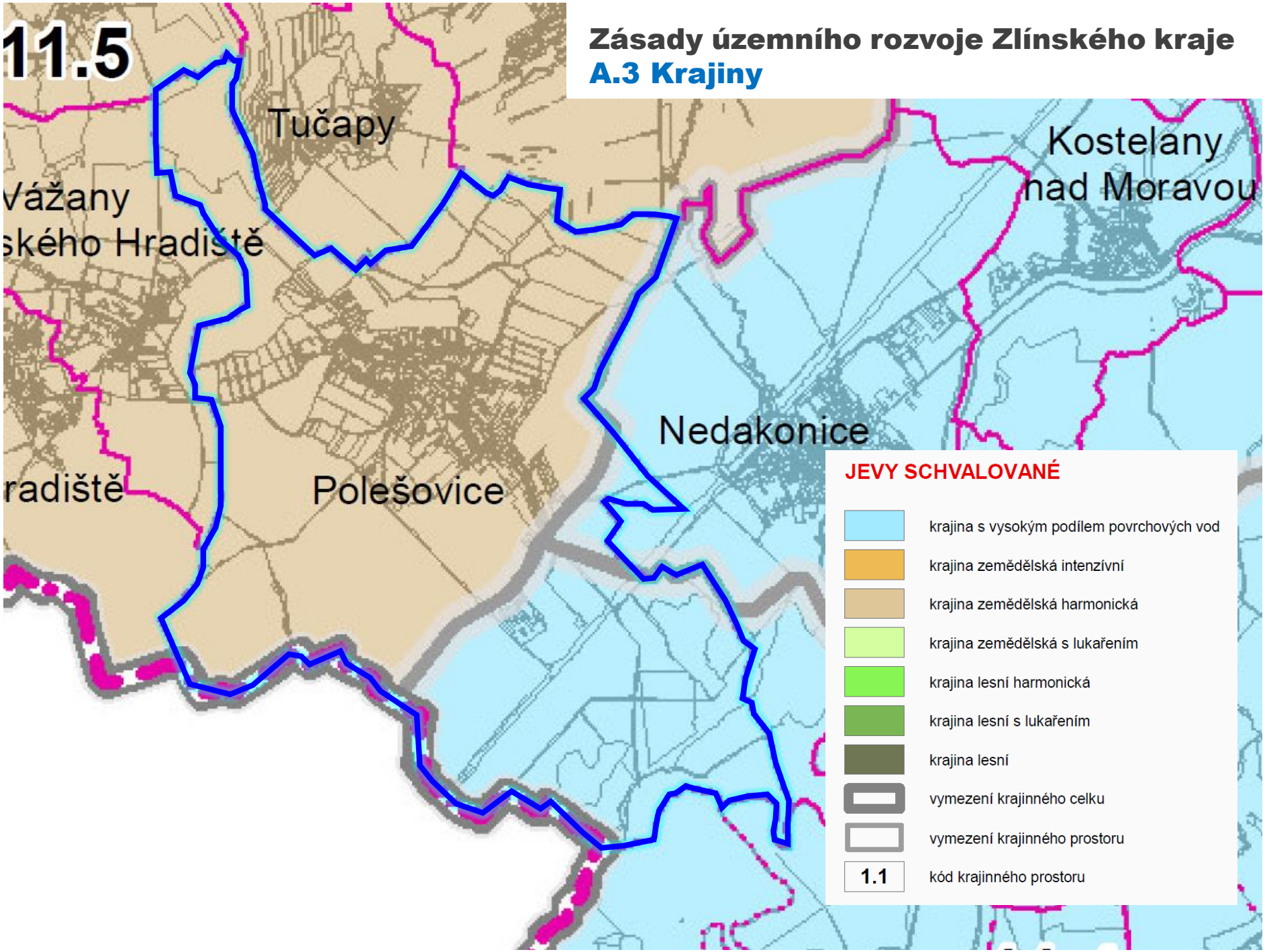

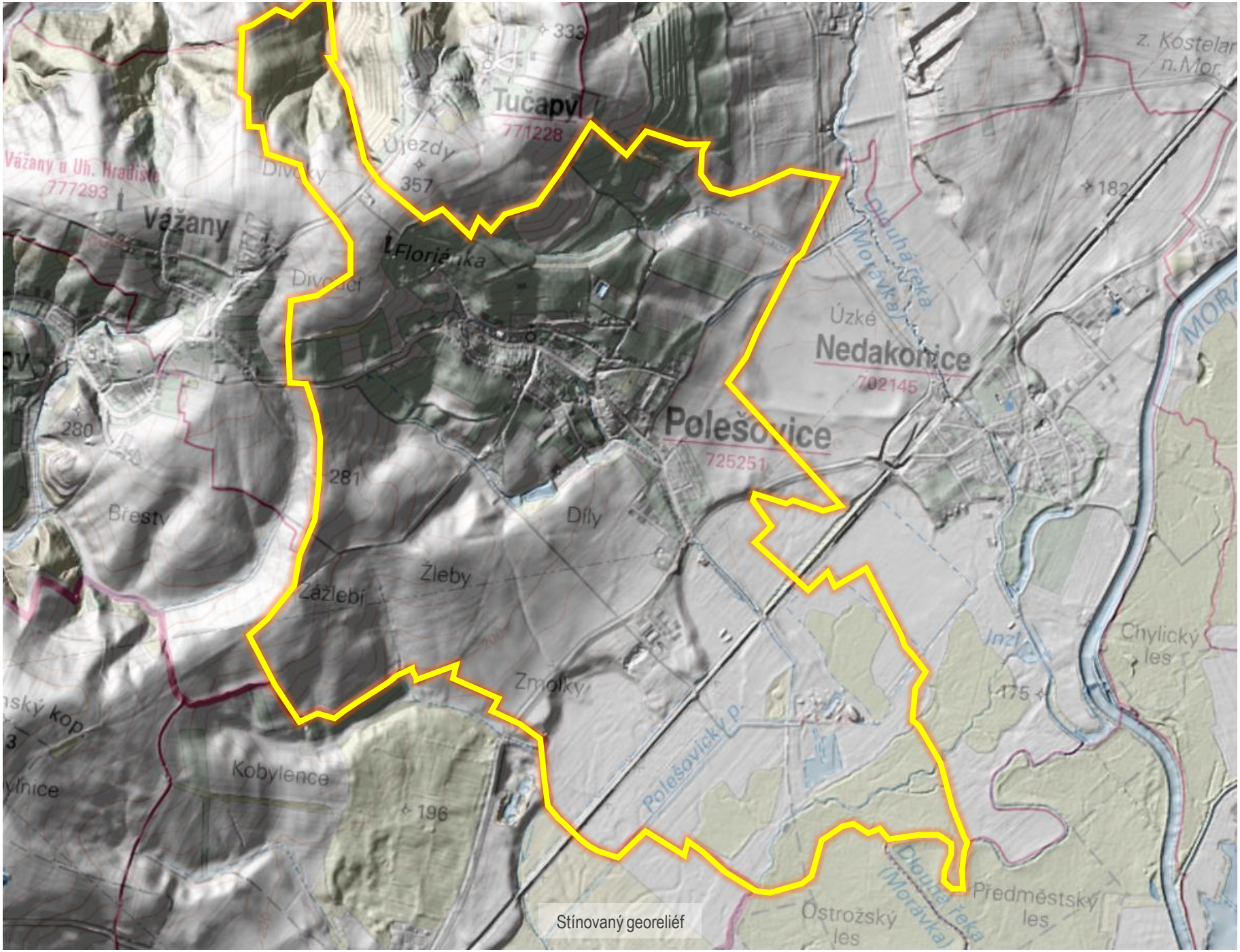

Stínovaný georeliéf

Charakter území a krajiny – vinohrady za severním okrajem obytné zástavby (3D ortofoto)

Charakter území a krajiny – ostré rozhraní mezi plochami drobné držby, vinic a velkovýrobně obhospodařované orné půdy v severozápadní části řešeného území (3D ortofoto)

Charakter území a krajiny – velkovýrobně obhospodařované a erozně ohrožené plochy orné půdy v jihozápadní části řešeného území (3D ortofoto)

Charakter území a krajiny – těžební krajina s navazujícím komplexem lužního lesa v jihovýchodní části řešeného území (3D ortofoto)

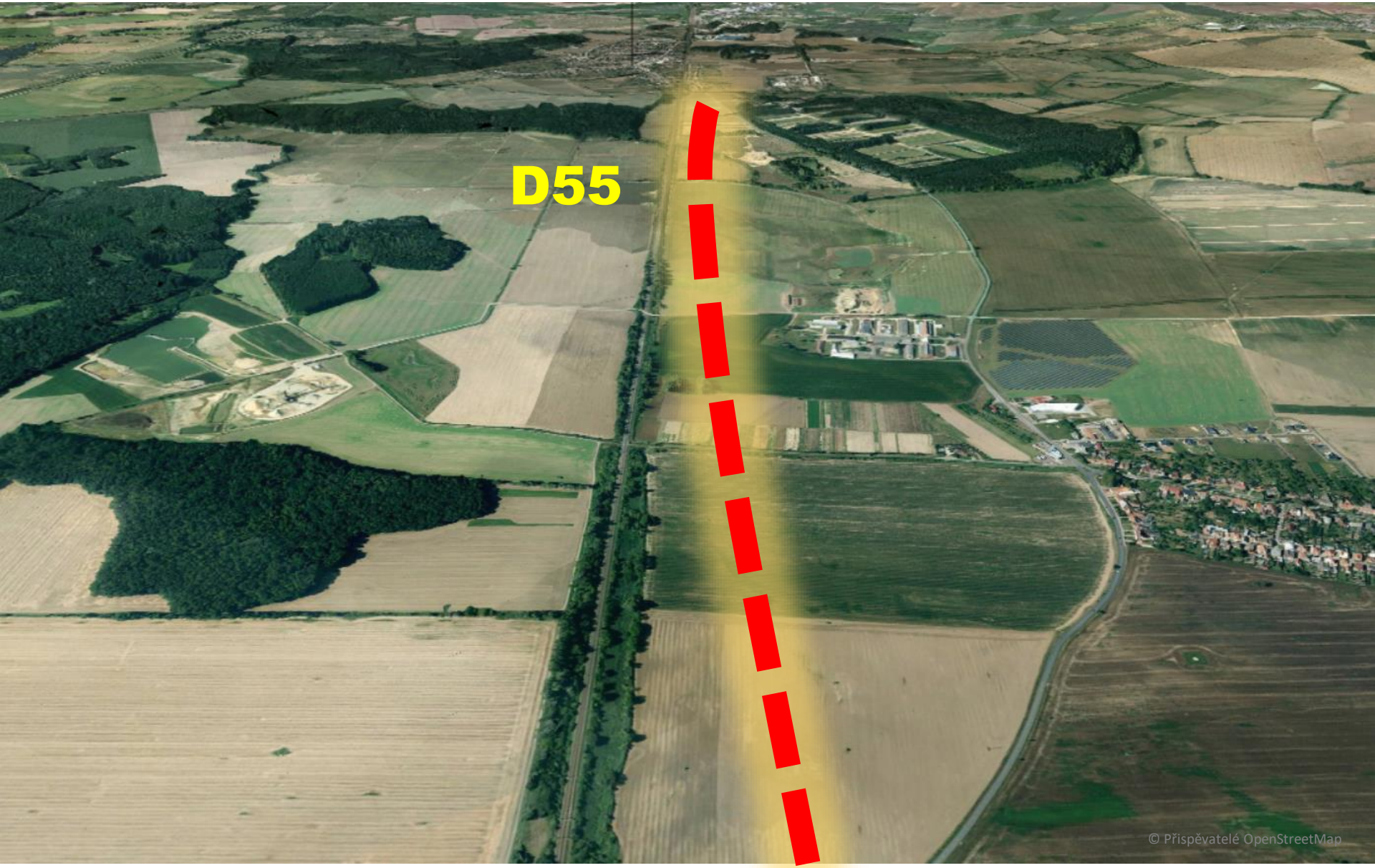

Budoucí trasa dálnice D55 vedená v souběhu s tranzitním železničním koridorem v jihovýchodní části řešeného území (3D ortofoto)

Koncepce uspořádání krajiny – Krajinné zóny

ÚZEMNÍ PLÁN
POLEŠOVICE

KARTOGRAM Č. 2
SCHÉMA VYMEZENÍ KRAJINNÝCH ZÓN

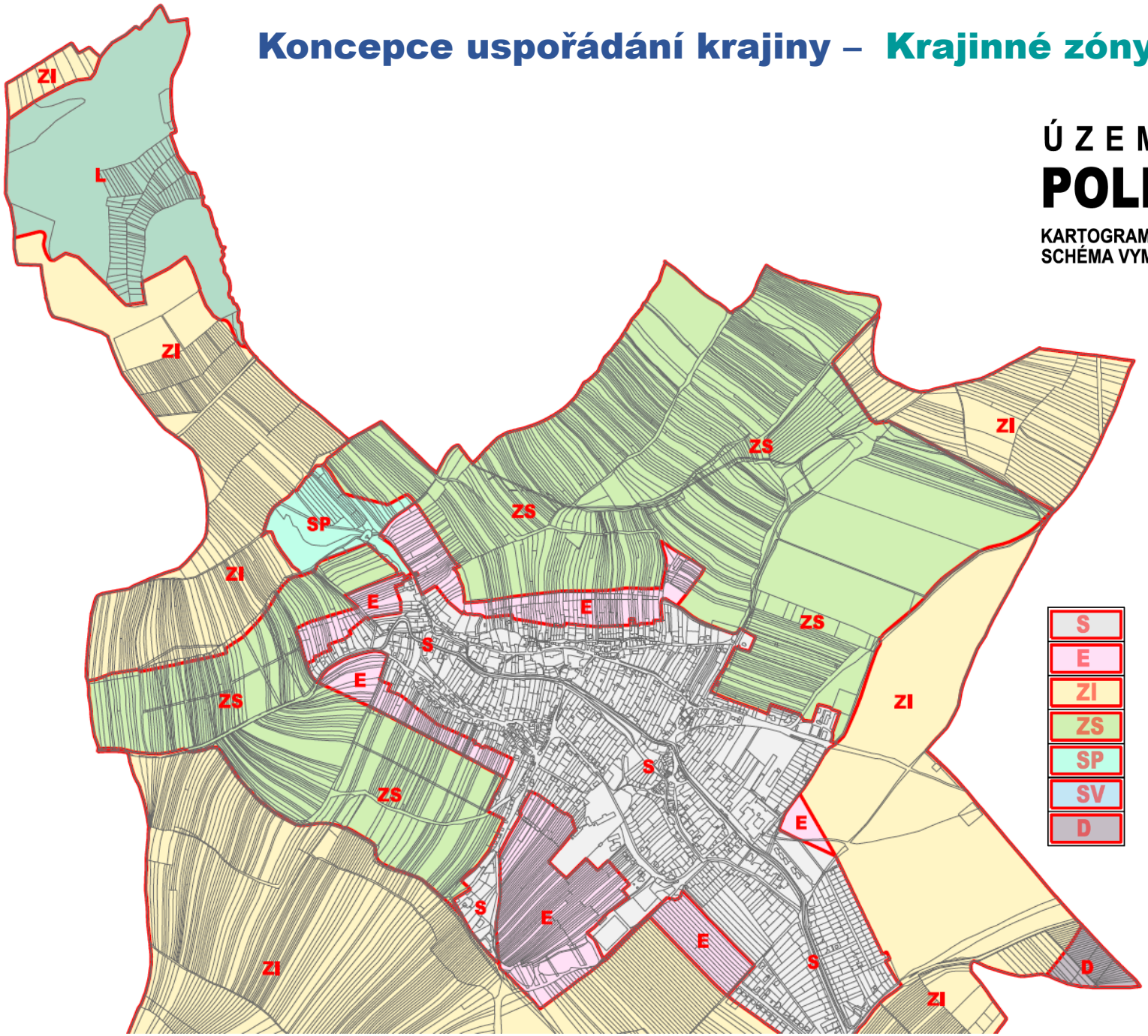

S	KRAJINNÁ ZÓNA SÍDELNÍ
E	KRAJINNÁ ZÓNA EKOTON SÍDLA
ZI	KRAJINNÁ ZÓNA ZEMĚDĚLSKÁ INTENZIVNÍ
ZS	KRAJINNÁ ZÓNA ZEMĚDĚLSKÁ SMÍŠENÁ
SP	KRAJINNÁ ZÓNA SMÍŠENÁ PŘÍRODNÍ
SV	KRAJINNÁ ZÓNA SMÍŠENÁ PŘÍRODNÍ - VODNÍ
D	KRAJINNÁ ZÓNA DOPRAVNÍ

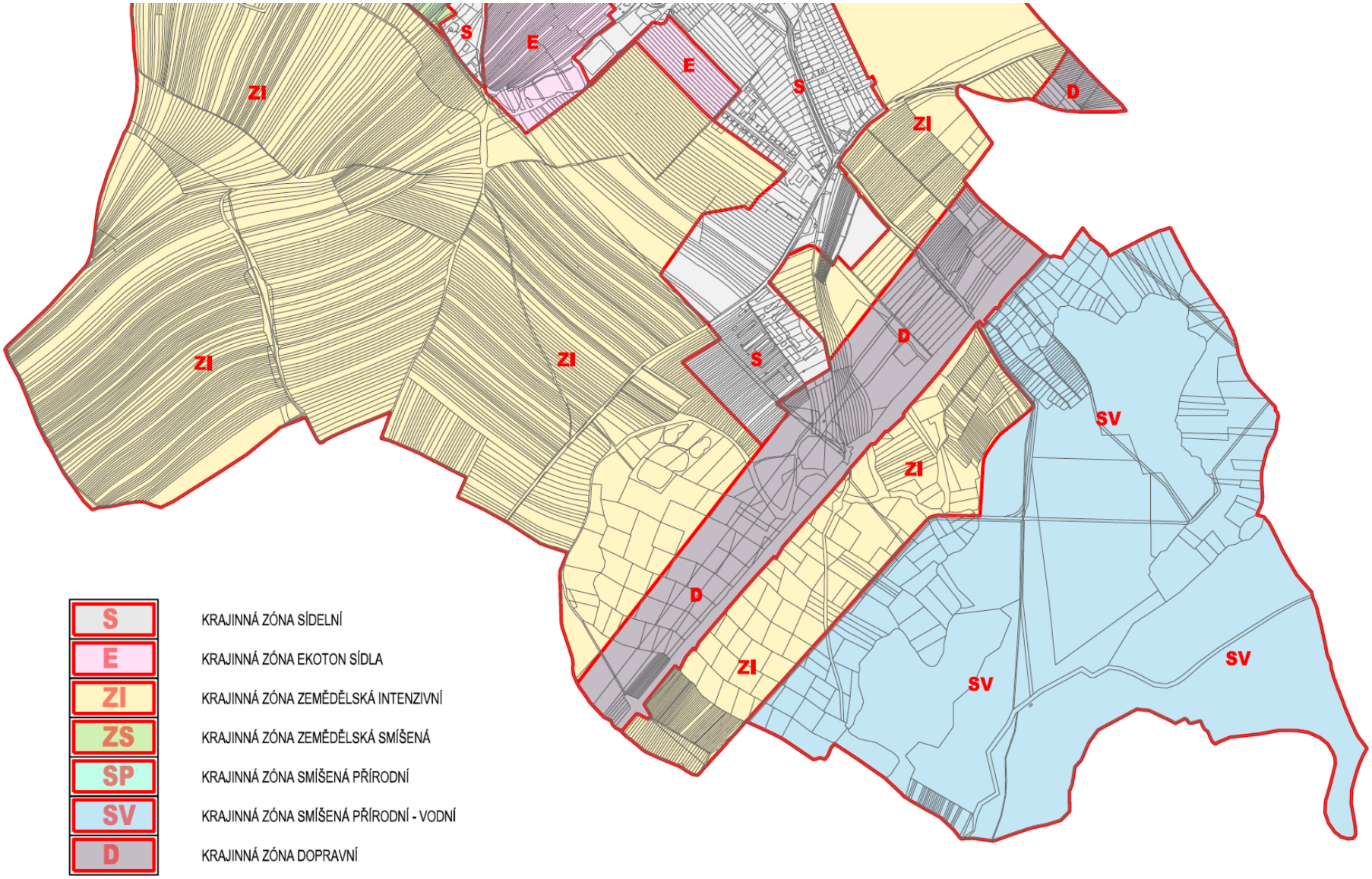

Koncepce uspořádání krajiny – Krajinné zóny

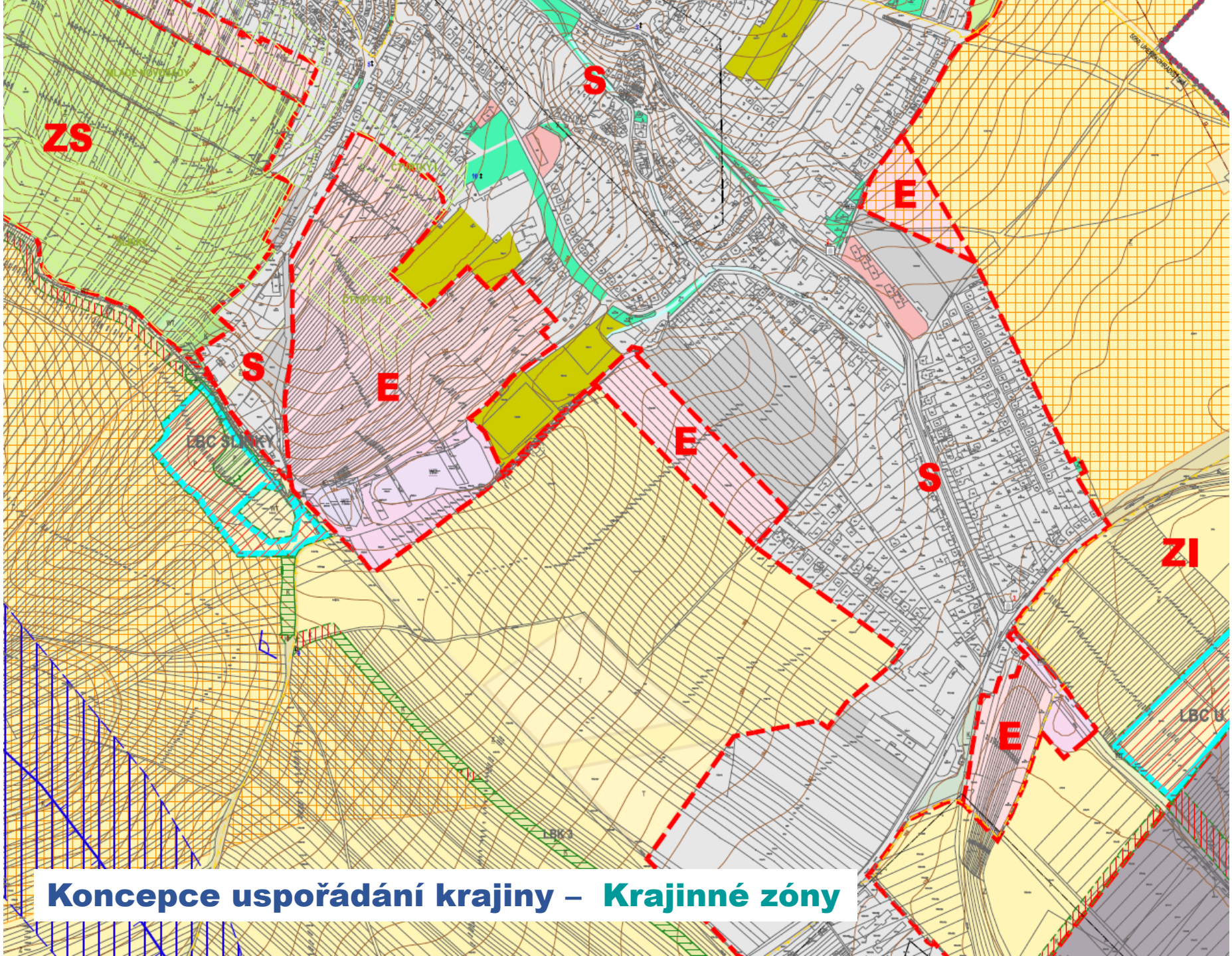

Koncepce uspořádání krajiny – Krajinné zóny

Příklad podmínek / zásad pro změny v krajině a udržení stanovené charakteristiky

III. KRAJINNÁ ZÓNA ZEMĚDĚLSKÁ – SMÍŠENÁ (ZS)

Charakteristika

- Část krajiny s polyfunkčním způsobem využití území s převažujícím podílem zemědělských ploch zaměřených na tržní produkci, s diverzifikovaným zastoupením jednotlivých kultur, s vysokým podílem zejména vinic a také ovocných sadů, velkovýrobně i malovýrobně obhospodařovaných, včetně souvisejících účelových komunikací, odvodňovacích kanálů, protipovodňových opatření, s vyšším zastoupením ekologicky stabilních ekosystémů a krajinných prvků.

Žádoucí způsoby využívání

- zachování diverzity pěstovaných plodin
- eliminace a minimalizace erozní ohroženosti půdy
- realizace prvků ÚSES
- doplnění krajinné zeleně
- revitalizace narušených a devastovaných ploch
- ochrana stávající krajinné zeleně rostoucí mimo les
- obnova v současnosti rozpadlých ovocných stromořadí a podpora zakládání nových stromořadí a liniových prvků krajinotvorné zeleně
- zachování systému odvodnění a údržba povrchových vodních toků
- ochrana a zdůraznění drobných architektonických památek v krajině

Nežádoucí způsoby využívání

- scelování stávajících ploch (bloků) půdy
- rušení a likvidace solitérní a liniové zeleně podél cest a vodních toků
- rušení stávajících polních cest
- rušení či omezování stávajícího systému odvodnění a sítě vodních toků

Ohrožení, rizika

- oplocování a ohrazování pozemků směřující ke snižování prostupnosti krajiny

Rozhraní mezi vinicemi a ornou půdou v JZ části řešeného území (kraj. zóny ZS a ZI)

Velkovýrobně obhospodařované vinice v SV části řešeného území (krajinná zóna ZS)

Velkovýrobně obhospodařované plochy orné půdy v SZ části katastru (krajinná zóna ZI)

Komplex lužního lesa s *PR Kolébky* v JV části řešeného území (krajinná zóna SV)

Drobná držba a malovýrobně obhospodařované vinice severně od obce (kraj. zóna E)

Velkovýrobně obhospodařované vinice v SZ části řešeného území (krajinná zóna ZS)

Drobná držba a malovýrobně obhospodařované vinice jižně od obce (krajinná zóna ZS)

Drobná držba a malovýrobně obhospodařované vinice severně od obce (kraj. zóna ZS)

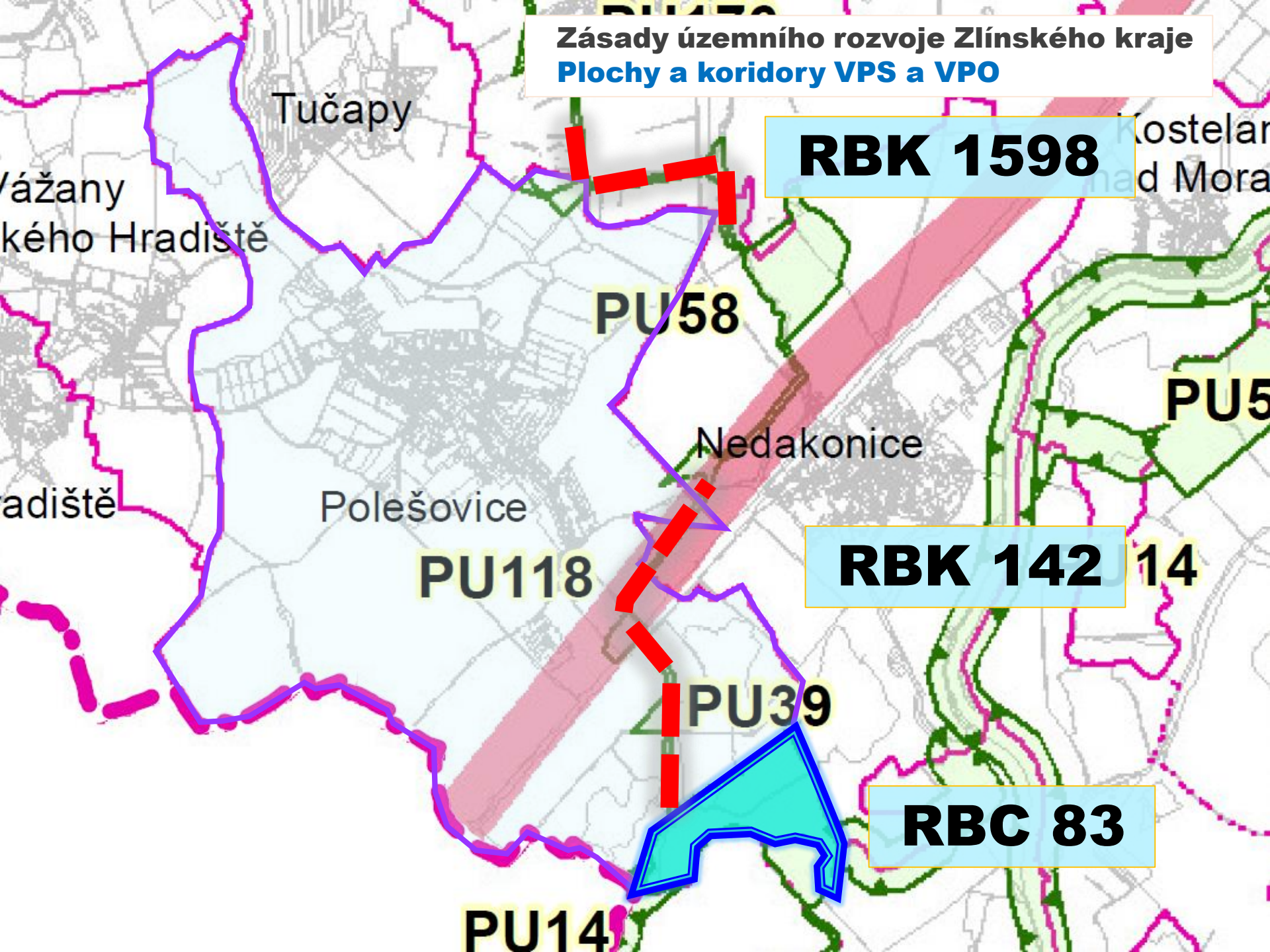
Zásady územního rozvoje Zlínského kraje
Plochy a koridory VPS a VPO
Tučapy
RBK 1598
PU58
Nedakonice
Polešovice
PU118
RBK 142
PU39
RBC 83
PU14

Koncepce uspořádání krajiny – Územní systém ekologické stability

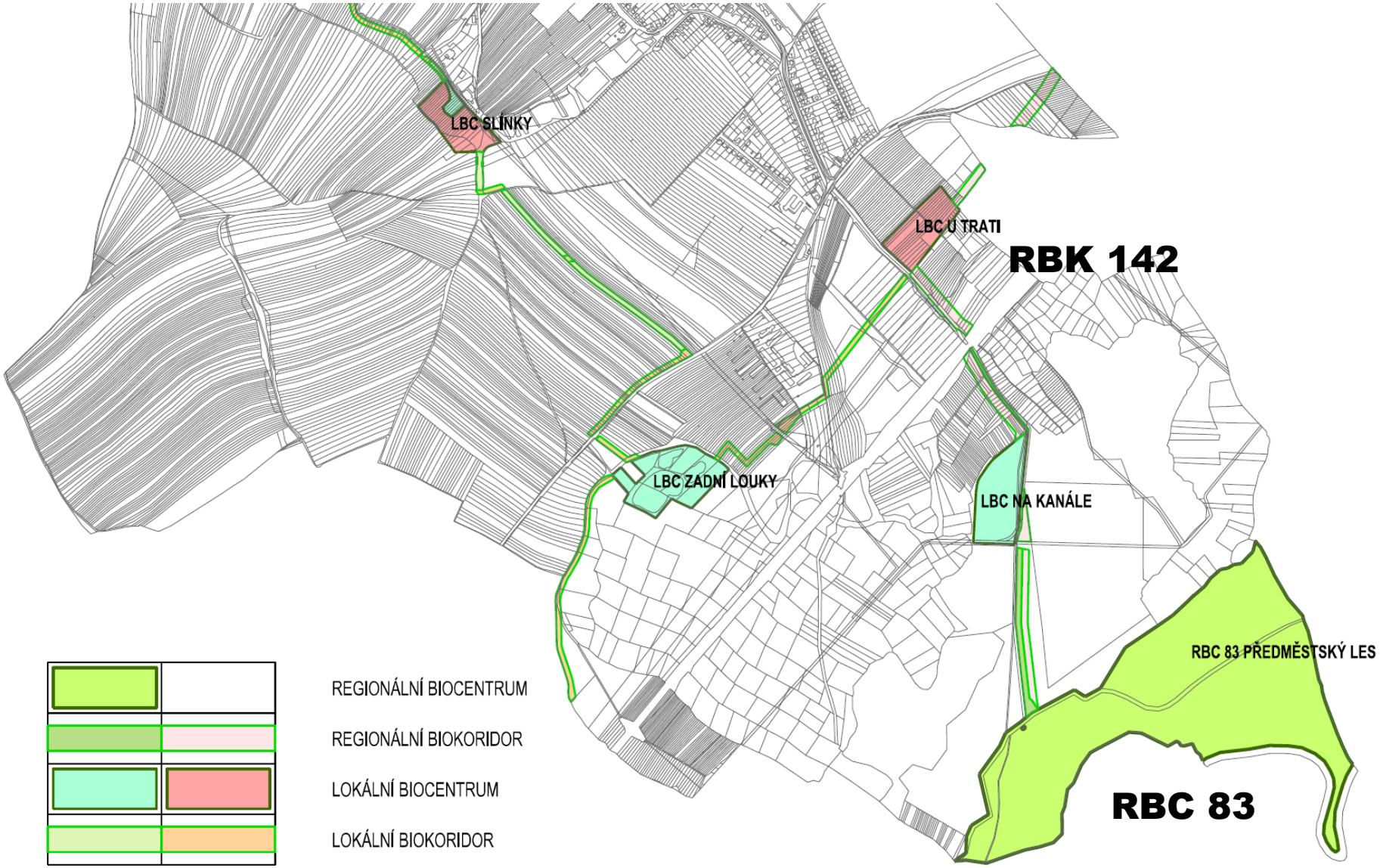

Koncepce uspořádání krajiny
Územní systém ekologické stability

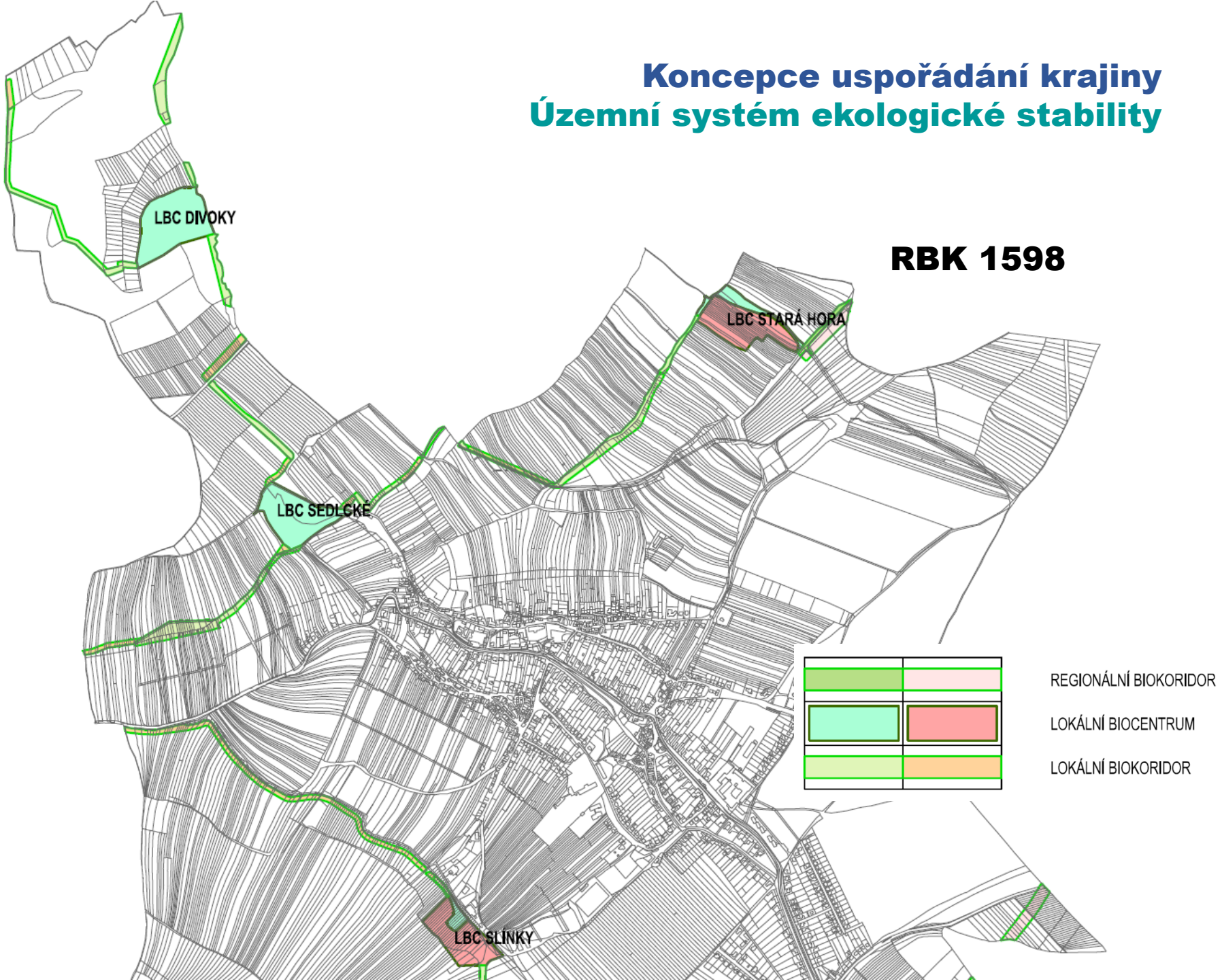

b) Stanovení cílových ekosystémů a podmínek pro realizaci jednotlivých prvků ÚSES

Tab. A.15. Regionální biocentrum 83 Předměstský les

Název (označení)	Rozloha [ha]	Bioregion	Biochora	Cílový ekosystém	Typ STG	Biotop
RBC 83 Předměstský les	52,83	4.5 (Dyjsko-Moravský)	1Lh	nivní, vodní	1 BC-C (3)4 1 C (4)5a	L2.3 Tvrdé luhy nížinných řek
	Vymezení: v jižní až jihovýchodní části území v široké nivě řeky Moravy. V oblasti vymezení biocentra je deklaratorně ustanovená PR Kolébky. Vložené modální biocentrum je vymezeno jako součást nadregionálního biokoridoru K 142 a je upřesněno pomocí parcelace, lesní dopravní sítě, hranice území a aktuálního stavu. Podmínky pro zajištění cílového ekosystému: ponechat přirozenému vývoji vzhledem k aktuálnímu stavu porostů, v případě výskytu invazních dřevin (javor jasanolistý) provádět ochranná opatření pro zachování přirozené dřevinné skladby. Postupovat v souladu s plánem péče o PR Kolébky.					

Tab. A.16. Regionální biokoridor 142

Název (označení)	Délka [m]	Bioregion	Biochora	Cílový ekosystém	Typ STG	Biotop
RBK *142* (segment RBC *83 Předměstský les* - LBC *Na kanále*)	608	4.5 (Dyjsko-Moravský)	1Lh	nivní	1 BC-C (3)4	L2.3 Tvrdé luhy nížinných řek
	Vymezení: v jižní části řešeného území propojuje RBC *83 Předměstský les* s LBC *Na kanále*. Úsek biokoridoru je modální, vymezený pomocí parcelace, účelových komunikací a aktuálního stavu. Podmínky pro zajištění cílového ekosystému: ponechat přirozenému vývoji vzhledem k aktuálnímu stavu realizace, provádět vyžínání a sanační zásahy. Po odrostení odstranit ochranné pletivo. Sledování stavu vývoje ekosystému s důrazem na sledování zastoupení javoru jasanolistého. Chybějící část nutno doplnit realizací chybějící části do cílové šířky 40 m. K výsadbě použít dřeviny přirozené skladby dle příslušného STG.					
RBK *142* (segment LBC *Na kanále* – LBC *U trati*)	600	4.5 (Dyjsko-Moravský)	1Lh	nivní, vodní	1 BC-C (3)4 1 B-C 5a	L2.3 Tvrdé luhy nížinných řek
	Vymezení: v JV části území propojuje LBC *Na kanále* s LBC *U trati*. Úsek biokoridoru je modální, vymezený pomocí parcelace, účelových komunikací a aktuálního stavu. Trasování je provedeno s ohledem na kolmé křížení s železniční tratí č. 330 (Přerov – Břeclav) a navrženými plochami silniční dopravy určené pro trasu dálnice D55. Podmínky pro zajištění cílového ekosystému: dosadba dřevin přirozené skladby dle STG do cílové šíře 40 m, aktuální dřevinné formace a osu polešovického potoka ponechat jako východisko pro napojení výsadeb. Výsadby plošně chránit proti zvěři a monitorovat výskyt invazních druhů rostlin (např. rod křídlatka nebo netýkavka žláznatá).					

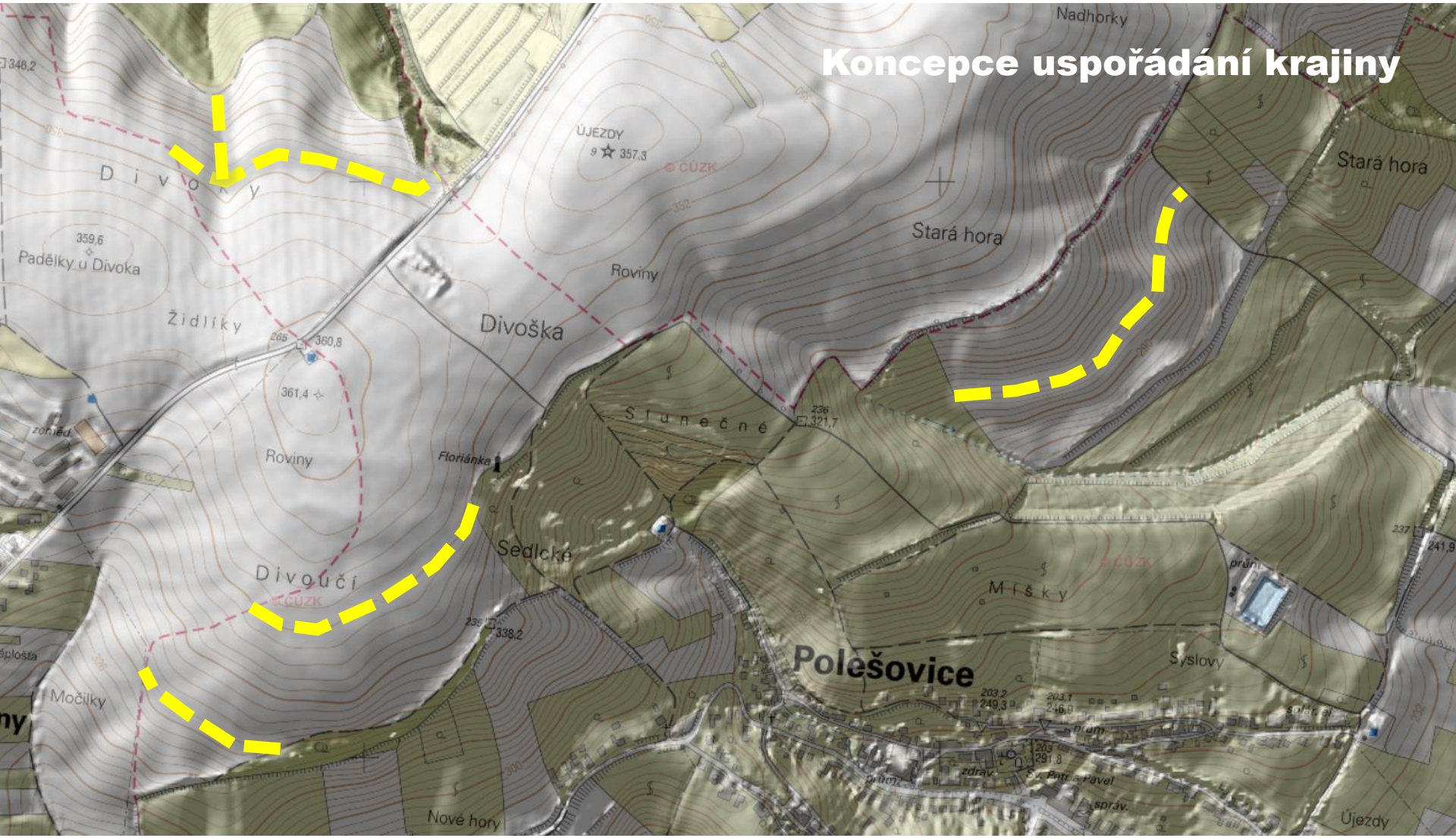

Koncepce uspořádání krajiny - návrh doplnění liniové krajinné zeleně

II.2.3

ZONACE ZÁSTAVBY

ZONACE ZÁSTAVBY

- ***Stanovení podmínek prostorového uspořádání*** řeší podrobnější urbanistické a kompoziční podmínky v zastavěném území a navržených zastavitelných plochách.
- Dílčí prostorové jednotky jsou označena jako ***typy zástavby***.
- Tyto regulativy jsou podkladem pro orgán územního plánování **při vydávání závazných stanovisek a následné rozhodování stavebního úřadu**

© Seznam.cz, ©

URBANISTICKÁ KOMPOZICE

Podmínky prostorového uspořádání (zonace zástavby)

ÚZEMNÍ PLÁN POLEŠOVICE

KARTOGRAM Č. 1 SCHÉMA TYPŮ ZÁSTAVBY

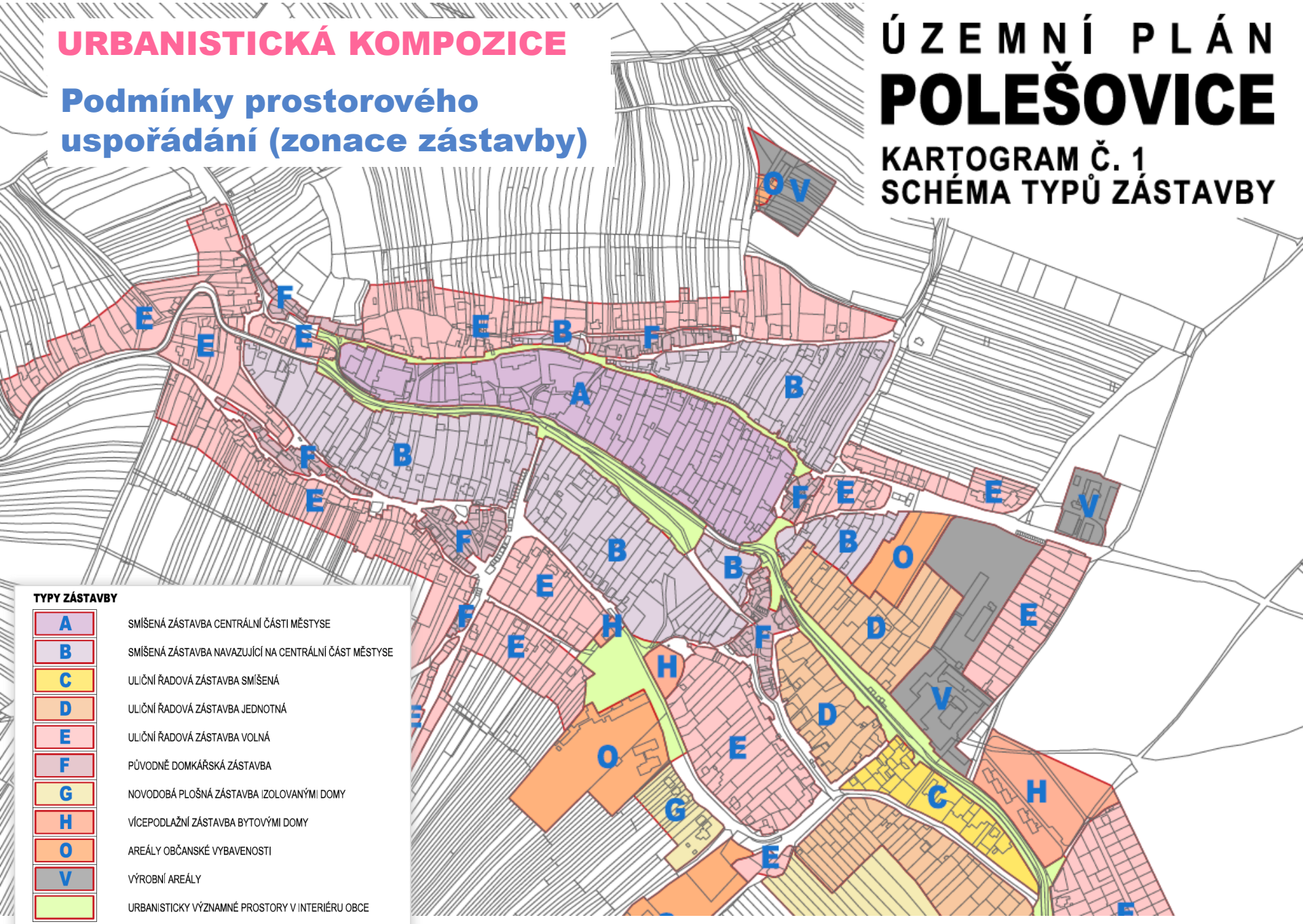

TYPY ZÁSTAVBY

A	SMÍŠENÁ ZÁSTAVBA CENTRÁLNÍ ČÁSTI MĚSTYSE
B	SMÍŠENÁ ZÁSTAVBA NAVAZUJÍCÍ NA CENTRÁLNÍ ČÁST MĚSTYSE
C	ULIČNÍ ŘADOVÁ ZÁSTAVBA SMÍŠENÁ
D	ULIČNÍ ŘADOVÁ ZÁSTAVBA JEDNOTNÁ
E	ULIČNÍ ŘADOVÁ ZÁSTAVBA VOLNÁ
F	PŮVODNĚ DOMKÁŘSKÁ ZÁSTAVBA
G	NOVODOBÁ PLOŠNÁ ZÁSTAVBA IZOLOVANÝMI DOMY
H	VÍCEPODLAŽNÍ ZÁSTAVBA BYTOVÝMI DOMY
O	AREÁLY OBČANSKÉ VYBAVENOSTI
V	VÝROBNÍ AREÁLY
	URBANISTICKY VÝZNAMNÉ PROSTORY V INTERIÉRU OBCE

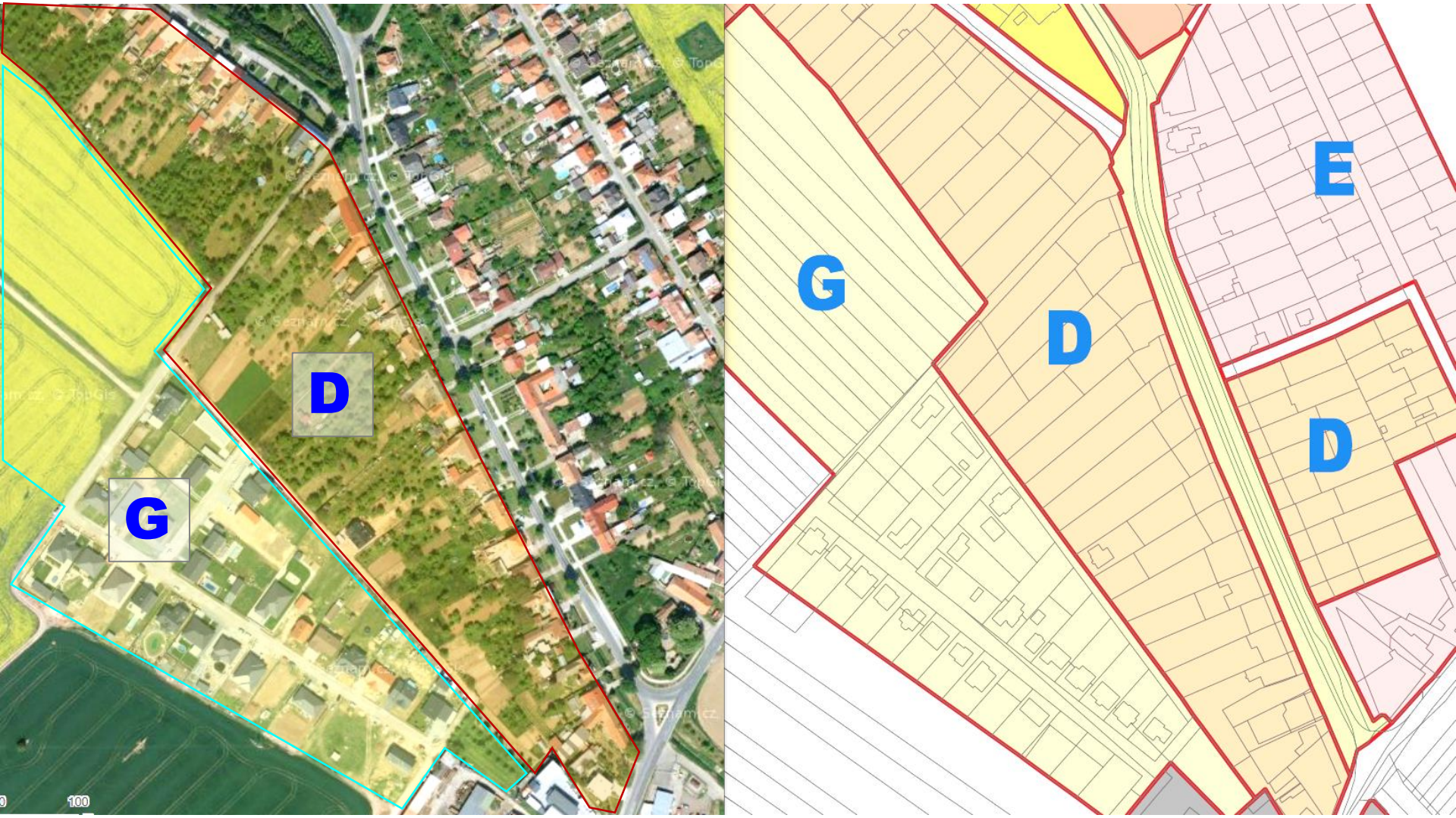

Příklad zonace zástavby – průmět do ortofotomapy a schématu typů zástavby

Uliční řadová zástavba jednotná (typ D)

Smíšená zástavba centrální části městyse (typ A)

Uliční řadová zástavba volná (typ E)

Novodobá plošná zástavba izolovanými domy (typ G)

Původně domkářská zástavba (typ F)

Vícepodlažní zástavba bytovými domy (typ H)

Uliční řadová zástavba volná (typ E)

Původně domkářská zástavba (typ F)

D	ULIČNÍ ŘADOVÁ ZÁSTAVBA JEDNOTNÁ
Charakteristika	Tvoří souvislou zástavbu (řadu) domů – ulici. Struktura zástavby je výrazná v půdoryse sídla i v uličních pohledech pravidelností a obdobným vzhledem domů o nepravidelné uliční šířce (obdobné hmotové řešení domů, výškové osazení, umístění na pozemku). Zahrnuje starší zástavbu obce, která vychází z původní venkovské zástavby a vyznačuje se obdobními architektonickými prvky. Zástavba respektuje urbanistickou strukturu obce, má zpravidla sedlové střechy a je převážně jednopodlažní.
Velikost pozemku	V původní zástavbě respektovat obvyklou velikost pozemků. V nové zástavbě by měla výměra pozemku činit cca 1000 – 1500 m^2.
Uliční čára	Zachovat pravidelný odstup – průčelí domů sleduje linii komunikace.
Stavební čára	Respektovat stavební čáru – nepřibližovat ji ke komunikaci. Stavební čáru neoddalovat od komunikace. V případě dostaveb proluk tvoří stavební čáru spojnice sousedních objektů, nebo stavební čára sousedního objektu.
Podlažnost	Jedno, maximálně dvě nadzemní podlaží, a to pouze v návaznosti na sousední objekty.
Intenzita zastavění pozemků	Intenzita zastavění pozemku bude vycházet z charakteru stávající zástavby. Nevyužívat hloubku pozemků pro další výstavbu rodinných domů (s vjezdem, vstupem a přípojkami jako věcné břemeno přes stávající pozemek nebo vymezením samostatného pruhu pozemku při boční hranici pozemku).
Nepřípustné typy staveb rodinných domů	Srubové a roubené domy (např. kanadské sruby, roubenky apod.); bungalovy s nízkým spádem střechy (do 35 stupňů); mobilní domy. Nové domy s plochou střechou mohou být pouze v návaznosti na sousední rodinné domy s plochou střechou.

II.2.4

VZÁJEMNÝ VZTAH JEDNOTLIVÝCH TYPŮ ZONACE

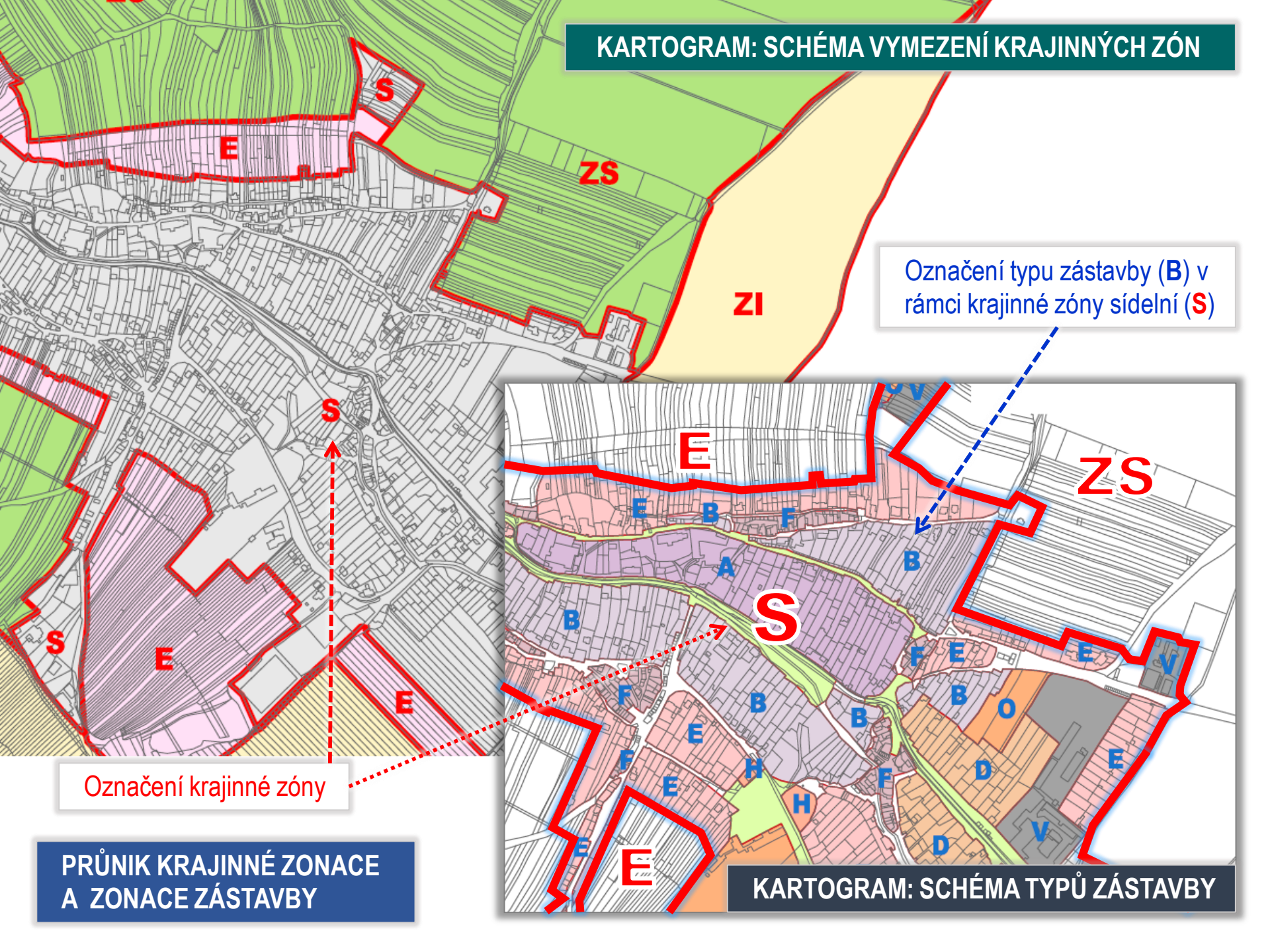
KARTOGRAM: SCHÉMA VYMEZENÍ KRAJINNÝCH ZÓN
S
E
ZS
ZI
Označení typu zástavby (B) v rámci krajinné zóny sídelní (S)
S
E
S
E
E
Označení krajinné zóny
PRŮNIK KRAJINNÉ ZONACE A ZONACE ZÁSTAVBY
E
ZS
S
KARTOGRAM: SCHÉMA TYPŮ ZÁSTAVBY

PRŮNIK FUNKČNÍ ZONACE A ZONACE ZÁSTAVBY

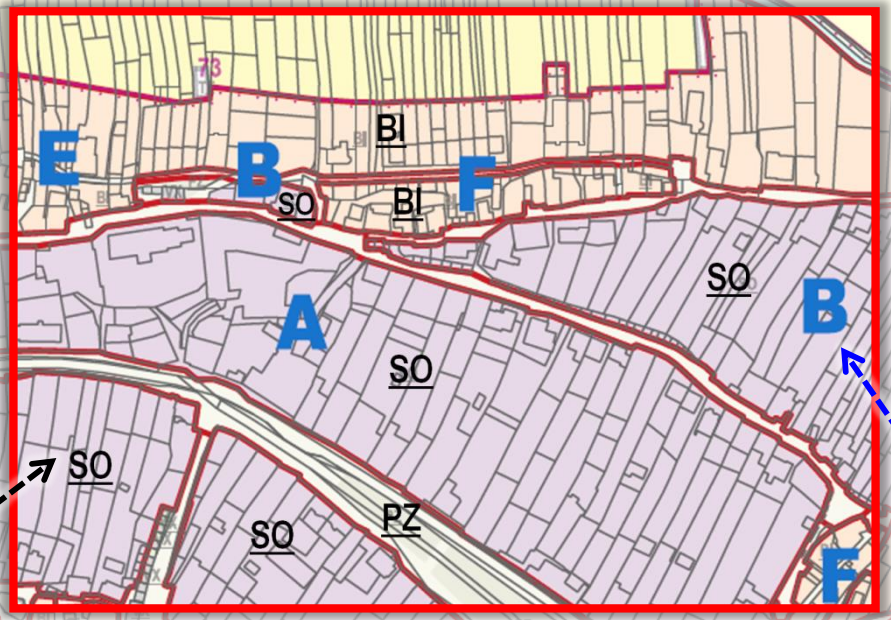

Funkční zonace

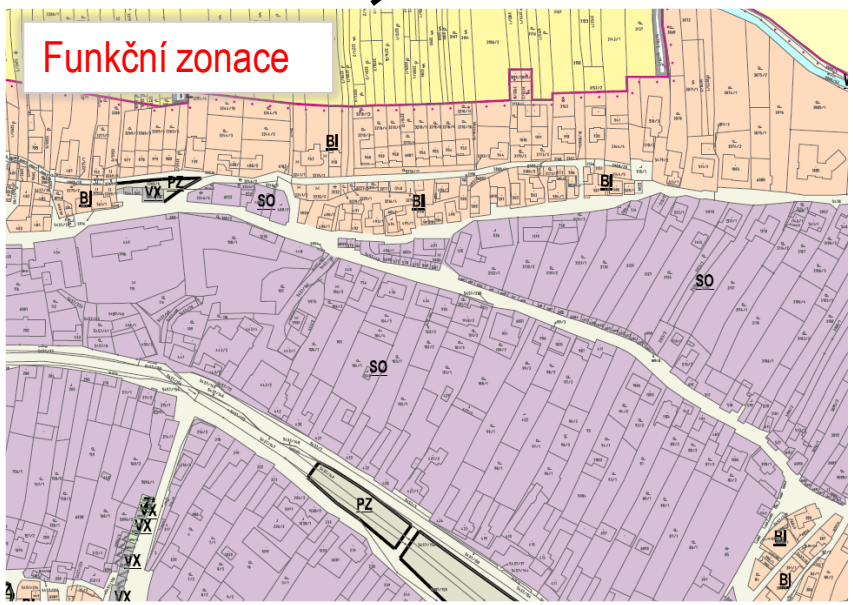

Zonace zástavby

SYNTÉZA FUNKČNÍ ZONACE, KRAJINNÉ ZONACE A ZONACE ZÁSTAVBY

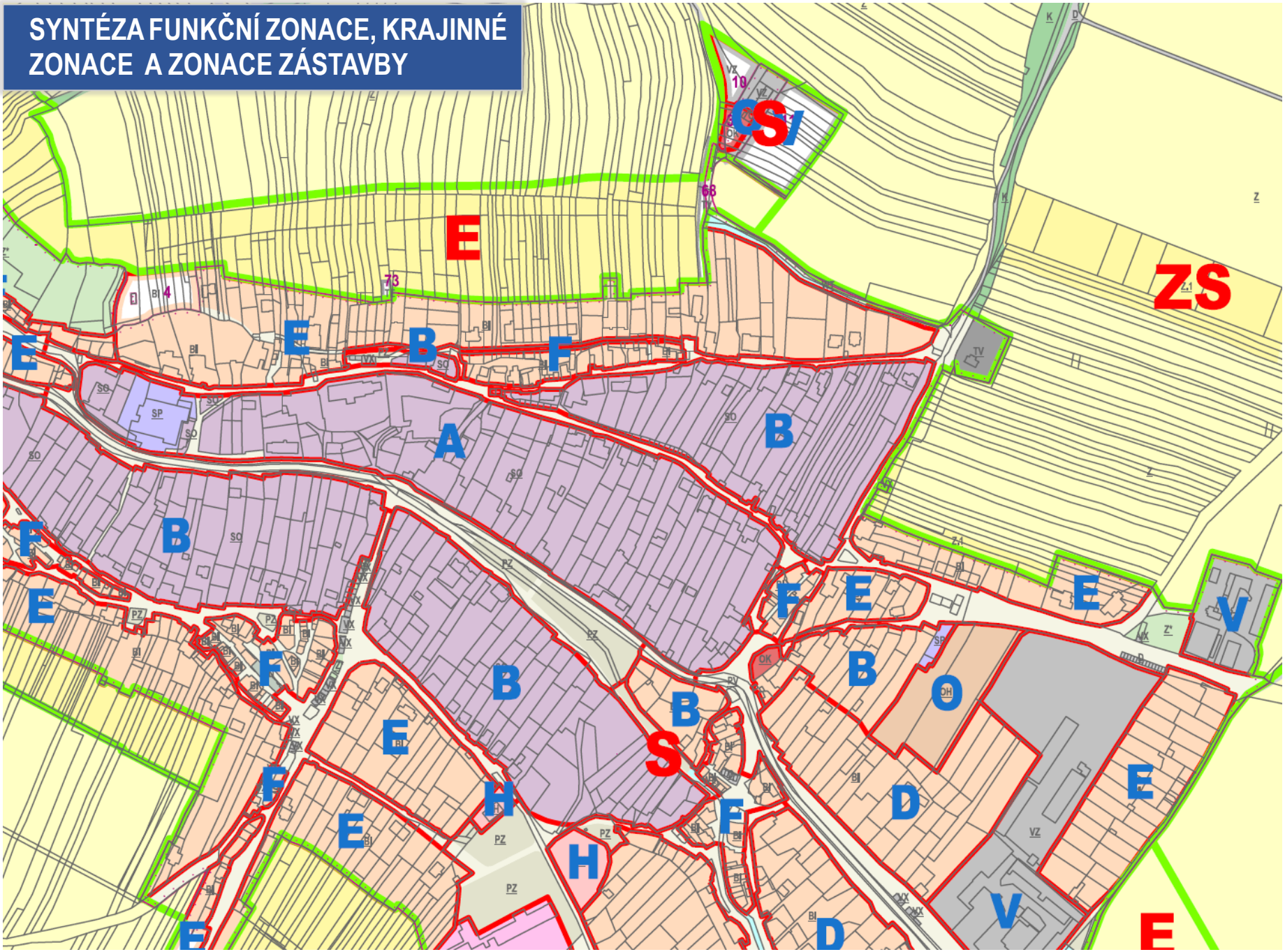

II.2.5

ZÁVĚR

RESUMÉ

- **nelze stanovit univerzální podmínky** prostorové a objemové regulace pro celé řešené území.
- **nutný diferencovaný přístup** založený na konkrétních podmínkách a znalosti daného území (využívání území, charakter krajiny, typ zástavby, limity, uvažované záměry, …)
- **možnost využití při zpracování nadstavbové „GIS“ aplikace** (princip unikátního identifikátoru pro každou parcelu, kde se po kliknutí zobrazí podmínky funkčního využití, zařazení do krajinné zóny a z toho vyplývající podmínky/zásady pro změny v krajině a udržení stanovené cílové charakteristiky a podmínky prostorového uspořádání v zastavěném území a navržených zastavitelných plochách)

Souhrnné stanovisko

Městský úřad Uherské Hradiště, odbor stavebního úřadu a životního prostředí, oddělení vodoprávního úřadu a životního prostředí obdržel dne 29.11.2019 **Oznámení o konání veřejného projednání upraveného a posouzeného návrhu opatření obecné povahy Územního plánu Polešovice a o zveřejnění upraveného a posouzeného návrhu opatření obecné povahy Územního plánu Polešovice.**

Městský úřad Uherské Hradiště, odbor stavebního úřadu a životního prostředí, oddělení vodoprávního úřadu a životního prostředí jako příslušný dotčený orgán státní správy vydává k **upravenému a posouzenému návrhu opatření obecné povahy Územního plánu Polešovice** podle ustanovení § 52 odst. 3 zák. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů toto stanovisko k ochraně veřejných zájmů dle níže uvedených ustanovení zvláštních právních předpisů:

- **zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon OPK), § 77 odst. 1 písm. q) v souvislosti s § 2 odst. 2 písm. g)

K částem řešení předloženého upraveného a posouzeného návrhu územního plánu Polešovice, které byly od společného jednání změněny, Městský úřad Uherské Hradiště, odbor stavebního úřadu a životního prostředí, oddělení vodoprávního úřadu a životního prostředí jako příslušný orgán ochrany přírody vydává **souhlasné stanovisko.**
V souladu s §12 odst. 4 zákona OPK je možné konstatovat, že pro zastavěné a zastavitelné území byly stanoveny a odsouhlaseny podmínky plošného a prostorového uspořádání a dohodnuty podmínky ochrany krajinného rázu.

Odůvodnění:
Orgán ochrany přírody přezkoumal předložený upravený návrh územního plánu Polešovice a dospěl k závěru, že části řešení, které byly změněny od společného jednání, jsou v souladu se zájmy chráněnými zákonem o ochraně přírody a krajiny a do územního plánu byly zapracovány všechny požadavky orgánu ochrany přírody, proto vydal souhlasné stanovisko.

Děkuji za pozornost
02/2020
dujka@volny.cz

AOOKR

K. WIRTH

K dohodě o podmínkách ochrany krajinného rázu v územním plánu ve smyslu odst. 4 § 12 ZOPK

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

K dohodě o podmínkách ochrany krajinného rázu v územním plánu ve smyslu § 12 odst. 4 ZOPK

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

13. 2. 2020

Konference AOOKR 2020

Praha, Fakulta stavební ČVUT

Ing. arch. Karel Wirth

Metodický pokyn k aplikaci § 12 odst. 4 ZOPK

- Zveřejněn v částce 9/2017 Věstníku MŽP
- Připravilo MŽP ve spolupráci s MMR
- Dostupný z webu MŽP, MMR a ÚÚR

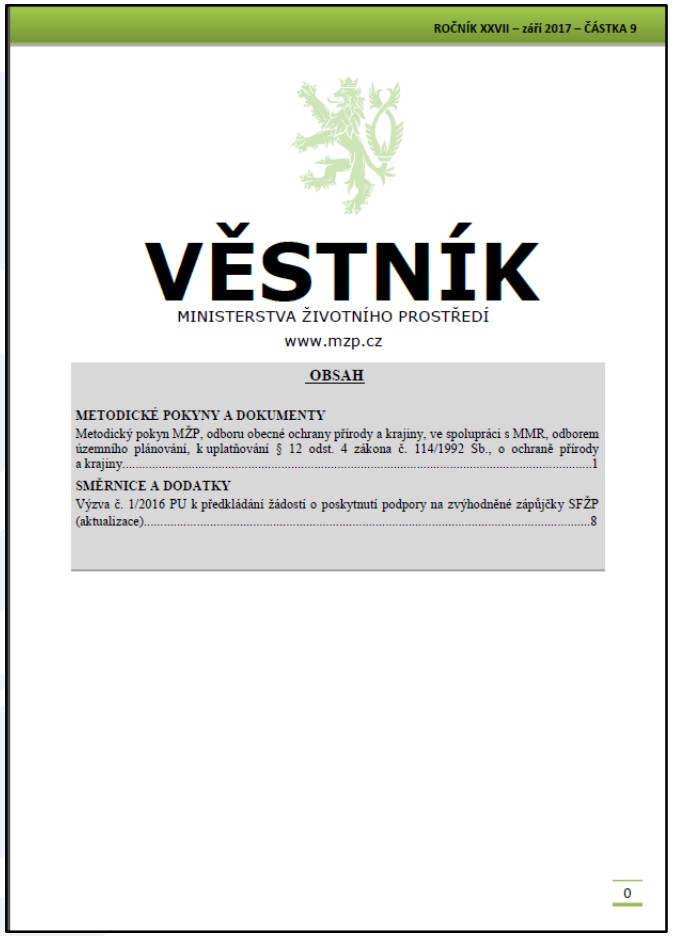

ROČNÍK XXVII – září 2017 – ČÁSTKA 9

VĚSTNÍK

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

www.mzp.cz

OBSAH

METODICKÉ POKYNY A DOKUMENTY

Metodický pokyn MŽP, odboru obecné ochrany přírody a krajiny, ve spolupráci s MMR, odborem územního plánování, k uplatňování § 12 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.....1

SMĚRNICE A DODATKY

Výzva č. 1/2016 PU k předkládání žádostí o poskytnutí podpory na zvýhodněné zápůjčky SFŽP (aktualizace).....8

0

Zdroj: https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vestnik_2017/$FILE/SOTPR_Vestnik_zari_171019.pdf

Krajinný ráz a zastavěné území

- § 12 odst. 4 ZOPK:

„Krajinný ráz se **neposuzuje** v **zastavěném území a v zastavitelných plochách**, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno **plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody**[9a)].“

[9a]) § 43 odst. 1 a § 61 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Metodický pokyn k § 12 (4) ZOPK - principy

- **Ustanovení § 12 (4) ZOPK vyloženo jako zvláštní ustanovení vůči SZ**
  - Existence platného územního plánu (ÚP), obsahujícího podmínky využití ploch s rozdílným způsobem využití a podmínky prostorového uspořádání, k jehož návrhu bylo vydáno souhlasné stanovisko orgánu ochrany přírody, ještě nutně neznamená, že byly dohodnuty podmínky ochrany KR ve smyslu § 12 (4) ZOPK.

- **Nedohodnutí podmínek ochrany KR v ÚP ≠ nesouhlasné stanovisko**
  - Nedohodnutí podmínek ochrany KR v územním plánu znamená jen tolik, že při umisťování a povolování staveb v zastavěném území nebude aplikován § 12 (4) ZOPK.
  - Orgán ochrany přírody musí ve stanovisku k návrhu ÚP uvést, zda byly dohodnuty podmínky ochrany KR ve smyslu § 12 (4) ZOPK. Je případně možné tyto podmínky dohodnout jen pro část ploch.
  - U již vydaných ÚP je třeba doložit, že byly podmínky ochrany KR dohodnuty, jinak se § 12 (4) ZOPK nepoužije.

Metodický pokyn k § 12 (4) ZOPK - postup

- **Ve vyjádření k návrhu zadání ÚP** orgán ochrany přírody pojmenuje, které hodnoty KR je třeba v ÚP chránit.
  - (např. pohledově exponovanou dominantu, charakteristické uspořádání krajiny, charakter a strukturu zástavby…)
  - Popř. vznese případné požadavky na vymezení ploch, v nichž pro ochranu definovaných hodnot nepostačují prostředky územního plánu.
  - Popř. uplatní požadavek na řešení části ÚP s prvky RP.
- **Ve stanovisku k návrhu ÚP** orgán ochrany přírody vyhodnotí, zda regulace v návrhu ÚP účinně chrání hodnoty krajinného rázu.

ANO:
- Souhlasné stanovisko, kde se uvede, že podmínky KR byly dohodnuty ve smyslu § 12 (4) ZOPK

NE:
- a) nesouhlasné stanovisko / souhlasné stanovisko s podmínkami,
- b) souhlasné stanovisko, ale uvede se, že podmínky ochrany KR nebyly dohodnuty ve smyslu § 12 (4) ZOPK -> při umisťování a povolování staveb i v zastavěném území a zastavitelných plochách § 12 (2) ZOPK.

Byly podmínky ochrany kraj. rázu dohodnuty?

Nově pořizovaný ÚP:

- Uvede to orgán ochrany přírody ve svém stanovisku k návrhu ÚP.
- Pokud pro část ploch podmínky ochrany KR dohodnuty nebyly, orgán ochrany přírody tyto plochy ve svém stanovisku uvede.
- Pořizovatel ÚP informaci o ne/dohodnutí ochrany KR převezme do odůvodnění ÚP.

Starší ÚP:

- Příslušný k určení, zda byly podmínky dohodnuty, je orgán ochrany přírody.
- Jak to zpětně poznat: Z vyjádření a stanovisek orgánu ochrany přírody, z obsahu ÚP.
- V ÚP může být ochrana KR v různých kapitolách, ale přednostně hledat v kapitole „Stanovení podmínek pro využití ploch…“ – často je označena písmenem f) nebo č. 6.
- Pokud plocha nemá žádnou regulaci prostorového uspořádání (může se stát u ÚP vydaných podle zákona č. 50/1976 Sb.), pak předpoklady § 12 (4) ZOPK nejsou naplněny.

Ochrana krajinného rázu v kapitole „Stanovení podmínek pro využití ploch…“ výroku ÚP

- § 43 odst. 1 SZ: „Územní plán (…) vymezí zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy (…) a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů. (…)“

- Čl. I. odst. 1 písm. f) přílohy č. 7 k vyhlášce č. 500/2006 Sb.: „Textová část ÚP obsahuje (…) **stanovení podmínek pro využití ploch s rozdílným způsobem využití** (…) **a stanovení podmínek prostorového uspořádání, včetně základních podmínek ochrany krajinného rázu** (například výškové regulace zástavby, charakteru a struktury zástavby, stanovení rozmezí výměry pro vymezování stavebních pozemků a intenzity pro jejich využití)“.

- **Komentář: Základní podmínky ochrany krajinného rázu jsou podmnožinou podmínek prostorového uspořádání a podmínek pro využití ploch.**

Zpětné dohledání, zda podmínky byly dohodnuty

Příklad – část výroku z ÚP Přeštice vydaného v roce 2016, tedy před zveřejněním metodického pokynu;
zdroj: https://www.prestice-mesto.cz/mesto/uzemne-planovaci-dokumentace-a-regulacni-plan-mesta/uzemni-plan/

E. KONCEPCE USPOŘÁDÁNÍ KRAJINY, VČETNĚ VYMEZENÍ PLOCH A STANOVENÍ PODMÍNEK PRO ZMĚNY V JEJICH VYUŽITÍ, ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY, PROSTUPNOST KRAJINY, PROTIEROZNÍ OPATŘENÍ, OCHRANA PŘED POVODNĚMI, REKREACE, DOBÝVÁNÍ LOŽISEK NEROSTNÝCH SUROVIN A POD.

E.1. Koncepce uspořádání krajiny, ochrana krajinného rázu

Územní plán v navrhovaném řešení respektuje a chrání zejména tyto fenomény: panorama města s dominantou barokního chrámu; krajinný rámec řešeného území tvořený zvlněnou krajinou s rozptýlenou zelení, s charakteristickým zalesněným hřbetem s dominantou vrchu Střížov; nivu řeky Úhlavy s doprovodnou břehovou zelení; významné krajinné prvky ze zákona - lesní porosty, vodní toky, rybníky a nivy vodních toků. (poznámka: v řešeném území nejsou registrovány zvláště chráněná území, prvky NATURA 2000; památné stromy; významné krajinné prvky registrované; přírodní parky).

Ochrana krajiny a krajinného rázu je zajištěna navrženými podmínkami formulovanými v kapitole F. Stanovení podmínek pro využití ploch s rozdílným způsobem využití (vč. stanovení podmínek prostorového uspořádání).

Zpětné dohledání (2)

Příklad – tentýž, část kapitoly F; zdroj: tamtéž

BH plochy bydlení - bydlení v bytových domech

Hlavní využití:

- bydlení v bytových domech;

Přípustné využití:

- bytové domy včetně doplňkových staveb;
- zahrady okrasné a užitkové;
- stavby a zařízení občanské vybavenosti lokálního významu, integrované ke stavbám pro bydlení, nesnižující kvalitu prostředí a pohodu bydlení;
- veřejná prostranství, zeleň, drobné vodní plochy;
- sportovní hřiště a dětská hřiště lokálního významu nerušící obytnou funkci;
- související dopravní a technická infrastruktura;

Nepřípustné využití:

- stavby a činnosti nesouvisející s hlavním a přípustným využitím;
- stavby a činnosti jejichž negativní účinky (zejm. hlučnost, prašnost, vibrace, zápach apod.) překračují limity uvedené v příslušných předpisech nad přípustnou míru a tím narušují funkce bydlení;

Podmínky prostorového uspořádání:

- nové stavby i změny stávajících staveb musí zohledňovat měřítko a charakter okolní zástavby a respektovat urbanistické i architektonické hodnoty daného místa;
- výška nových staveb i změn stávajících staveb bude maximálně 4 nadzemní podlaží;
- koeficient zastavěné plochy je stanoven maximálně na 40%.
- dle vyhlášky č. 501/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů, bude vymezeno na každé 2 ha plochy nejméně 1000 m² související plochy veřejného prostranství;

Doplňková regulace:

- Na zastavitelné ploše Z32 je přípustná zástavba rodinnými domy.

Oslí můstek - Proč se zabývat krajinným rázem uvnitř sídel

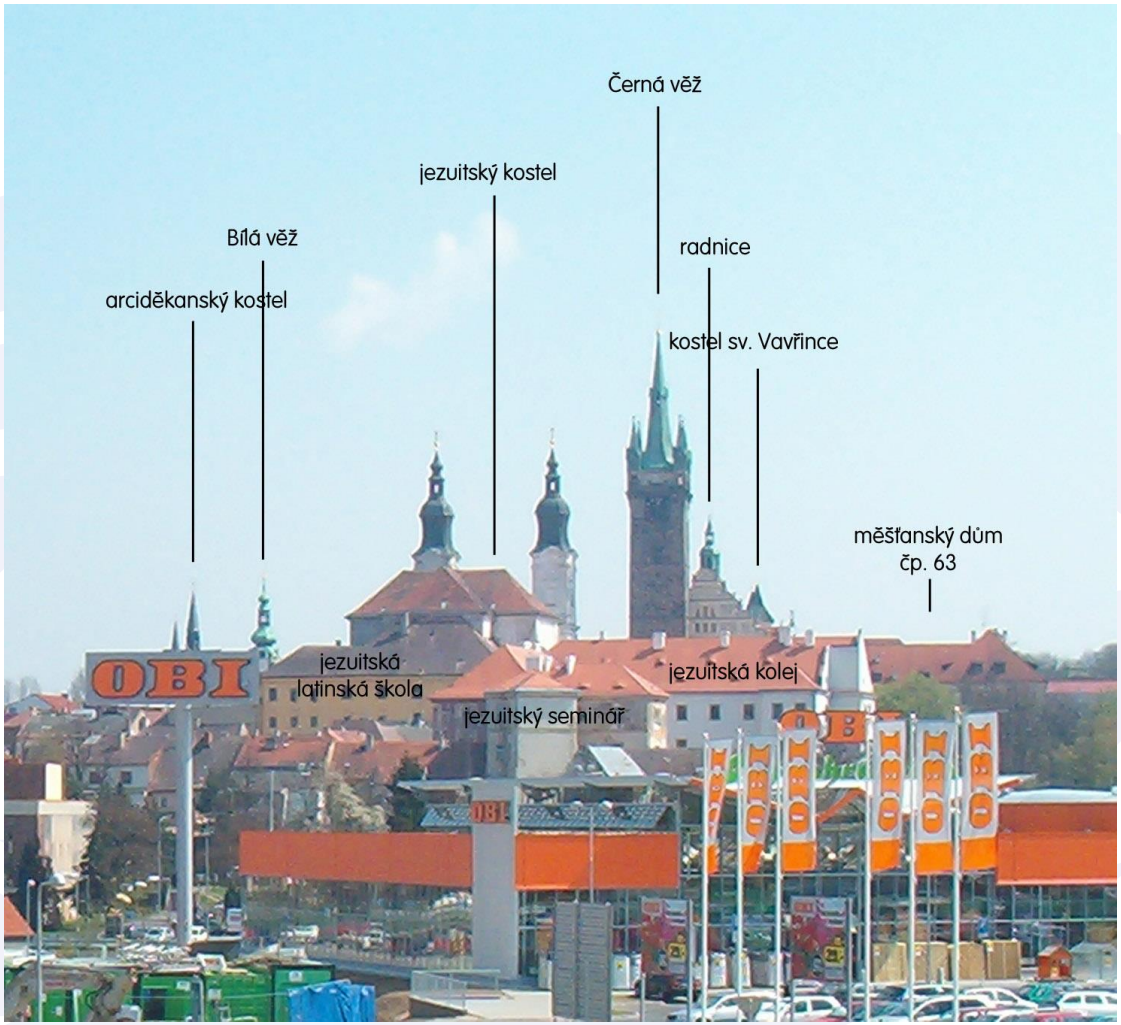

Obrázek: Klatovy; zdroj: archiv autora

Územní plán (ÚP) s prvky regulačního plánu (RP)

- **§ 43 odst. 3 stavebního zákona (SZ):**

„Územní plán v souvislostech a podrobnostech území obce zpřesňuje a rozvíjí cíle a úkoly územního plánování v souladu se zásadami územního rozvoje kraje a s politikou územního rozvoje. **Územní plán ani vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území nesmí obsahovat podrobnosti náležející svým obsahem regulačnímu plánu nebo územním rozhodnutím, pokud zastupitelstvo obce v rozhodnutí o pořízení nebo v zadání územního plánu nestanoví, že bude pořízen územní plán nebo jeho vymezená část s prvky regulačního plánu;** tato skutečnost musí být v rozhodnutí zastupitelstva výslovně uvedena.“

Co lze v ÚP s prvky RP navíc proti „běžnému“ ÚP

- **Řešit vymezené části území v podrobnosti větší, než kterou umožňuje „běžný“ ÚP.** Např.:
  - Požadavky na materiálové či barevné řešení staveb, požadavky na základní principy členění fasád (v „běžném“ ÚP nelze, je to nepřípustná podrobnost);
  - Podrobnější členění území (v „běžném“ ÚP problematické – plochy v ÚP se obvykle vymezují větší než 2000 m2, v podrobnosti ÚP často nelze odpovědně určit např. polohu veřejných prostranství v rámci zastavitelných ploch).

Co ani ÚP s prvky RP nedokáže

- **Regulovat území nad rámec zmocnění v právních předpisech.** Viz např.
  - čl. 2 odst. 4 Ústavy *(Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá).*
  - čl. 2 odst. 3 Listiny zákl. práv a svobod *(Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá).*
  - čl. 4 odst. 1 Listiny zákl. práv a svobod *(Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod).*
  - § 2 správního řádu (zásada postupu správního orgánu v souladu s právním řádem, uplatnění pravomoci orgánem pouze v rozsahu mu svěřeném, zasahování do práv dotčených osob jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu, soulad řešení s veřejným zájmem, s okolnostmi daného případu a předcházení nedůvodných rozdílů ve skutkově podobných případech);

Co ani ÚP s prvky RP nedokáže (2)

- **Zajistit vymahatelnost nevymahatelné regulace.**
  - § 173 odst. 3 správního řádu: „Povinnost, která je stanovena zákonem a jejíž rozsah je v mezích zákona určen opatřením obecné povahy, **lze exekučně vymáhat jedině tehdy, jestliže bylo vydáno rozhodnutí, které existenci této povinnosti prohlásilo** a v němž byla osoba, jež tuto povinnost má, jmenovitě uvedena.“
- **Nahradit územní rozhodnutí.**
  - Existuje nástroj RP nahrazujícího ÚR a nástroj ÚP s prvky RP, nelze je „zkombinovat“.
- **Řešit regulaci zjevně mimo podrobnost RP.**
  - § 19 odst. 2 vyhlášky č. 500/2006 Sb.: Výkresy RP v měřítku 1 : 1000 popř. 1 : 500, výkresy RP obsahují jevy zobrazitelné v daném měřítku.
  - Dále lze dovozovat z obecných právních principů – např. je potřeba naplnit materiální povahu OOP.

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Děkuji Vám za pozornost.

Ministerstvo pro místní rozvoj
Odbor územního plánování

Karel.Wirth@mmr.cz
tel. 224 86 23 26

I. VOREL

Krajinný ráz:
k některým aktuálním otázkám ochrany

KRAJINNÝ RÁZ : K NĚKTERÝM AKTUÁLNÍM OTÁZKÁM OCHRANY

doc.Ing.arch. Ivan Vorel, CSc,
Fakulta stavební ČVUT v Praze
SEMINÁŘ AOOKR 2020,
13.2. 2020

Co se řešilo aktuálního na minulých konferencích?

Kozákovský hřbet z Táborského hřbetu od Morcinova

Vyjasňovali jsme si výklady pojmů a vyměňovali zkušenosti ze zpracovaných hodnocení i z problémů v rozhodování

- Metodické přístupy k hodnocení krajinného rázu **(KR)**
- Upřesňování pojmů z § 12 **ZOPK**
- Výměna zkušeností z rozhodovací praxe orgánů ochrany přírody **(OOP)**
- Upřesňování metodik, způsoby využití případového hodnocení a příklady provedených aktualizací preventivních hodnocení **v CHKO**, příklady preventivního hodnocení na území **SO ORP**
- Přístupy ke **kulturní a historické charakteristice KR**
- Přístupy k **vlivu architektury na KR**

(viz sborníky z konferencí AOOKR na www.krajinnyraz.cz)

Co se změnilo v aktuálních otázkách?

Máchovo jezero s dominantou vrchu Šroubený

Krajinný ráz se více „tlačí“ do územního plánování

- Nesoulady mezi **požadavky ochrany KR stanovené v rámci rozhodování dle § 12 a podmínkami, zakotvenými v územních plánech.**
- Zařazení stavebních úřadů mezi OOP - **posiluje význam územního plánování – tedy zakotvení koncepcí rozvoje území v souladu s ochranou a rozvojem hodnot**.
- V rozhodování stavebního úřadu budou hrát větší roli **podmínky stanovené, projednané a dohodnuté v rámci pořízení územního plánu**
- Podmínky budou zakotveny **v koncepci uspořádání krajiny**, v **podmínkách funkčního využití a v podmínkách prostorového uspořádání**

Co se nezměnilo v aktuálních otázkách?

Údolí Kamenice před soutokem s Jizerou u Spálova

PROBLÉMY (nikoliv aktuální, ale opakující se…)

Nepředvídatelnost rozhodování

- Nekvantifikovatelnost hodnot krajinného rázu (KR) a nepřesné stanovení míry vlivů záměru na KR – obtížná argumentace
- Subjektivita hodnocení - subjektivitu z hodnocení nelze vyloučit, ale lze ji omezit shodou na významu pojmů a společně užívaným postupem, jehož každý krok umožňuje přezkoumání.
- Neexistence vyhodnocení názorů veřejnosti ve smyslu EÚoK
- Uplatňování osobních názorů a jiných hledisek, než ukládá § 12 (konflikt protikladných názorů)

Odborné problémy

- Přísná kritéria hodnocení uplatňovaná v krajině, kde nejsou přítomny významné rysy rázovitosti krajiny
- Zacházení do větších podrobností, než je důležité pro ovlivnění rázu krajiny (např. nesprávné pojetí místa krajinného rázu, kterým je někdy myšleno bezprostřední okolí stavby)
- Restriktivní povaha ochrany KR dle ZOPK, která nepočítá s takovými změnami KR, které vzniknou novým záměrem

PODPORA

Metodické pokyny MŽP:

- *Metodický návod k vyhodnocení možností umístění větrných a fotovoltaických elektráren z hlediska ochrany přírody a krajiny* (Věstník MŽP, 11/2009, zpracovatelé Sklenička, P., Vorel, I.)
- *Společné metodické sdělení MŽP a MMR k uplatňování požadavků dotčených orgánů k návrhu zadání územního plánu* (Věstník MŽP 3/2012)
- *Metodický pokyn MŽP, odboru obecné ochrany přírody a krajiny, ve spolupráci s MMR, odborem územního plánování, k uplatňování § 12 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny* (Věstník MŽP, 9/2017)

Metodické pokyny AOPK:

- Míchal, I. (red.) et al. 1999*: Hodnocení krajinného rázu a jeho uplatňování ve veřejné správě, metodické doporučení AOPK.* In: Vorel, Sklenička (eds.): *Péče o krajinný ráz – cíle a metody*. ČVUT. Praha.
- Bukáček, R.; Matějka, P. a kol.: *Metodický podklad hodnocení krajinného rázu v chráněných krajinných oblastech*. SCHKO ČR 1997
- *Doporučený postup souvislosti s ust. § 12 a § 44 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*.(Metodické listy AOPK ČR č. 3: 07/2005)
- *Preventivní hodnocení krajinného rázu* (Metodické listy AOPK ČR č. 8.2, 2012)

Výklad § 12 lze odvodit též z ustálené rozhodovací praxe soudů, ze závěrů, výkladů a stanovisek soudů.

Příklady judikátů:

- Ke způsobu rozhodování – k povaze posouzení ze strany OOP (6 A 97/2001-39, 6-A 97/2001-52)
- K jakým záměrům a v jakém prostředí se vydává rozhodnutí o souhlasu či nesouhlasu se zásahem do KR (7 As 23/2014 – 57, 7 As 21/2011 – 87)
- K postupu řízení dle § 12 (6As 17/2004-41, 2 As 35/2007-73)
- K obsahu znaleckého posudku a k odborným posudkům (1As 59/2008- 77, 6As 14/2009-66)
- K důkazní hodnotě posudku zpracovaného na objednávku investora (1 As 54/2014-36)
- K § 12, odst. 4 – krajinný ráz v zastavěném území a zastavitelných plochách (As 267/2015-57)
- K dohodě o podmínkách ochrany KR (31 A 68/2013-144, 7 As 303/2016-42)
- Ke krajinnému rázu v urbanizovaném území (7 As 23/2014/57, 6 As 48/200/-2010, 8 As 34/2010-106, 5 As 53/2008/243, 2 As 49/2007-191, 7 As 52/2009-227) , 7 As 21/2011–87
- Ke krajinnému rázu a urbanistickým kvalitám (8 As 2/2016-56)
- K míře regulace – k podmínkám prostorového uspořádání v územním plánu (4 As 92/2017-37)
- K ochraně krajinného rázu a k zájmu na hospodářském přínosu (2 As 35/2007-75, 5 As 63/2008/78. 2 As 18/2011-97)

Co můžeme do budoucna očekávat?

Obděnice (Sedlčansko), kostel Nanebevzetí P. Marie

REKODIFIKACE STAVEBNÍHO PRÁVA, PRŮMĚT DO ZOPK

Nové zkušenosti s uplatňováním ochrany KR v souvislosti s rekodifikací stavebního práva

- Zkušenosti s prací stavebních úřadů jako orgánů ochrany přírody, vyhodnocení možností a reálných výsledků ochrany krajinného rázu

Vysoké nároky na odbornost orgánů ochrany přírody při práci s nástroji územního plánování

- Nutnost zapracování požadavků na ochranu KR do územních a zejména regulačních plánů

Co z toho vyplývá? Bude se ještě používat případové a preventivní hodnocení? Ano…

HODNOCENÍ VLIVU ZÁMĚRU NA KR (případové hodnocení)

A.1) HODNOCENÍ DLE § 67 zák. č. 114/1992 Sb.

- U záměrů výstavby, které by mohly mít závažné zásahy je **hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz nezbytnou součástí vyhodnocení všech zásahů do zájmů, chráněných v části druhé, třetí a páté zákona**.

A.2) HODNOCENÍ DLE Zák. č. 100/2001 Sb.

- U záměrů, které jsou posuzovány podle zákona č. 100/2001 Sb. jsou vlivy na krajinu součástí dokumentace a **posouzení vlivu záměru na krajinný ráz bývá samostatnou podkladovou studií**, většinou zpracovanou specialistou.

A.3) HODNOCENÍ VLIVU ZÁMĚRU NA KRAJINNÝ RÁZ v případech, kdy se nejedná o závažný zásah do zájmů ochrany přírody - může být součástí dokumentace pro územní rozhodnutí a **bude pořízeno na objednávku investora**, aniž by se jednalo o hodnocení dle § 67

PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ KR

B.1)PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ KR jakožto podklad pro činnost OOP

Preventivní hodnocení krajinného rázu, které se zpracovává **pro VZCHÚ** a pro **SO ORP,** je věnováno rázovitosti krajiny, její individualitě a estetickým hodnotám.

- Preventivní hodnocení jako podklad pro vydání rozhodnutí dle § 50 správního řádu (zák. 500/2004 Sp.) - „podklad od jiného správního orgánu nebo orgánu veřejné moci“,
- Plán péče VZCHÚ se zapracovanými závěry preventivního hodnocení KR (identifikované hodnoty a podmínky jejich ochrany)

B.2) PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ KR jakožto podklad pro územně plánovací činnost

- **ÚAP – vytvoření dat pro jev 17a – krajinný ráz** – formou preventivního hodnocení krajinného rázu území SO ORP
- **ZÚR – vymezení vlastních krajin** ve smyslu EÚoK
- **ÚP – podmínky ochrany krajinného rázu** - vytvoření podkladů pro stanovení podmínek plošného a prostorové uspořádání a podmínek ochrany krajinného rázu

Děkuji za pozornost

ivan.vorel@fsv.cvut.cz

Loukov – Horní Pojizeří